

SEKTÖR RAPORLARI

GELİŞİM, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ve İNOVASYON BEKLENTİSİ

MUSIAD

MÜSİAD
MOBİLYA VE DAYANIKLI TÜKETİM
SEKTÖR KURULU RAPORU
2025

GELİŞİM, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ve
İNOVASYON BEKLENTİSİ

**MÜSİAD MOBİLYA VE DAYANIKLI TÜKETİM SEKTÖR KURULU RAPORU
GELİŞİM, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İNOVASYON BEKLENTİSİ**

MÜSİAD Genel Başkanı
Mahmut ASMALI

MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı
Burhan ÖZDEMİR

Sektör Kurulları ve Fuar Forum Komisyonu Başkanı
Erkan GÜL

Sektör Kurulları ve Fuar Forum Komisyonu Başkan Yardımcısı
Ömer KARATEMİZ

Eğitim, Kültür ve Yayınlar Komisyonları Başkanı
Dr. Savaş YILMAZ

Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Sektör Kurulu Başkanı
Saim BIÇAK

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Akif ALTAN

Yazarlar
Prof. Dr. K. Hüseyin KOÇ - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Orman Fakültesi
Doç. Dr. Ender HAZİR - İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Orman Fakültesi

Yayın Kurulu
Olca KARAHAN
Muhammed Furkan COŞKUN
Mustafa Halil AYDIN

Editör
Ahmet Emre KÜME
Emir Furkan GÜNDOĞDU

Yapım
MÜSİAD Kurumsal İlişkiler ve İletişim Birimi

Tasarım
Yusuf DİLBER

Baskı / Cilt
Mavi Ofset

ISBN
978-625-95604-7-2

Her türlü yayın hakkı MÜSİAD 'a aittir. MÜSİAD 'dan izin almak veya MÜSİAD kaynak gösterilmek suretiyle telif mevzuatı çerçevesinde alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKANDAN	5
SUNUŞ	7
YÖNETİCİ ÖZETİ	9

1. BÖLÜM: TÜRKİYE MOBİLYA SEKTÖRÜ, KAPSAMI, MEVCUT DURUMU VE GELİŞİMİ..... 11

1.1 Kod Sistemlerine Yansıyan Haliyle Mobilya Sektörünün Kapsamı	11
1.2 Türkiye Mobilya Sektörüne Yönelik Genel Bir Değerlendirme	12
1.3 Türkiye Mobilya Sektöründe Firma Sayısı ve Çalışan Sayısı.....	14
1.4 Türkiye Mobilya Sektörü, Ölçek Yapısı ve Sektörün İllere Göre Dağılımı.....	14
1.5 Mobilya Sektöründe Kümelenme Durumu ve Yapısal Sorunlar	15
1.5.1 Türkiye Mobilya Sektörü Koltuk (31.00) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller	16
1.5.2. Türkiye Mobilya Sektörü Büro Mobilyaları (31.01) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller	17
1.5.3 Türkiye Mobilya Sektörü Mutfak Mobilyaları (31.02) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller	18
1.5.4 Türkiye Mobilya Sektörü Yatak Mobilyaları (31.03) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller	19
1.5.5 Türkiye Mobilya Sektörü Diğer (31.09) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller	20
1.6 Mobilya Sektörünün Kapasite Raporlarındaki Görünümü	21
1.7 Türkiye Mobilya Sektörünün Üretim Değeri.....	24

2. BÖLÜM: MOBİLYA DIŞ TİCARETİ..... 27

2.1 Dünya Mobilya Dış Ticareti	27
2.2 Dünya Mobilya İhracatı	28
2.2.1 Dünya Mobilya İhracatında Öncelikli Ülkeler.....	28
2.3 Dünya Mobilya İthalatı	30
2.3.1 Dünya Mobilya İthalatında Öncelikli Ülkeler.....	31
2.3.2 Dünya Mobilya Dış Ticaret Dengesi	33
2.4 Türkiye Mobilya Dış Ticareti	34
2.4.1 Türkiye Mobilya İhracatı.....	34
2.4.2 Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler.....	38
2.4.3 Türkiye'nin Ülke Bazında Mobilya İhracatından Aldığı Pay.....	38
2.5 Türkiye Mobilya İthalatı	40
2.5.1 Türkiye'nin En Fazla Mobilya İthalatı Yaptığı Ülkeler	41
2.6 Türkiye'nin Mobilya Dış Ticaret Dengesi.....	42
2.7 Türkiye Mobilya Sektörünün İhracatta Değer Oluşturma Performansı	43
2.7.1 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-Çin Karşılaştırması.....	44
2.7.2 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-Almanya Karşılaştırması	45
2.7.3 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-İtalya Karşılaştırması	46
2.7.4 Kesinleşmemiş Verilerle 2024 Yılı (Ocak-Temmuz) Mobilya Dış Ticareti	47

3. BÖLÜM: MOBİLYA SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİ: TREND ANALİZLERİ.....	49
3.1. Dünya Mobilya Sektörü	49
3.1.1 Dünya Mobilya İhracatı ve İthalatının Gelecek 10 Yılı	49
3.2 Türkiye Mobilya Sektörü.....	51
3.2.1 Türkiye Mobilya İhracatı ve İthalatının Gelecek 10 Yılı.....	51
3.2.2 Türkiye Mobilya Üretim Değerinin Gelecek 10 Yılı.....	53
4. BÖLÜM: MOBİLYADA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, TEKNOLOJİ, AR-GE VE İNOVASYON	55
4.1 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Mobilya Sektörü	55
4.2. Sürdürülebilirliğin Gelişim Trendi: Küresel Çevre Dostu Mobilya Pazarı.....	56
4.3 Mobilya Sektöründe Sürdürülebilirliği Etkileyen Önemli Konular ve/veya İyileştirme İhtiyaçları	58
4.4 Mobilya Sektörü ve Teknolojik Düzey Değerlendirmesi	60
4.5 Enerji Verimliliği ve Mobilya Sektörü	61
4.6 Mobilyada Ar-Ge Merkezleri Patent, Tescil ve İnovasyon	63
5.BÖLÜM: MOBİLYA SEKTÖRÜ SWOT DEĞERLENDİRMESİ.....	65
5.1 Mobilya Sektörü İçin Güçlü ve Zayıf Yön Tanımlamaları	65
5.2 Mobilya Sektörü İçin Fırsat ve Tehdit Tanımlamaları	66
5.3 Mobilya Sektörü İçin Bazı Olumlu ve Olumsuz Göstergeler	66
5.4 Mobilya Sektörü Gelişimi İçin Öneriler	68
6.BÖLÜM: SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	69
KAYNAKLAR	77

BAŞKANDAN

Değerli Okurlar,

Mobilya sektörü, tüm dünyada ekonomik kalkınmanın ve yenilikçi gelişimin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Sürekli büyüyen ve gelişen bu sektör, çevre dostu üretim yaklaşımları, AR-GE çalışmaları ve inovasyon odaklı stratejilerle daha fazla dikkat çekmektedir.

Gelişim, Sürdürülebilirlik ve İnovasyon Beklentisi başlıklı bu rapor, Türkiye’de mobilya sektörünün mevcut durumu, küresel ticaretteki yeri ve geleceğe yönelik stratejilerini kapsamaktadır. Sektörün özellikle sürdürülebilirlik, teknolojik yenilikler ve yeni pazar olanakları ile desteklenmesi, ülkemizin küresel rekabet gücünü artıracaktır. Bu değerli çalışmanın sektör oyuncularının stratejik kararlarına rehberlik edeceğine inanıyorum.

Türkiye’nin mobilya sektörü, şık tasarımları ve kaliteli üretimiyle uluslararası arenada önemli bir konuma sahiptir. Ancak, sektörün daha sürdürülebilir bir geleceğe yönelmesi ve yeşil ekonomi politikalarını hayata geçirmesi kritik bir öncelik taşımaktadır. Bunun için teknolojik yatırımların artırılması ve yenilikçi çözümler üretmeye yönelik çabaların desteklenmesi gerekmektedir. Raporda ayrıca, sektörün gelecekteki büyük potansiyelini gerçekleştirebilmesi için inovasyon ve markalaşma alanında izlenecek stratejiler öne çıkarılmıştır. Bu stratejilerle sektörümüz, Türkiye’nin kalkınma hedeflerine katkı sağlamaya devam edecektir.

Bu raporun hazırlanmasında emeği geçen MÜSİAD Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Sektör Kurulu Başkanı Saim Bıçak’a, sektör üyelerimize, değerli paydaşlarımıza ve profesyonel ekibimize katkıları için şükranlarımı sunuyorum.

Kalın sağlıcakla

Mahmut ASMALI
MÜSİAD Genel Başkanı

SUNUŞ

Türkiye kalkınma yolculuğunda zaman zaman sıkıntılar yaşasa da sabırlı ve kararlı adımlarla gelişme hedeflerine odaklanmalıdır. Ülkemiz; Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan coğrafi anlamdaki köprü işlevi ile kıtalar arası fiziksel bir bağ olmanın ötesinde, tarihsel etkileşimin, medeniyetler arası geçişin, sosyal ve kültürel kaynaşmanın da en kritik adresi durumundadır. Bu nedenle Türkiye için dünyadaki gelişim ve değişimlerin bir parçası ve sürükleyicisi olmak da ayrı ve özel bir önem taşımaktadır. Özellikle son 20 yıla baktığımızda dünya gündeminin merkezinde olan konulardan biri de "Sürdürülebilirlik, Arge ve İnovasyon" konularıdır. Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülke tarafından yoksulluğu ortadan kaldırmak, dünya gezegenini korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak üzere Ocak 2016 da 17 amaç belirleyerek ilan etmiştir. Bu amaçlara 2030 sonuna kadar ulaşılması planlanmıştır. Bilindiği gibi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından özellikle "İnsana Yakışır İş ve Ekonomi", "Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı", "Sorumlu Üretim ve Tüketim" gibi amaçlar doğrudan mobilya sektörümüzün de dikkate alması gereken amaçlar arasındadır.

Türkiye Cumhuriyeti Yeşil Mutabakat Eylem Planını 2021 yılında uygulamaya koymuştur. Bu kapsamda Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanmasını ve Türkiye'nin başta Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen kapsamlı değişikliklere, Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlamasını teminen, "sınırdaki karbon düzenlemeleri, "yeşil ve döngüsel bir ekonomi" gibi başlıklar altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla hayata geçirilecek eylemlere yer verilmiştir. Özellikle Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının enerji yoğun ve kaynak yoğun sektörlerimize etkilerinin senaryolar bazında modellenerek sektör bazında çalışılması ve yapılması gereken eylemlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Karbon Düzenlemesine tabi olabilecek öncelikli imalat sanayi sektörlerinde sera gazı salınımını azaltılmasını desteklemek amacıyla ülkemizin yol haritası veya faaliyetleri belirleneceği belirtilmektedir. Bu kapsamda mobilya sektörü de dikkat çekmeye başaran bir sektör olarak kapsamlı bir eylem planı yapma sürecindedir. Türkiye mobilya sektörü dünyadaki önemli oyuncular arasında yer alma vizyonuna sahiptir. Mobilya sektörünün ülke içerisinde en hızlı büyüyen sektörel arasında yer alması, son 10 yılda üretim değerini 5 kat artırması, yarattığı 250.000 kişilik istihdam ile ülkeni sosyal yaşamına sağladığı katkı, 6 milyar doları ulaşan dış ticaret hacmi ile ülke ekonomisine katkısı yanında 190'ın aşkın ülke ile oluşturduğu ticari ilişkiler sektörümüzün ortaya koyduğu vizyona adım adım ulaştığımızın önemli göstergeleridir. Sektörün bu vizyonu; Türkiye 12. Kalkınma Planında da desteklenerek; "Çevre dostu mobilyaların üretimi, arttırılmış gerçeklik ve e-ticaret uygulamalarının yaygınlaştırılması, yenilikçi tasarımlar, üretim yöntemleri ve markalaşma ile katma değerin ve ihracatın artırılması" öncelikli hedefler olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmayla, "MÜSİAD Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Sektör Kurulu" olarak, "Mobilya Sektör Raporu"nun farklı bir bakış açısıyla gerçekleştirilmesini hedefledik. Çalışmada, sektörün Türkiye'deki mevcut durumu sayısal göstergelerle ortaya konurken, dünyadaki gelişmeler, global pazardaki oyuncularla performans karşılaştırmaları, potansiyel pazarlar, yeşil endüstri gibi yönelimleri gibi konular dahil mobilya sektörünün gelecek 10 yılını irdelenmiştir. Sonuç olarak sektörün gelişiminin güvence altına alınması için, raporda ortaya konan kritik değerlendirme ve önerilerin sektör oyuncuları ve karar vericileri tarafında titizlikle değerlendirilmesini diler raporun hazırlanması sürecinde emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunarım.

Saim BİÇAK

MÜSİAD Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Sektör Kurulu Başkanı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye'nin hızla büyüyen sektörlerinden biri olan mobilya sektörü, ekonomiye katkısı ve sağladığı istihdam olanaklarıyla daha fazla dikkat çekmeye başlarken toplumsal yaşamda da sağlık, güvenlik, konfor ve sürdürülebilirlik açısından da önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle ahşap mobilyaların çevre dostu özellikleri ve karbon tutma kapasitesi, sektörün değerini artırmaktadır.

Mobilya sektörü, çok farklı yaşam alanındaki ürün yelpazesiyle toplumun her kesimine hitap eden ürünler sunarken geniş bir hammadde ve tedarikçi ağına sahiptir. Ahşap, metal ve plastik gibi farklı malzemelerle üretilen mobilyalar, hem nihai tüketici pazarına hem de endüstriyel pazarlara hitap etmektedir. Ayrıca, dünya genelindeki ticaretin artmasıyla birlikte sektör, lojistik, tüketici hakları ve satış sonrası hizmetler gibi yeni yaklaşımları ve inovasyonları gerektirmektedir.

Dünya genelinde mobilya ticareti, 2023'te 559 milyar dolara ulaşmış olup 2033'te ise 700 milyar doları aşması beklenmektedir. Türkiye'nin 2023 yılı sonunda 6.12 milyar \$ dolar olarak gerçekleşen dış ticaretinin ise 2033 yılında 10 milyar dolara aşması tahmin edilmektedir. Türkiye 2023 yılında 5,1 milyar \$ ihracat, 1 milyar dolar ithalat gerçekleştirmiştir. Mobilya ihracat sıralamasında Türkiye dünya genelinde 11. sırada yer alırken, 2024'ün ilk yarısında bu sırayı 6'ya kadar yükseltmiştir. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkeler Almanya, Irak ve ABD olup, toplam ihracatın %60'ı Avrupa Birliği ülkelerine yöneliktir. 2023 yılında mobilya ithalatı ise yaklaşık 1 milyar dolar seviyesindedir ve en çok ithalat Çin'den yapılmıştır.

Türkiye'nin ihracatında Avrupa Birliği, Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri önemli pazarlar oluşturmaktadır. Ancak ihracatta kilogram başına elde edilen gelir, rakip ülkelere kıyasla düşük kalmaktadır. AR-GE, tasarım, inovasyon ve sürdürülebilirlik çerçevesinde katma değerli ürünlerin üretimine ve daha etkin teknoloji kullanımına odaklanılması, bu sorunu çözmek için kritik bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Sektördeki firma yapısı ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. İstanbul, Bursa, Kayseri ve Ankara gibi büyük şehirlerde yoğunlaşan firmalar, son yıllarda çevresel baskılar ve teşviklerle diğer illere yönelmektedir. Sektör, 242 bini aşkın kişiye istihdam sağlamaktadır ve üretim değeri 2023 itibarıyla 10,5 milyar dolara ulaşmıştır. Bu değer 2033'te 16 milyar dolara çıkması beklenmektedir.

Çevre dostu mobilya pazarının büyüklüğü de dünya genelinde hızla artmaktadır. Türkiye mobilya sektöründe 16 AR-GE ve 19 tasarım merkezi bulunmaktadır. Ancak bu yeniliklerin daha geniş bir tabana yayılması ve sürdürülebilir mobilya üretimine yönelik fırsatların değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, enerji tüketimi ve karbon salınımı gibi çevresel konular, ihracatta yeni düzenlemelerden etkilenmemek için yakından izlenmelidir.

Rapor, sektörün mevcut durumunu, ticaret hacmini, sürdürülebilirlik ve inovasyon olanaklarını ele alarak, gelecekteki büyüme için stratejik öneriler sunmaktadır. İnovatif ürünlere yönelme, katma değer yaratma, ölçek ekonomisi, kümelenme, markalaşma, daha etkin pazarlama stratejileri ve organizasyonel yapılar oluşturma sektörün sürdürülebilir büyümesi için öncelikli konular arasında yer almaktadır.

1. BÖLÜM: TÜRKİYE MOBİLYA SEKTÖRÜ, KAPSAMI, MEVCUT DURUMU VE GELİŞİMİ

Mobilya sektöre ahşap, metal veya plastik esaslı tüm mobilyaları içerebildiği gibi, fonksiyonel olarak üstlendiği ana fonksiyona göre de kod sistemlerinde farklılaşmıştır. Otuz bir ana ürün grubu içerisinde ikişer ikişer detaylanarak 10 haneli ayrıma kadar gruplandırılmaktadır. Türkiye TÜİK, TOBB, Sanayi ve Ticaret Odaları üzerinde ürün tanımlamada, hareketlik, üretim ve tüketim kapasitelerinin tanımlanmasında ve değerlendirilmesinde, CPA, PRODCOM ve PRODTR kodlamaları ile kendi veri tabanları ve istatistiksel veri tabanları üzerinden ulusal mevzuatın gerektirdiği bilgi paylaşımı ve hareketliklerde bu kodlamaları esas almaktadır (Tablo 1 ve Ek tablo 1). Ayrıca bu kodlamalar GTİP kodlamaları ile de eşgüdümlü hale getirilmiş olup gümrük hareketliliğinde ve uluslararası ticarete ürün hizmet akışı önemli ölçüde eşgüdümlü yöneti

Ürün Kodu	Düzy	Tanım
31.00.11	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibarıyla metal iskeletli
31.00.11.50	PRODCOM	Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar (tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.70	PRODCOM	Metal iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.90	PRODCOM	Metal iskeletli döşemesi koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.12	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibarıyla ahşap iskeletli
31.00.12.10	PRODCOM	Yatak haline getirilebilen koltuklar, çekyatlar ve kanepeler ve benzeri koltuklar (bahçe için olan koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar veya kamp ekipmanları hariç)
31.00.12.30	PRODCOM	Kamış, sepetçi söğüdü, bambu veya benzeri materyallerden koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar
31.00.12.50	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (üç parçalı takımlar dahil) (döner koltuklar hariç)
31.00.12.90	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşememiş koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar hariç)
31.00.13	CPA	Diğer oturma gereçleri (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar)
31.00.13.00	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış HS 94.01'deki (Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları) diğer oturmaya özgü mobilyalar
31.00.14	CPA	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların parçaları
31.00.14.00	PRODCOM	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların (takımlar hariç) parçaları
31.00.20	CPA	Mobilya parçaları (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar için olanlar hariç)
31.00.20.30	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış, metalden mobilya parçaları (koltuklar ve tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)
31.00.20.50	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış mobilya parçaları, ahşaptan (koltuklar hariç)
31.00.20.90	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış, mobilya parçaları (metal veya ahşap olanlar ve koltuklar ve tıbbi, cerrahi, diş ve veterinerlik mobilyaları hariç)
31.01.11	CPA	Metal mobilyalar, bürolarda kullanılan
31.01.11.00	PRODCOM	Metal mobilyalar, bürolar için
31.01.12	CPA	Ahşap mobilyalar, bürolarda kullanılan
31.01.12.00	PRODCOM	Ahşap mobilyalar, bürolarda kullanılan
31.01.13	CPA	Ahşap mobilyalar, mağazalar için
31.01.13.00	PRODCOM	Ahşap mobilyalar, mağazalar için
31.02.10	CPA	Mutfak mobilyaları
31.02.10.00	PRODCOM	Mutfak mobilyaları
31.03.11	CPA	Yatak destekleri

31.09.11	CPA	Başka yerde sınıflandırılmamış metal mobilyalar
31.09.11.00	PRODCOM	Metal mobilyalar (büro, tıbbi, cerrahi, dişçilik veya veterinerlik mobilyaları; berber koltukları için olanlar ile hi-fi sistemleri, videolar ve televizyonlar için özel tasarlanmış kasa ve dolaplar hariç)
31.09.12	CPA	Ahşap mobilyalar, yemek odası, yatak odası ve oturma odasında kullanılanlar
31.09.12.30	PRODCOM	Ahşap yatak odası mobilyaları (duvarlara gömme dolaplar için bağlantı parçaları, yatak destekleri, lambalar ve aydınlatma parçaları, ayaklı aynalar, koltuklar hariç)
31.09.12.50	PRODCOM	Ahşap yemek odası ve oturma odası mobilyaları (vitrin, büfe ve yemek masası ile televizyon, çay ve kahve sehpalı, vb. yemek ve oturma odası mobilyaları) (ayaklı aynalar, koltuk, sandalye ve benzeri oturaklar hariç)
31.09.13	CPA	Başka yerde sınıflandırılmamış ahşap mobilyalar
31.09.13.00	PRODCOM	Diğer ahşap mobilyalar (yatak odası, yemek odası, oturma odası, mutfak, büro, tıbbi, cerrahi, dişçilik/veterinerlik mobilyaları ile hi-fi, videolar ve televizyonlar için özel tasarlanmış kasalar ve dolaplar hariç)
31.09.14	CPA	Mobilyalar, plastik veya diğer malzemelerden (örneğin hasır, sepetçi söğüdü veya bambu gibi)
31.09.14.30	PRODCOM	Plastik mobilyalar (tıbbi, cerrahi, dişçilik/veterinerlik mobilyaları ile hi-fi sistemler, videolar ve televizyonlar için özel tasarlanmış kasalar ve dolaplar hariç)
31.09.14.50	PRODCOM	Metal, ahşap ve plastik dışındaki malzemelerden mobilyalar (koltuklar, sandalye ve benzeri oturaklar ile hi-fi sistemler videolar ve televizyonlar için özel tasarlanmış kasalar ve dolaplar hariç)

1.2 Türkiye Mobilya Sektörüne Yönelik Genel Bir Değerlendirme

Türkiye mobilya endüstrisi, son 30 yılda en hızlı gelişen sektörler arasındadır. Bu hızlı gelişme ile beraber sektör olumlu ve olumsuz pek çok göstergesi de bünyesinde taşımaktadır. Örneğin firmaların ölçek yapısında hala küçük ölçeklilik hâkimdir. Küçük işletmelerin ağırlıkla kişisel işletme (ferdi mülkiyet) yapısında olduğu ve sadece mobilyacılar odasına kayıtlı olduğu gözlemlenmektedir. Ölçek değiştirmeye başlayan ve kısmen orta ve büyük ölçekli yapıya geçen mobilya işletmelerin ise bölgelerindeki ticaret ve sanayi odalarına kaydolmaya başladığı görülmektedir. 2000'li yıllarda mobilya işletmelerinin bölgesel dağılımına bakıldığında, ağırlıkla İç Anadolu (%36) ve Marmara bölgesinde (%24) yoğunlaştığı, bu bölgelerdeki en önemli illerin ise Ankara ve İstanbul olduğu görülmektedir [2].

2020'li yıllara gelindiğinde ise Türkiye de mobilya sektörünün, pazarın yoğunlaştığı ve/veya orman ürünlerinin yoğun olduğu belirli bölgelerde toplandığı gözlemlenmektedir. Önemli mobilya üretim bölgeleri toplam üretimdeki paylarına göre; İstanbul, Ankara, Bursa (İnegöl), Kayseri, İzmir ve Adana şeklindedir [3].

Türkiye'de mobilya endüstrisi hızla gelişirken önemli yapısal sorunları da bünyesinde taşımaya devam etmiştir. 10'ar yıl arayla işletmeler üzerinde yapılan araştırmalar mobilya endüstrisinin en önemli sorunlarından birinin de kalifiye eleman yetersizliği olduğunu göstermektedir [3, 4].

Mobilya Sektörü Avrupa Birliği (AB) ile bütünleşme sürecinde yapısal iyileştirmelerin hızla yapılmasına ihtiyaç duyulan önemli sektörlerinden biri olarak görülmüştür. Sektörün AB ile uyumlaştırılması için çalışma ortamlarının AB mevzuatında tanımlanan teknik direktiflere uygun hale getirilmesi konusu üzerinde bir dönem yoğun bir şekilde durulmuş, sonra bu çalışmalar tekrar yavaşlamıştır. Mobilya işletmelerinin çalışma ortamlarının AB teknik mevzuatına fiziksel çevre faktörleri açısından uyum koşulları değerlendirildiğinde; "termal konfor, gürültü, aydınlatma ve özellikle AB için kritik bir faktör olan odun tozu maruziyeti" parametrelerinde önemli sorunlar olduğu, işletmelerin %90'ında çalışma ortamı odun tozu maruziyeti sınır değeri olan 5 mg/m³'ün üzerinde bulunduğu görülmektedir [5].

Güncel bir araştırmada, mobilya fabrikasında gürültü, aydınlatma, toz, bağıl nem, hava akım hızı ölçümleri yapılmış, tespit edilen değerlerle, standart kabul edilen değerler karşılaştırıldığında önemli yetersizlikler olduğu değerlendirilerek işletme örneğinde öneriler geliştirilmiştir [6].

Mobilya işletmelerinin yeterli stokla çalışmadığı stok yapmamalarının sermaye yetersizliği, fiyat artışı veya düşüşü, elinde bulundurma maliyeti gibi nedenlerden kaynaklandığı belirtilmektedir [7].

Endüstri 4.0 odaklı çalışmalarda, mobilya endüstrisinin yapısı gereği gelişmeye açık olduğu ve yakın gelecekte dijital teknolojilerin daha fazla ön plana çıktığı bir sektör haline gelebileceği vurgulanmakta ve sektörün heterojen yapısını, dijital çağa ayak uydurma konusundaki gelişmeleri de farklılaştıracağı vurgulanmaktadır [8].

Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler indeksi ile birlikte "Ticaret Dengesi İndeksi kullanan bir çalışmada, Türkiye'nin mobilya endüstrisinin karşılaştırmalı avantaja sahip olduğu belirlenerek Türkiye'nin küresel mobilya ticaretindeki rekabet gücünün artırılması için üretimde kalite ve tasarıma önem vermesi gerektiği vurgulanmaktadır [9].

Mobilya sektöründe iş veriminde de önemli yetersizlikler görülmektedir. Sektöre yönelik bir aştırma sonucunda çalışanların iş doyumu ve doyumsuzluğu ile performansları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdem gibi bazı demografik özelliklere göre iş doyumu ve iş performanslarında anlamlı farklılıklar bulunurken, medeni duruma göre önemli bir fark bulunamamıştır [10].

Mobilya sektörü, 2015 yılında Türkiye'nin hızlı büyüyen ve ticari dengesi pozitif seyreden ilk beş sektörlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Üretim değeri 19 milyara ulaşmış, 200'ü aşkın ülkeye 2,2 milyar dolar ihracat yapmıştır. Sektör oluşturduğu katma değerle imalat sanayi içinde %2,38'lik bir paya sahip olmuştur [11].

Özellikle son 20 yıllık dönemde sektör tasarıma özel bir önem vermeye başlamıştır. Ankara bölgesinde yapılan bir araştırma sonucunda mobilya işletmelerinin rekabet üstünlüklerinin, ürün tasarımlarındaki farklılaşmalarına dayalı olduğu konusunda önemli sonuçlara ulaşılmıştır [12].

Ancak kuruluş yeri seçimi hala net parametrelere dayalı gözükmemektedir. Kuruluş yeri seçimi, bir işletmenin amaçlarına ulaşabilmesi bakımından geleceğini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Sabit yatırımların hareketsiz yapısı nedeniyle, tesisin uygun olmayan bir yere kurulmasından sonra başka bir yere nakli sırasında ortaya çıkacak nakil yatırımları çok yüksek maliyetlere sebep olabilmektedir [13].

Örgütsel yapı henüz yeterince etkin görünmemektedir. Mobilya da ihracat potansiyelini artırmada önemli bir engeline firma içi organizasyon yapısı eksiklikleri olduğu vurgulanmaktadır [14]. Ayrıca mobilya firmalarının orman ürünleri sertifikasyon farkındalığının yetersiz olduğu da bir gerçektir [15].

İhracattaki pozitif gelişmeyi güvence altına alma konusunda sektörün sorunları olduğu görülmektedir. Mobilya endüstrisinde ihracat performansını etkileyen faktör ve konuları tespit ederek bu faktör ve konuların ihracatta ne derece etkili olduğunu belirlemeyi amaçlayan çalışmada; "personel durumu, yöneticinin yurtdışı tecrübesi ve firmanın hukuki şekli, ihracat yapabilmeye öne çıkan belirleyiciler olmuştur [16].

Son 10 yılda, mobilya endüstrisinde rekabetin yoğun olarak yaşandığı illerden biri de Düzce ilidir. Bu bölgedeki mobilya işletmelerinin piyasadaki en etkili rekabet araçları arasında, tasarım ve ürün çeşitliliği, satış öncesi ve sonrası hizmet, kaliteli ürün, müşterilerle olan ilişkiler ve Ar-Ge çalışmaları olduğu tespit edilmiştir [17]. Bu örnek Türkiye için genelleştirilebilir.

Ayrıca kuruluş yeri ve makina seçiminde önemli yetersizlikler olduğu görülmektedir. Sektöre yönelik bir çalışmada proses geliştirmede makine veya makine tipi kombinasyonları seçilerek, rasyonel bir yatırım ve optimum kapasite kullanım oranlarına ulaşılabileceği değerlendirilmektedir [18].

1.3 Türkiye Mobilya Sektöründe Firma Sayısı ve Çalışan Sayısı

Türkiye Mobilya sektörü 2024 yılına geldiğimizde Türkiye imalat sanayi içerisinde %4-6'lık bir payla dikkati çeken büyüklükte bir sektör görünümüne ulaşmıştır. TOBB veri tabanında 5.315 firma aktif olarak görünürken bu sayı TÜİK de 16.605 dir (Tablo 2). Bu fark yaklaşık 11.000 firmanın yeterince sanayici kimliği ile hareket etmediğini ve verilerinin veri tabanlarına yeterince yansımadığı gibi bir sonucu da göstermektedir. Bu firmalar daha çok Esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Türkiye mobilya sektörü sağladığı 242.342 kişilik istihdam ile ülkenin sosyal ve ekonomik yaşamına önemli bir katkı sağladığını da göstermektedir. Üstelik bu sayıların kayıt dışı çalışanlar dikkate alındığında 300.000'e ulaşabileceği söylenebilir. Burada çalışanların eğitim düzeyi, niteliği ve yeterliliğinin yeterli izlenememesi önemli bir sorun olarak görülmektedir. Tüm verilerin ortak bir veri tabanında toplanmasının doğru ve etkin analizler için gerekli olduğu düşünülmektedir.

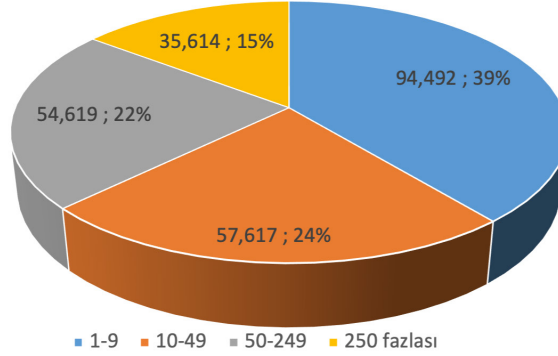
Tablo 2: Türkiye Mobilya Sektöründe Firma Sayısı ve Çalışan Sayısı (2023-2024)

Türkiye Mobilya Sektörü ve İmalat Sanayi	TOBB* (2024)	TÜİK** (2023)
Mobilya Sektörü Firma Sayısı	5.315	16.605
Toplam İmalat Sanayi Firma Sayısı	83.376	264.335
Mobilya Sektörünün Firma sayısına göre Payı	6,15	6,3
Mobilya Sektörü Çalışan Sayısı	174.546	242.342
Sanayi Sektörü Toplam Çalışan Sayısı	3.984.698	4.663.069
Mobilya Sektörünün Çalışan sayısı bakımından payı	4,38	5,18

1.4 Türkiye Mobilya Sektörü, Ölçek Yapısı ve Sektörün İllere Göre Dağılımı

Türkiye mobilya sektöründe TÜİK verilerine göre 16.605 firmada toplam 242.342 çalışan mevcuttur. Sektör çalışan sayısı bakımından küçük ölçekli (1-9 çalışan) firmaların çoğunlukta olduğu (%39) bir yapıya sahiptir (Şekil 1, Tablo 3).

Türkiye mobilya sektörü ölçek yapısı (çalışan sayısına göre)

TOBB (2023) Verilerine göre Türkiye’de mobilya alanında faaliyet gösteren, kapasite raporuna sahip 5.135 firma ve 174.546 çalışan vardır. Türkiye’deki 81 ilden 74’ün de 1 veya daha fazla mobilya firması bulunmaktadır. Firma başına ortalama 34 çalışanla mobilya sektöre daha önceki yıllarla karşılaştırıldığında ölçek büyüttüğü, kısmen küçük işletme yapısından orta ölçekli işletme yapısına yöneldiği söylenebilir. Türkiye mobilya firmalarının %81’i ilk 10 ilde, %71 ilk beş ilde bulunmaktadır. Hiç firma olmayan 7 il belirlenmiştir.

Çalışan sayısı bakımından ise oldukça farklı bir yapı göze çarpmaktadır. Çalışan sayısı fazla olan iller, Kırklareli, Kırıkkale, Kilis, Bolu şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 3: Ortalama Çalışan Sayısı En Fazla Olan İller

İller	Ortalama Çalışan Sayısı
Kırklareli	396
Kırıkkale	316
Kilis	203
Bolu	97
Manisa	68
Bilecik	63
Eskişehir	58
Çanakkale	54
Amasya	54
Kocaeli	53
Kayseri	50

1.5 Mobilya Sektöründe Kümelenme Durumu ve Yapısal Sorunlar

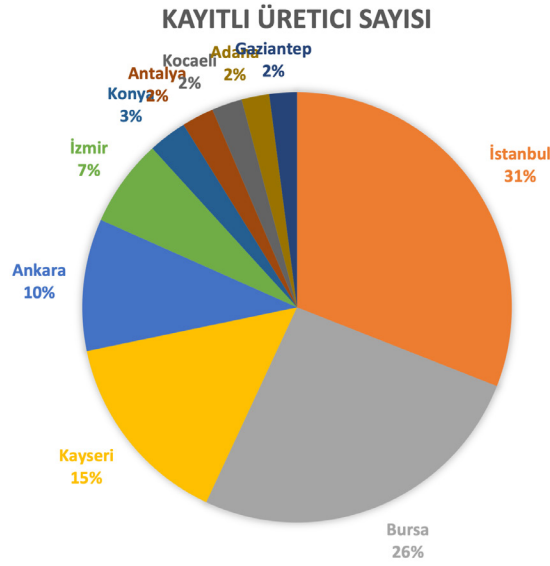
Türkiye’de Mobilya Firmalarının genellikle büyük illerin içerisinde veya çevresinde yoğunlaşırken, özellikle büyük şehirlerdeki sanayileşme güçlüklerine bağlı olarak buralardan kısmi de olsa bir ayrılış göze çarpmaktadır. Nitekim en fazla çalışanı olan beş firmadan hiçbirisi büyük şehirlerden birinde değildir. Gerek pazar koşulları gerekse mevcut yapıyı değiştirme zorlukları yanında, istihdam ve tedarik koşulları nedeniyle büyük şehirlerdeki mobilya yoğunlaşması da devam etmektedir.

Ancak gerek yerel yönetim ve çevresel mevzuatının getirdiği kısıtlar gerekse yükleme boşaltma gibi firma içi fiziksel faaliyetlerin yerine getirilmesi ortaya çıkan güçlüklerin gittikçe arttığı ve firmalar için yönetilemez hale gelmeye başladığı da gözlemlenmektedir.

Güncel verilerle Türkiye’de mobilya firmalarının en fazla yoğunlaştığı 10 il Tablo 4 ve Şekil 2’de verilmiştir.

Tablodan görüldüğü gibi, Firmaların %81’i büyük illerde toplanmıştır. Mobilya firmalarının %25’i İstanbul, %21’i Bursa, %12’si Kayseri, %8’i Ankara ve %5’i İzmir de faaliyet göstermektedir.

Şekil 2: Türkiye Mobilya Endüstrisi Kayıtlı Üretici Sayısı

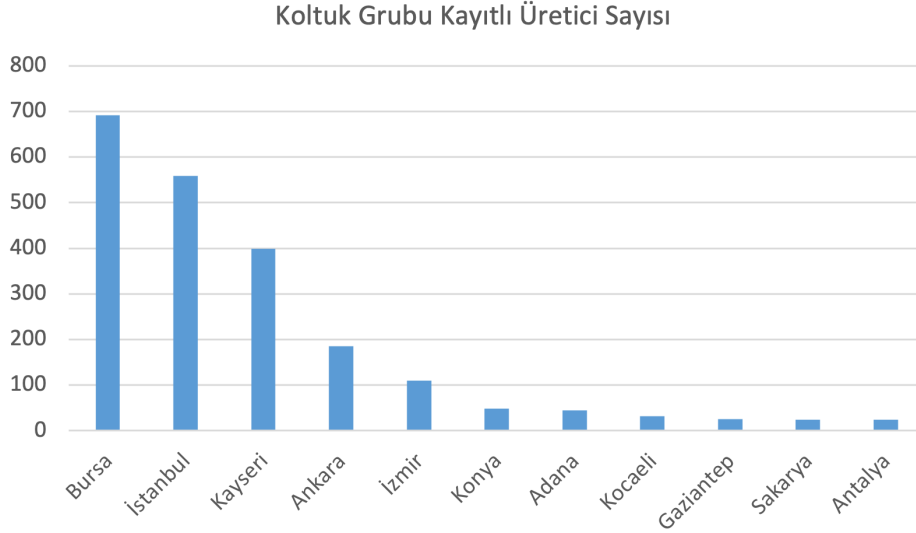
Tablo 4: Türkiye Mobilya Sektöründe Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari P.	Toplam
İstanbul	1282	956	914	3111	24401	4659	34065
Bursa	1075	666	513	2194	25933	4514	33902
Kayseri	612	624	240	1452	25468	2836	30620
Ankara	411	539	359	1518	8498	1770	12716
İzmir	272	269	232	780	8417	1636	11546
Konya	120	106	68	289	3040	467	4001
Antalya	100	216	138	595	1927	528	3485
Kocaeli	95	221	211	639	3268	726	5065
Adana	86	34	55	248	1439	172	1948
Gaziantep	86	21	32	148	1636	219	2056
Toplam	4139	3652	2762	10974	104027	17527	13940
%si	81	82	77	77	80	83	80
Diğer İller	996	806	802	3351	26323	3672	35142
Toplamı	5135	4458	3564	14325	130350	21199	17454

Tablo 5: Türkiye Mobilya Sektörü Koltuk (31.00) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel	Toplam
Bursa	691	451	269	1579	18827	3156	24364
İstanbul	558	455	407	1867	12527	2086	17366
Kayseri	399	441	91	1015	19426	1980	22953
Ankara	185	283	182	754	5218	1038	7507
İzmir	110	91	71	356	3937	686	5141
Konya	48	64	35	80	1562	243	2000
Adana	45	22	38	140	882	101	1183
Kocaeli	32	53	30	246	1124	214	1667
Gaziantep	25	7	9	27	550	69	662
Sakarya	24	40	47	49	976	154	1266
Antalya	24	21	12	83	440	168	805
Toplam	2141	1928	1191	6196	65469	9895	84914
%si	89	89	78	86	85	88	86
Diğer	255	240	344	1049	11157	1291	14152
Toplam	2396	2168	1535	7245	76626	11186	99066

Şekil 3: Türkiye Mobilya Endüstrisi Koltuk Grubu Kayıtlı Üretici Sayısı

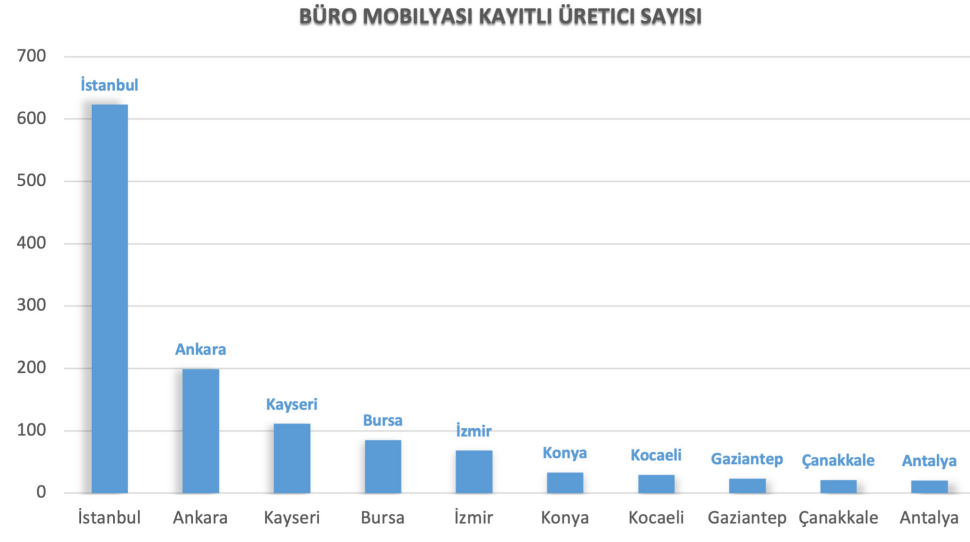
1.5.2. Türkiye Mobilya Sektörü Büro Mobilyaları (31.01) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

Aşağıdaki tablodan görüldüğü gibi, Büro Mobilyalarında İstanbul ilk sırayı almakta bunu Ankara, Kayseri, Bursa ve İzmir izlemektedir. Bu gruptaki öncelikli 10 il yine işletme sayısı bakımından hem de istihdam bakımından %86'lık bir ağırlığa sahiptir. Tablo 5 ve Şekil 4'te Türkiye mobilya sektörü büro mobilyalarına ait firma ve çalışan sayıları verilmiştir

Tablo 6: Türkiye Mobilya Sektörü Büro Mobilyaları (31.01) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari P.	Toplam
İstanbul	623	436	505	2142	13744	2889	19740
Ankara	199	286	179	797	4636	965	6895
Kayseri	111	97	39	269	4544	411	5360
Bursa	85	148	162	232	2486	575	3685
İzmir	68	46	51	223	1645	362	2327
Konya	33	31	19	107	739	176	1089
Kocaeli	29	90	85	360	1053	295	1883
Gaziantep	23	14	17	57	698	125	911
Çanakkale	21	31	7	5	687	93	823
Antalya	20	59	83	144	321	110	717
Toplam	1212	1238	1147	4336	30553	6001	43430
%si	86	86	87	82	86	88	86
Diğer	199	205	178	933	4913	852	7144
Toplam	1411	1443	1325	5269	35466	6853	50574

Şekil 4: Türkiye Mobilya Endüstrisi Büro Mobilya Grubu Kayıtlı Üretici Sayısı

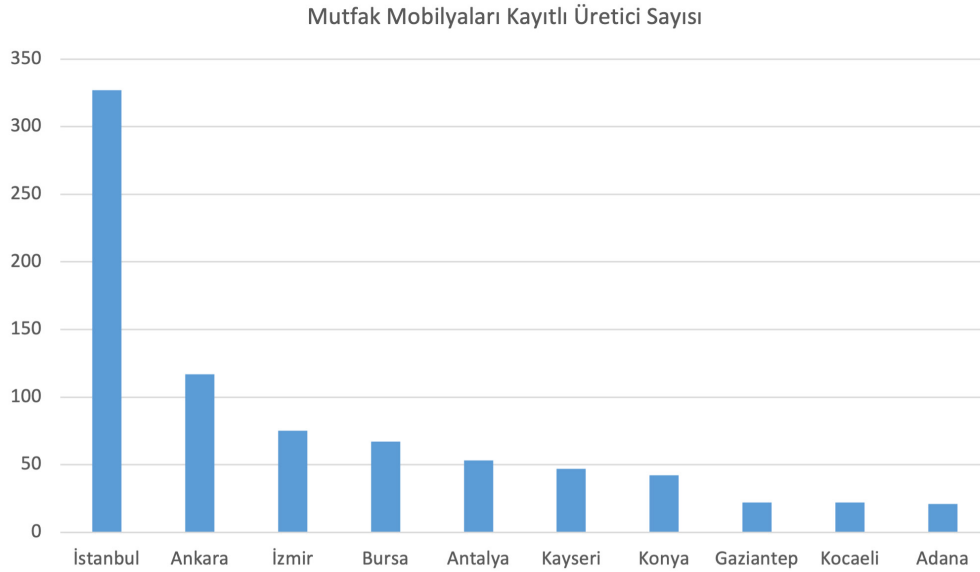
1.5.3 Türkiye Mobilya Sektörü Mutfak Mobilyaları (31.02) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

Mutfak grubunda ise İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya ilk sıralarda yer almaktadır. Bu illeri, Kayseri, Konya, Gaziantep, Çanakkale ve Antalya izlemektedir. Bu 10 ilin toplamdaki ağırlığı işletme sayısı bakımından %67, firma sayısı bakımından ise %69'dur. Mutfak mobilyalarını üreten işletmeler Anadolu'daki illere daha fazla yaygınlaştığı dikkat çekmektedir.

Tablo 6: Türkiye Mobilya Sektörü Mutfak Mobilyaları (31.02)
Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari P.	Toplam
İSTANBUL	327	136	151	711	5.194	988	7.180
ANKARA	117	141	95	459	2.263	469	3.459
İZMİR	75	45	38	237	1.754	481	2.555
BURSA	67	32	30	169	1.388	268	1.887
ANTALYA	53	45	32	318	718	162	1.356
KAYSERİ	47	32	3	94	900	128	1.157
KONYA	42	15	5	89	545	90	758
GAZİANTEP	22	5	18	65	582	69	739
KOCAELİ	22	59	26	132	471	159	847
ADANA	21	7	15	76	265	21	384
Toplam	793	517	413	2.350	14.080	2.835	20.322
% si	67	75	74	64	68	73	69
Diğer	399	173	148	1.330	6.506	1.044	9.211
Toplam	1.192	690	561	3.680	20.586	3.879	29.533

Şekil 5: Türkiye Mobilya Endüstrisi Mutfak Mobilya Grubu Kayıtlı Üretici Sayısı

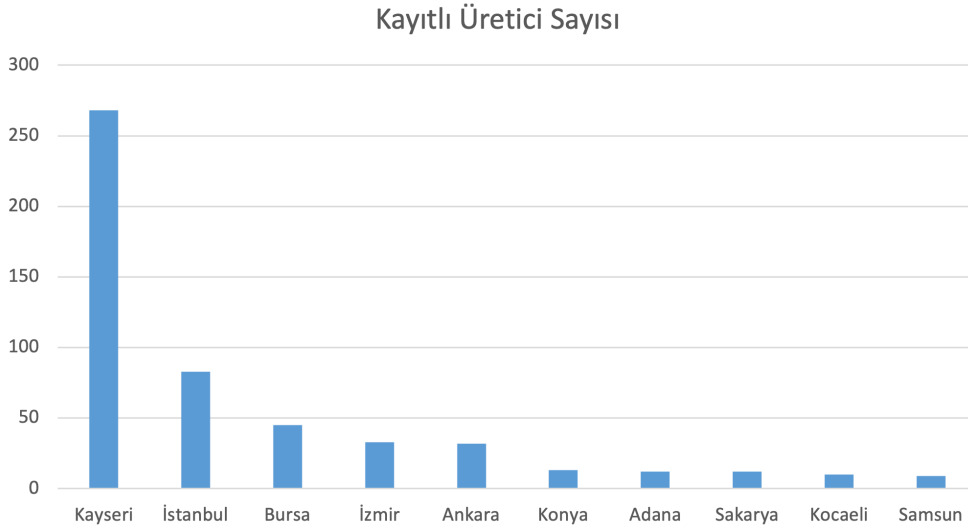
1.5.4 Türkiye Mobilya Sektörü Yatak Mobilyaları (31.03) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

Yatak grubunda ise Kayseri ilk sırayı almakta ve bunu İstanbul, Bursa İzmir, Ankara izlemektedir. Yatak grubunun yine belirli illerde (%83-87) yoğunlaştığı görülmektedir. Tablo 7 ve Şekil 6'da Türkiye mobilya sektörü yatak mobilyalarına ait firma ve çalışan sayıları verilmiştir

Tablo 7: Türkiye Mobilya Sektörü Yatak Mobilyaları (31.03) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari P.	Toplam
Kayseri	268	462	195	915	17773	1932	21277
İstanbul	83	95	94	233	3070	639	4132
Bursa	45	25	16	108	1440	260	1849
İzmir	33	109	19	126	2592	560	3530
Ankara	32	50	31	93	862	225	1293
Konya	13	1	4	28	151	19	203
Adana	12	6	2	36	279	47	370
Sakarya	12	22	27	27	845	127	1048
Kocaeli	10	45	16	50	369	118	598
Samsun	9	1	2	19	195	17	234
Toplam	517	816	406	1635	27576	3944	34534
%si	83	92	92	80	87	88	87
Diğer	109	69	34	419	4074	531	5139
Toplam	626	885	440	2054	31650	4475	39673

Şekil 6: Türkiye Mobilya Endüstrisi Yatak Mobilya Grubu Kayıtlı Üretici Sayısı

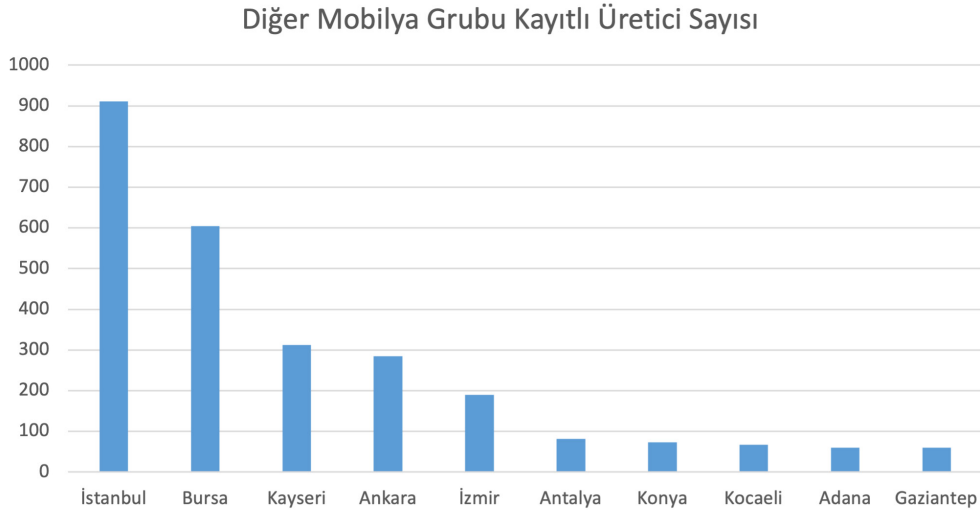
1.5.5 Türkiye Mobilya Sektörü Diğer (31.09) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

Diğer alt ürün grubunda ise aşağıdaki tablodan görüldüğü yine İstanbul ilk sırada yer almakta, bu ili Bursa, Kayseri, Ankara ve İzmir izlemektedir. İlk 10 ilin payı yine %80 civarındadır. Tablo 8 ve Şekil 7’de Türkiye mobilya sektörü diğer (dekorasyon vb.) mobilyalarına ait firma ve çalışan sayıları verilmiştir.

Tablo 8: Türkiye Mobilya Sektörü Diğer (31.09) Grubunda Firma ve Çalışan Sayılarına Göre Öncelikli İller

İller	Kayıtlı Üretici Sayısı	Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari P.	Toplam
İstanbul	911	809	762	2600	20148	3972	28315
Bursa	605	345	351	1430	16132	3029	21287
Kayseri	312	311	56	842	14355	1675	17239
Ankara	285	529	315	1358	7764	1673	11671
İzmir	190	180	173	567	6126	1189	8323
Antalya	82	213	131	570	1804	494	3293
Konya	73	38	39	190	1464	232	1975
Kocaeli	67	151	151	453	2081	454	3290
Adana	60	23	21	177	1240	153	1614
Gaziantep	60	13	25	123	1410	184	1755
Toplam	2645	2612	2024	8310	72524	13055	98762
Oran (%)	80	81	76	75	79	83	79
Diğer	675	607	623	2726	18754	2681	25514
Toplam	3320	3219	2647	11036	91278	15736	124276

Şekil 7: Türkiye Mobilya Endüstrisi Diğer Mobilya Grubu Kayıtlı Üretici Sayısı

1.6 Mobilya Sektörünün Kapasite Raporlarındaki Görünümü

Kapasite raporu; üretim yapan tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarının üretim gücünü gösteren ve onay tarihinden itibaren 2 yıl geçerli olan bir belgedir. Kapasite raporları düzenlenebilmesi için öncelikle kapasite raporu düzenlenecek firmaların ticaret siciline tescili ve işyerinin bulunduğu yerdeki odaya üye olması gerekir.

Kapasite raporları; firmaların iletişim bilgilerinin yanı sıra, yıllık üretim kapasitelerini, makine parkını, kullandıkları hammaddeleri, kapasite hesaplamaları ile sermaye ve istihdam bilgilerini içerir. Kapasite Raporları; Yatırım Teşvik Belgesi, Dahilde İşleme İzin Belgesi, Sanayi Sicil Belgesi müracaatlarında, Muhtelif ithalat ve ihracat işlemlerinde, İhalelerde, Kredi Teminlerinde Sanayi Veri Tabanının hazırlanması gibi uygulama alanlarında kullanılan önemli bir belgedir. TOOB bünyesinde Yer alan Sanayii Odaları, Ticaret Odaları veya Bazı İllerde Ticaret ve Sanayi Odaları aracılığıyla Kapasite Raporları düzenlenmektedir [27]

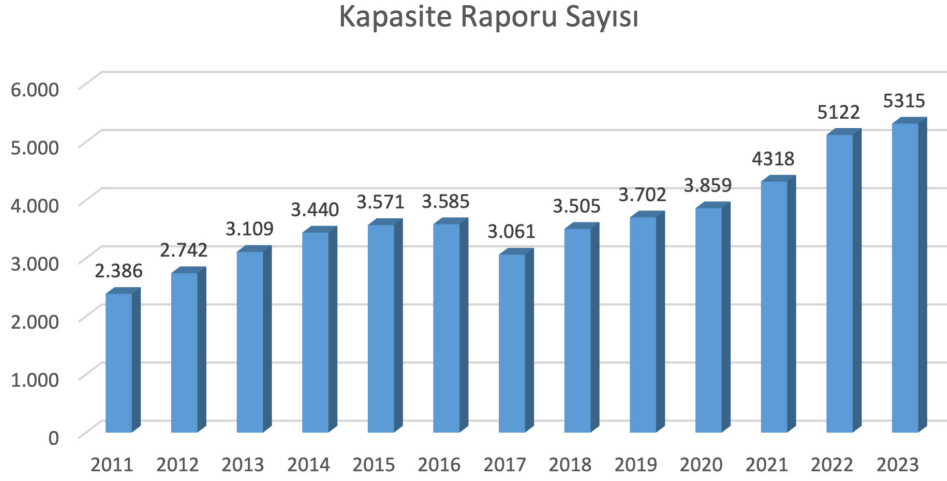
Bir anlamda firmaların kimliği niteliğindeki kapasite raporları firmada önemli bir değişiklik olduğunda, kapasiteyi etkileyen makine, işgücü ürün giriş ve çıkışında bu raporlar talebe bağlı olarak güncellenebilmektedir. Bu nedenle kapasite raporları sektörün en güncel durumunu yansıtan önemli temel bir bilgi kaynağı olarak görülmelidir.

Aşağıdaki, Tablo 9’da görüldüğü gibi Türkiye’de 2023 kesinleşmiş verileriyle kapasite raporu alan firmalar içerisinde mobilya imalatı %4,27’lik payla 8. sırada yer almaktadır. Bu durum yıllara göre değerlendirildiğinde son 10 yılda mobilya konulu kapasite raporu sayılarının düzenli bir şekilde arttığı görülmektedir. Son 10 yıllık periyotta mobilya sektöründe kapasite raporu sayısı yaklaşık iki kat artarak 2023 sonu itibarıyla 5.315’e ulaşmıştır (Şekil 8). Bu artış mobilya sektöründeki işletmecilik anlayış ve uygulamalarının gelişimi açısından önemli bir göstergedir.

Tablo 9: Türkiye’de Kapasite Raporu Alan Firma Sayısı

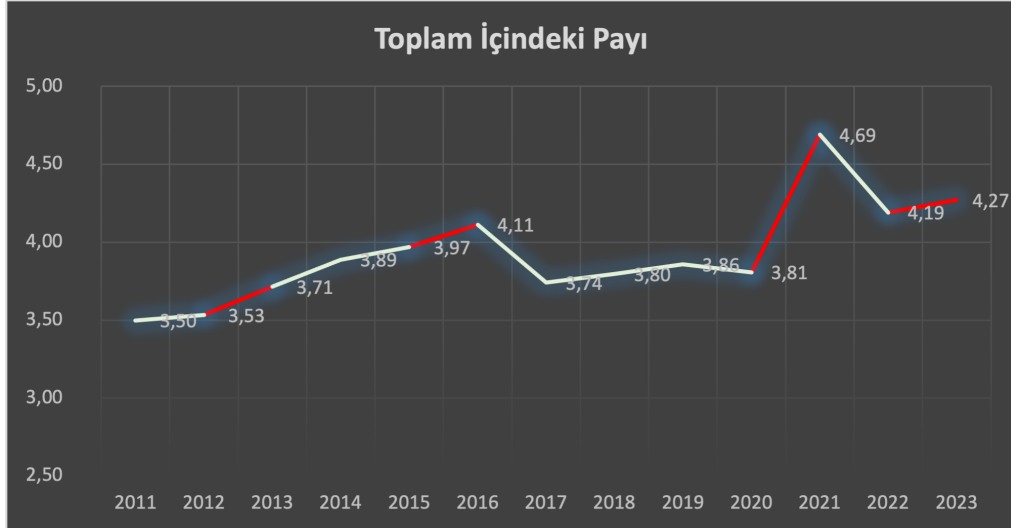
Kodu	Bölüm Adı / İmalat Konusu	2021		2022		2023			Sıra
		Kapasite Raporu Sayısı	Toplam İçindeki Payı	Kapasite Raporu Sayısı	Toplam İçindeki Payı	Kapasite Raporu Sayısı	Toplam İçindeki Payı	Önceki Yıla Göre Değişim	
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	12.258	13,31	13.931	11,40	14.353	11,53	3,03	1
10	Gıda ürünlerinin imalatı	4.980	5,41	12.620	10,33	12.329	9,91	-2,31	2
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	9.972	10,83	10.975	8,98	11.237	9,03	2,39	3
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	8.937	9,70	9.405	7,69	9.120	7,33	-3,03	4
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3.530	3,83	8.259	6,76	8.302	6,67	0,52	5
14	Giyim eşyalarının imalatı	3.043	3,30	7.366	6,03	7.653	6,15	3,90	6
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	6.026	6,54	6.332	5,18	6.508	5,23	2,78	7
31	Mobilya imalatı	4.318	4,69	5.122	4,19	5.315	4,27	3,77	8
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4.787	5,20	4.883	4,00	5.155	4,14	5,57	9
27	Elektrikli teçhizat imalatı	1.874	2,03	4.438	3,63	4.550	3,66	2,52	10

Şekil 8: Türkiye Mobilya Endüstrisi TOBB Kayıtlı Kapasite Rapor Sayısı

Ayrıca Türkiye Mobilya Sektörü toplam kapasite raporları içerisindeki payını da hızla artırmaktadır. Şekil 9'da görüldüğü üzere 2011 yılında 3.53 olan bu oran 2017 yılında 3.74, 2021 yılında 4.69 ve 2023 yılında ise 4.27 olarak belirlenmiştir. Bu oran sektörün gelişimini ve diğer sektörler arasındaki konumunu göstermekle beraber, mobilya sektörünün her yıl geliştiğinin bir göstergesidir.

Şekil 9: Türkiye Mobilya Endüstrisi TOBB Kayıtlı Kapasite Rapor Sayısının
Toplam Rapor Sayısı İçindeki Payı (2011-2023)

Tablo 10'da Türkiye genelinde en çok kodlanan ilk 20 ürün verilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere üçüncü sırada ahşap mobilyalar, yedinci sırada ahşap yatak odası, on birinci sırada ahşap yemek odası ve oturma grubu, on yedinci sırada koltuk grubu ve on sekizinci sırada mutfak mobilya grubu yer almaktadır. Bu durum ahşap mobilya üretiminin, sektörün büyüklüğünün ve yaygın kullanımının önemli bir göstergesidir.

Tablo 10: Türkiye Geneline En Çok Kodlanan İlk 20 Ürün

Sıra	Kodu	Açıklama	Rapor Sayısı
1	14.14.30.00.01	Tişört, fanila, atlet vs. giyim eşyası; pamuktan (örgü (triko) veya tığ işi (kroşe))	1.486
3	31.09.13.00.00	Diğer ahşap mobilyalar (yatak odası, yemek odası, oturma odası, mutfak, büro, tıbbi, cerrahi, dişçilik/veterinerlik mobilyaları ile hi-fi, videolar ve televizyonlar için özel tasarlanmış kasalar ve dolaplar)	1.098
7	31.09.12.30.00	Ahşap yatak odası mobilyaları (duvarlara gömme dolaplar için bağlantı parçaları, yatak destekleri, lambalar ve aydınlatma parçaları, ayaklı aynalar, koltuklar hariç)	812
11	31.09.12.50.00	Ahşap yemek odası ve oturma odası mobilyaları (vitrin, büfe ve yemek masası ile televizyon, çay ve kahve sehpaları, vb. yemek ve oturma odası mobilyaları) (ayaklı aynalar, koltuk, sandalye ve benzeri oturaklar)	760
17	31.00.12.50.00	Ahşap iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (üç parçalı takımlar dahil) (döner koltuklar hariç)	638
18	31.02.10.00.00	Mutfak mobilyaları	612

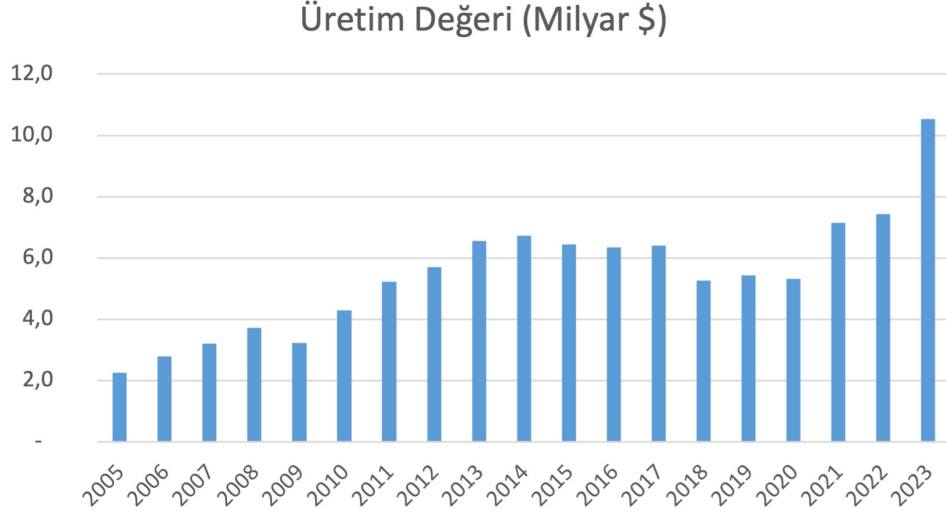
Tabloda görüldüğü gibi ürün kodlamada mobilya ürün yelpazesi, 3.sıradan başlayarak, 7,11,17 ve 18 ürün arasında yer almaktadır. Türkiye'deki genel ekonomik koşullara rağmen mobilya sektöründeki hareketlik sektörün dinamik yapısının bir kanıtı olarak görülebilir.

1.7 Türkiye Mobilya Sektörünün Üretim Değeri

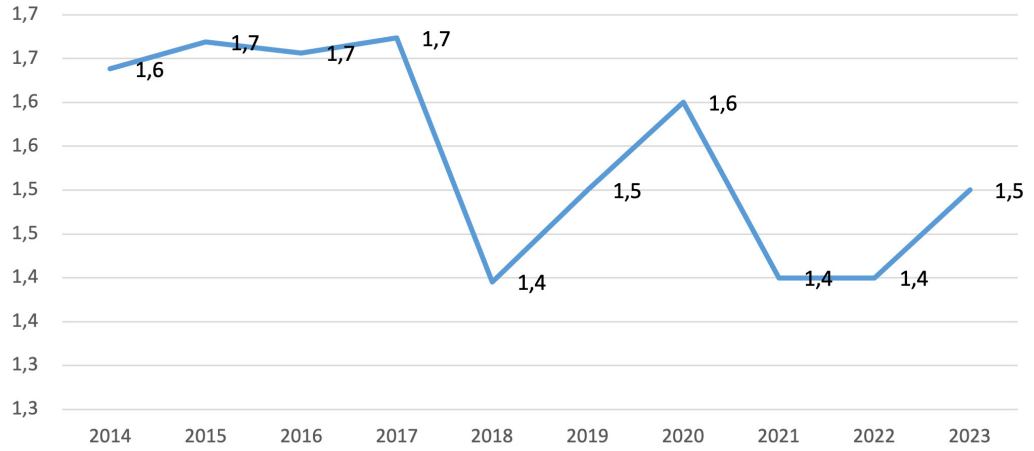
Türkiye mobilya sektörü gelişme hızının en önemli göstergelerinden biri de üretim değerindeki artıştır. 2005 yılında sadece 2.3 Milyar dolarlık bir üretim değerine sahip olan sektör 2023 yılını 10.5 Milyar dolarlık üretim değeri ile hem Türkiye içerisinde hem de dünya mobilya üreticileri arasında önemli bir yere ulaşmıştır. Türkiye'deki toplam üretim değeri içerisinde mobilyanın payı %4 olarak belirlenmiştir [30].

Türkiye mobilya sektörünün üretimdeki payı %4 iken satış değerindeki payı %1.5 civarındadır. Şekil 11 de görüldüğü gibi en fazla %1.7 ye ulaşan bir satış değeri payı dikkati çekmektedir. Şekil 10 ve Şekil 11'in birlikte değerlendirildiğinde sektörünü satışıdaki payının üretime göre daha düşük seyrettiği ve mobilya işletmelerinin önemli ölçüde stoğa çalıştığı şeklinde yorumlanabilir.

Şekil 10: Türkiye Mobilya Üretim Değeri (2005-2023)

Şekil 11: Türkiye Mobilya Firmalarının Ürettikleri Ürünlerden Yapılan Satış Değerlerine Göre Payı (2014-2023)

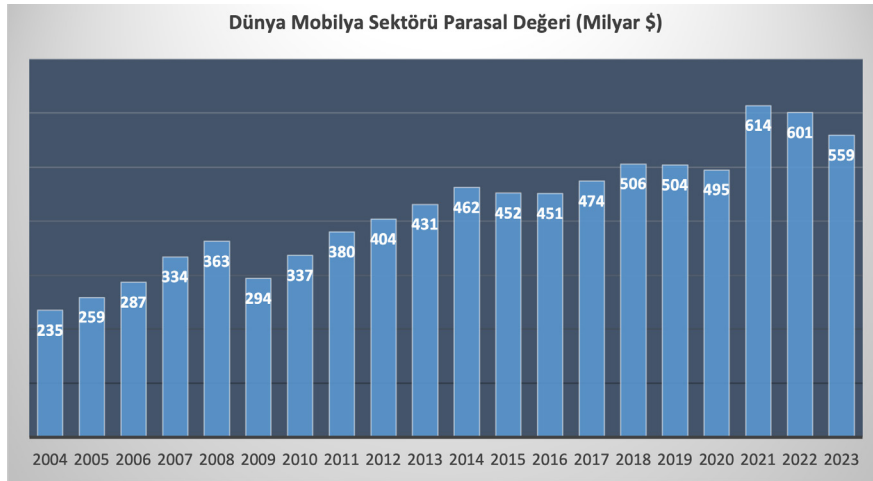
2. BÖLÜM: MOBİLYA DIŞ TİCARETİ

2.1 Dünya Mobilya Dış Ticareti

Mobilya sektörü, dünya genelinde değerlendirildiğinde ekonomik, sosyal, çevre ve sürdürülebilir açılarından önemli katkılar sağlamaktadır. Çevre ve sürdürülebilirlik olarak dünya genelinde değerlendirildiğinde çevreye olan hassasiyetin artmasıyla beraber, artan nüfus, inşaat sektöründeki gelişmeler, düşük karbon ayak izindeki gelişmelerden dolayı her geçen gün dünya mobilya sektöründe talebin arttığı görülmektedir. Aynı zamandan ürünlerin ahşap ve ahşap esaslı malzemelerden elde edilmesinden dolayı ve hammaddenin dikili ağaçlardan sürdürülebilir bir yöntemle elde edilmesine bağlı olarak alternatifi az bir ürün olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal ve ekonomik açıdan değerlendirildiğinde de mobilya sektörü; dünya genelinde, üretim sürecine ilaveten ana ve yardımcı malzemeleri sağlayan alt sektörler ve yan sanayiler (ahşap, metal ve plastik esaslı ham maddeler, bağlantı elemanları, aksesuarlar, tutkallar vb.) göz önüne alındığında önemli bir istihdam kaynağı olduğu değerlendirilmektedir. Sektör hem ülkelerin kendi iç pazarlarında hem de dış pazarlarda önemli bir ekonomik değer katmaktadır.

Dünya mobilya sektörü gelişim açısından değerlendirildiğinde birçok sektör ile etkileşim içindedir. Mobilya sektörünün gelişmesi ahşap işlemede CNC makinalar ve robotik uygulamaların desteğiyle gittikçe hızlanırken, özellikle farklı mobilya gruplarında farklı tasarım uygulamalarının gelişmesi yanında metal ve plastik işleme sektörüyle entegrasyonunu sağlamada da önemli bir rol oynamıştır. Aynı zamanda mobilyaya önemli bir görsellik ve katma değer katan ve koruyuculuk kazandıran yüzey işleme uygulamalarının gelişmesi, bağlantı elemanı ve aksesuarların 3-Boyutlu yazıcılar aracılığıyla Ar-Ge ve üretim için çok daha hızlı bir şekilde üretilebilmesi, sanal gerçeklik uygulamalarını yaygınlaşmaya başlaması da mobilya sektörünü hızlı gelişmesini önemli katkılar sağlamıştır. Görüldüğü üzere mobilya sektörü tek başına değerlendirmenin dışında birçok alt sektör ve gelecek teknolojiler açısından da önemli bir konumdadır. Bu nedenlerden dolayı Dünya'da mobilya sektörü çok önemli bir ticari hacim ve parasal değere ulaşmıştır. Dünya mobilya toplam değeri Şekil 12'de görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde, 2004 yılında 235 milyar \$ olan mobilya sektörünün dış ticareti değeri 2014 yılında 462 milyar \$ 2021 yılında 614 milyar \$ ve 2023 yılında ise 559 milyar \$'lık bir büyüme gerçekleşmiştir. 2004-2023 yılları arasında toplam oransal olarak %137'lik bir büyüme gerçekleşmiştir.

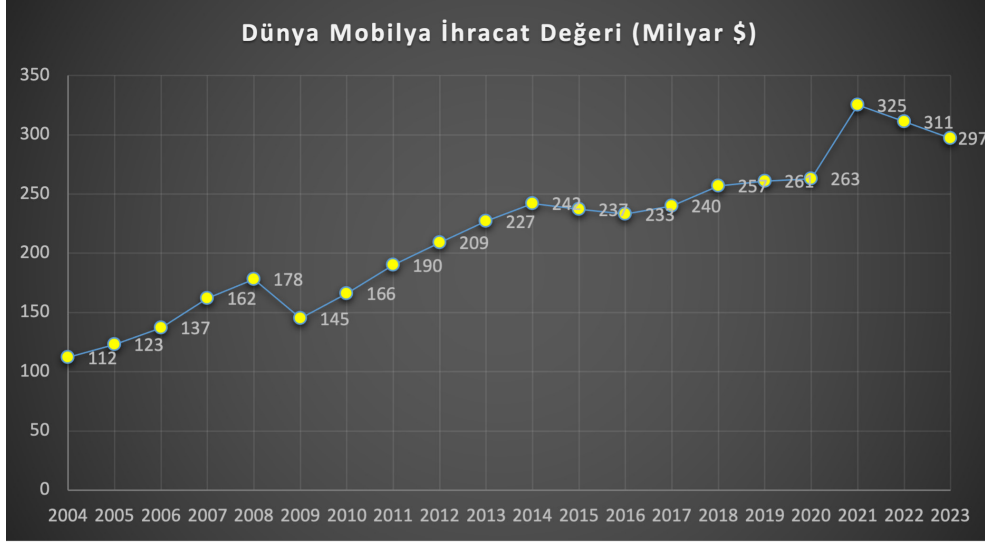
Şekil 12. Dünya Mobilya Toplam Parasal Değeri (2004-2023)

2.2 Dünya Mobilya İhracatı

Dünya mobilya ihracat değerleri Şekil 13’de görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde yıl bazında büyüme trendini yakalamıştır. 2004 yılında yaklaşık olarak 112 milyar \$ olan ihracat 2014 yılında 242 milyar \$ olarak gerçekleşmiş ve 2023 yılında ise 297 milyar \$’a ulaşmıştır.

Şekil 13. Dünya Mobilya İhracat Değerleri (2004-2023)

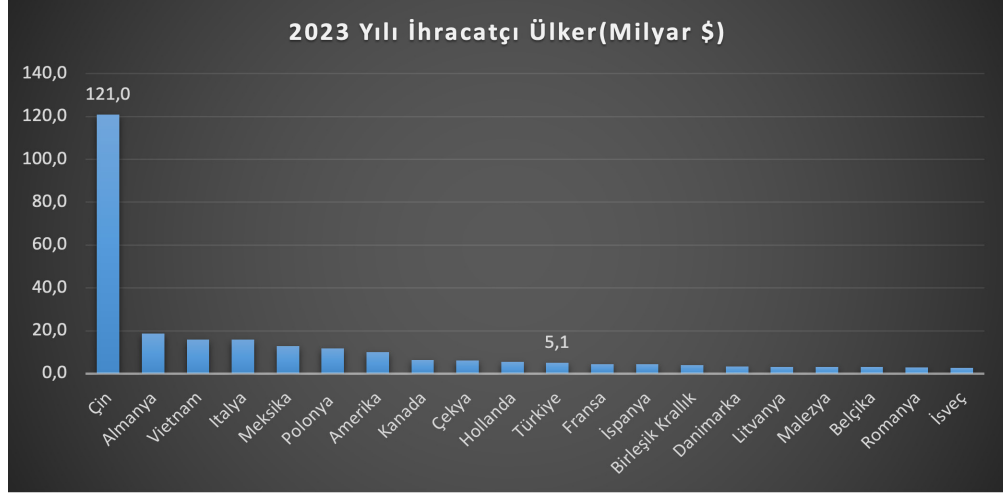
2.2.1 Dünya Mobilya İhracatında Öncelikli Ülkeler

Dünya mobilya ihracat sıralamasında ilk 20 ülke Tablo 11 ve Şekil 14’te verilmiştir. Çin 121 milyar dolar ile ilk sırada yer alırken, Almanya 18.8 milyar \$ ile ikinci sırada ve Türkiye 5.1 milyar dolar ile 11. Sırada yer almıştır.

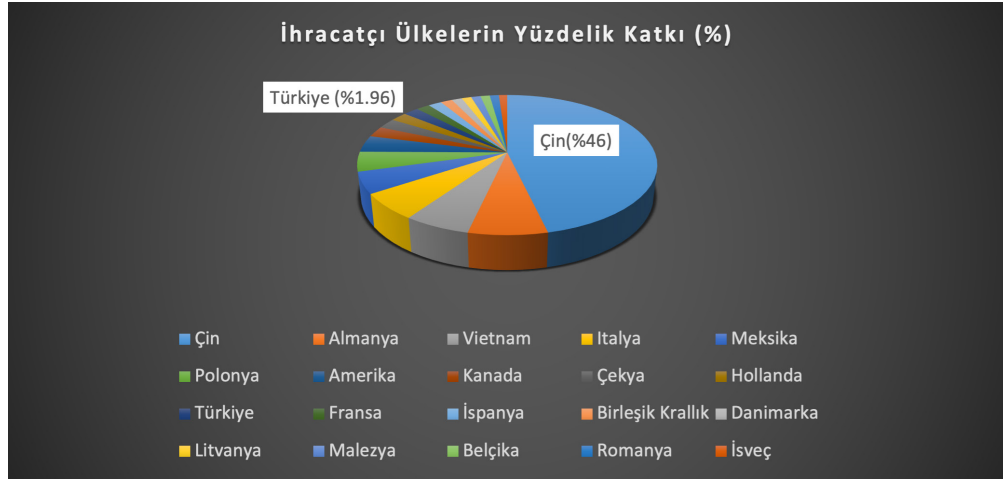
Tablo 11: 2023 Yılı İhracat Yapan Ülkeler ve Parasal Değeri

İhracatçı Ülkeler	2023 İhracat Değerleri (Milyar \$)
Çin	121.0
Almanya	18.8
Vietnam	15.8
İtalya	15.8
Meksika	12.8
Polonya	11.8
Amerika	10.0
Kanada	6.3
Çekya	6.1
Hollanda	5.5
Türkiye	5.1
Fransa	4.4
İspanya	4.4
Birleşik Krallık	3.9
Danimarka	3.4
Litvanya	3.2
Malezya	3.1
Belçika	3.1
Romanya	3.0
İsveç	2.7

Şekil 14: 2023 Yılı ihracatçı Ülkelerin Sıralaması (İlk 20 Ülke)

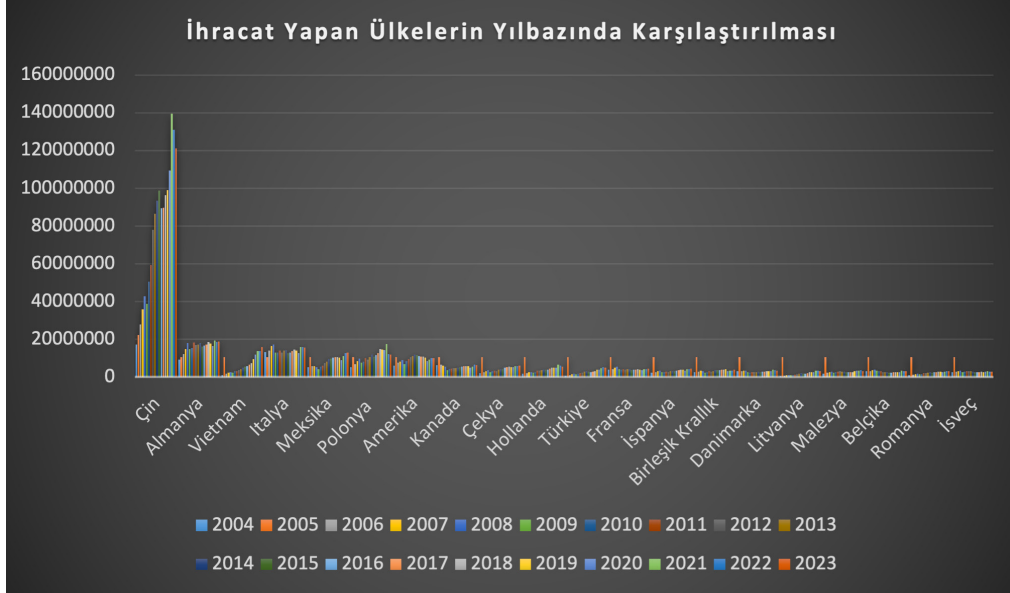

Şekil 15: 2023 Yılı İhracatçı Ülkelerin Yüzdelik Olarak Değerlendirilmesi

Şekil 16'da görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında dünya ihracat sonuçları değerlendirildiğinde Çin'in her geçen yıl ihracat değerini arttırdığı görülmektedir. 2021 yılında 139 milyar \$, 2022 yılında 130 milyar \$ ve 2023 yılında 121 milyar \$'lık bir ihracata sahiptir. Her ne kadar 2023 yılında bir miktar düşüş yaşansa da genel trend olarak büyüme eğrisini yakalamıştır.

Şekil 16: Dünya Mobilya İhracat Yapan Ülkelerin Değerlendirilmesi (2004-2023)

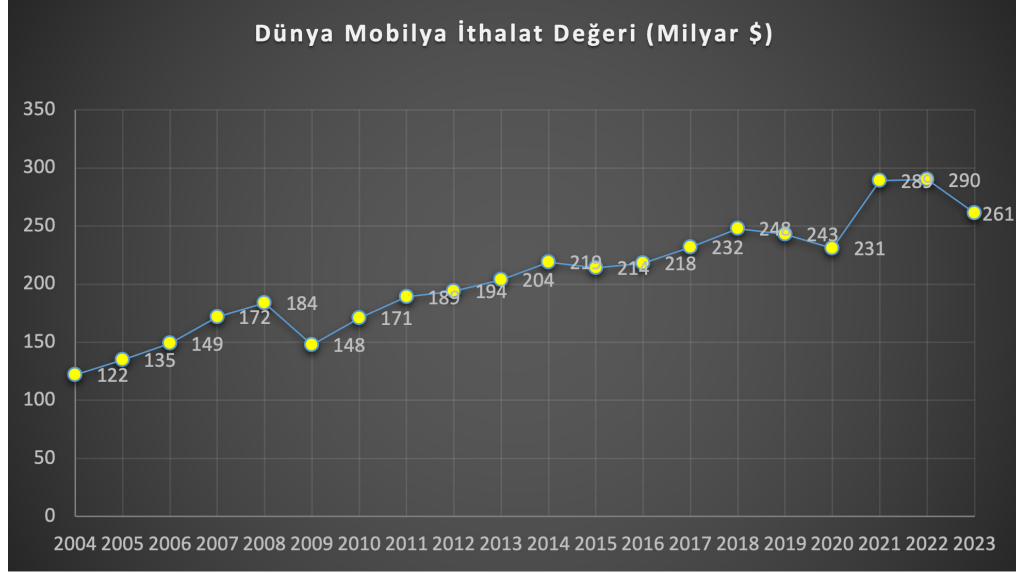
2.3 Dünya Mobilya İthalatı

Dünya mobilya ithalat değerleri Şekil 17 'de görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde yıl bazında büyüme trendini yakaladığı görülmektedir. 2004 yılında yaklaşık olarak 122 milyar \$ olana ithalat, 2014 yılında 219 milyar \$ ve 2023 yılında ise 261 milyar \$'a ulaşmıştır. Dünya mobilya ithalatı yapan ülkelerin parasal değeri Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: 2023 Yılı İthalat Yapan Ülkeler ve Parasal Değeri

İthalat Yapan Ülkeler	İthalat Değerleri (Milyar \$)
Amerika	69.1
Almanya	22.8
Fransa	12.6
Birleşik Krallık	12.5
Kanada	9.5
Hollanda	8.2
Japonya	7.9
İspanya	5.2
İsviçre	5.1
İtalya	4.8
Avustralya	4.8
Belçika	4.5
Meksika	4.4

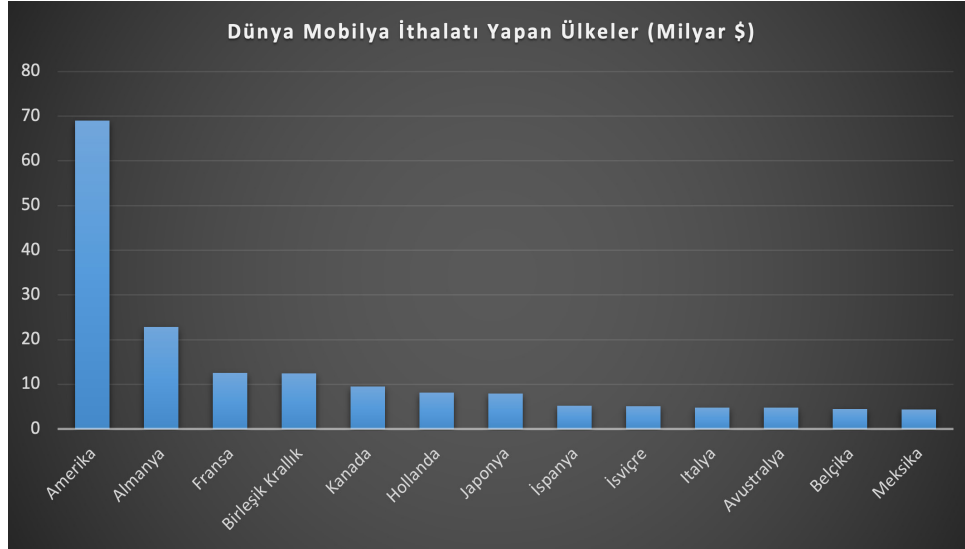
Şekil 17. Dünya Mobilya İthalat Değerleri (2004-2023)

2.3.1 Dünya Mobilya İthalatında Öncelikli Ülkeler

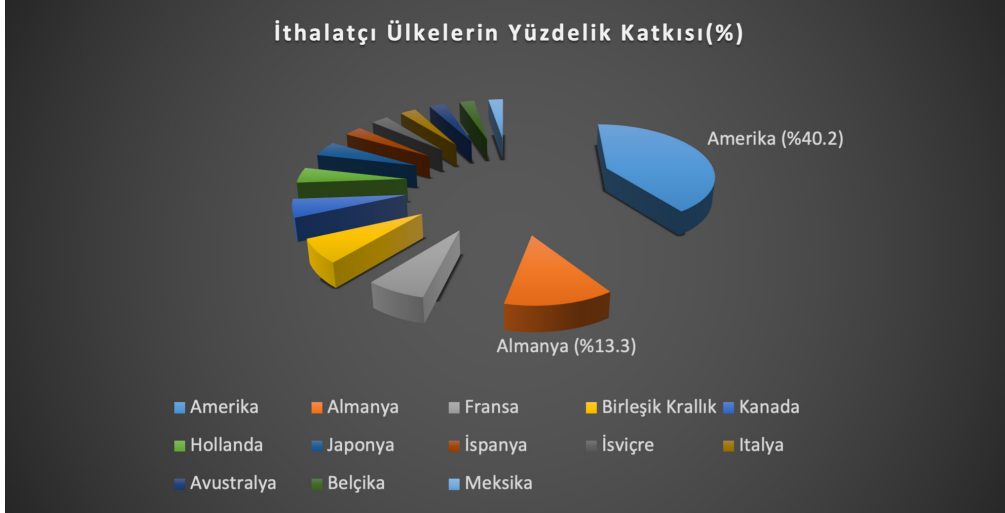
Dünya mobilya ithalatı yapan ülkeler Şekil 18'de verilmiştir. En fazla ithalat yapan ülke 69 milyar \$ ile Amerika olurken, 22.8 milyar \$ ile Almanya ikinci sırada ve Fransa 12.6 milyar \$ üçüncü sırada yer almaktadır [34].

Şekil 18: Yılı İthalatçı Ülkelerin Sıralaması (2023)

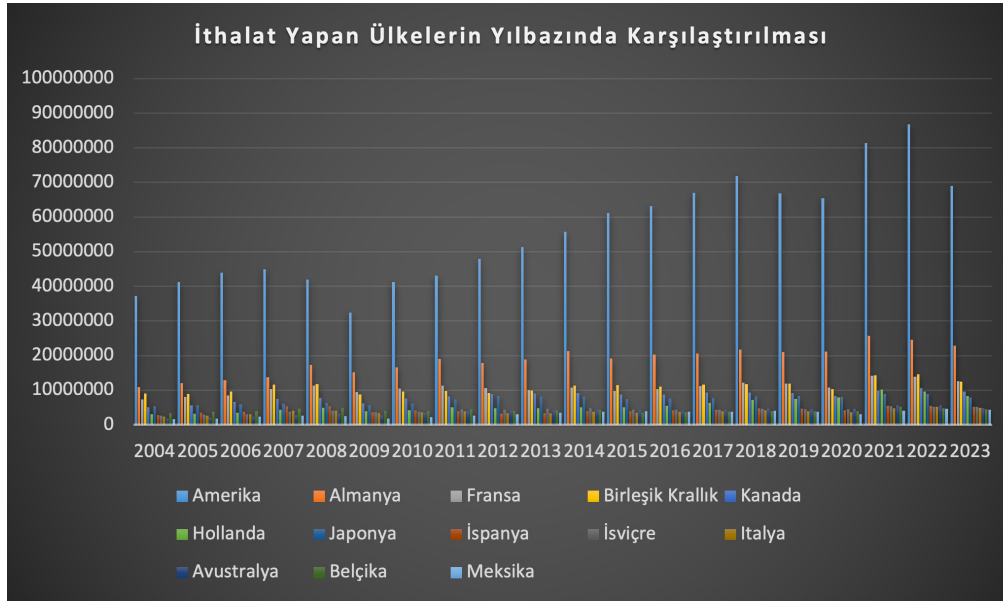

Amerika olurken, 22.8 milyar \$ ile Almanya ikinci sırada ve Fransa 12.6 milyar \$ üçüncü sırada yer almaktadır [34]. Şekil 19'da 2023 yılına ait Dünya mobilya ithalatı yapan ülkelerin yüzdelik katkı değerleri verilmiştir. Amerika %40.2 ile ilk sırada, Almanya %13.3 ile ikinci sırada ve Fransa %7.35 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Bu üç ülke Dünya ithalatının yüzde 60'lık bölümünü oluşturmaktadır.

Şekil 19: Dünya Mobilya İthalatı Yapan Ülkelerin Yüzdelik Dağılımı (2023)

Şekil 20: Dünya Mobilya İthalatı Yapan Ülkelerin Değerlendirilmesi (2004-2023)

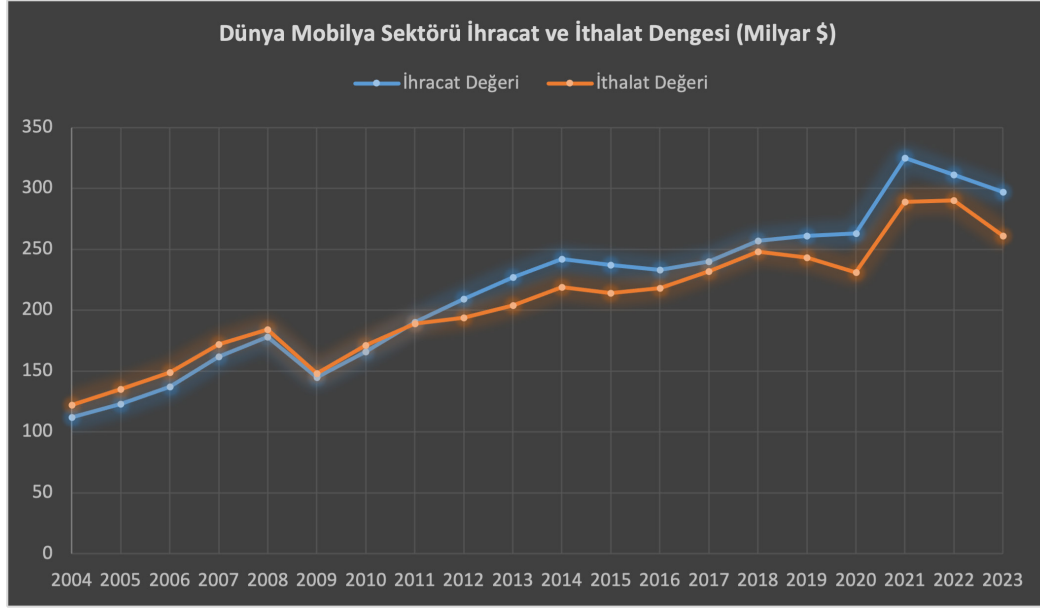

Şekil 20'de, 2004-2023 yılları arasında dünya mobilya ithalatı yapan ülkelerin sonuçları verilmiştir. Amerika 2004-2023 yılları arasında ithalat değerlerinin artırdığı görülmektedir. Özellikle 2021 yılında yaklaşık 81 milyar \$, 2022 yılında 86 milyar \$ ve 2023 yılında 69 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Almanya dünya mobilyasında ithalatçı ülkeler arasında ikinci sırada olmasına rağmen ihracatta da ikinci sırada yer almaktadır. Aynı zamanda yıl bazında ithalat değerini artıran bir ülke olmuştur.

2.3.2 Dünya Mobilya Dış Ticaret Dengesi

Dünya mobilya ithalat ve ihracat dengesi Şekil 21 'da görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde; 2004-2008 yılları arasında ithalat yoğun bir büyüme ve 2008-2011 yılları arasında bu ithalat ve ihracatın dengelendiği görülmektedir. 2011-2018 yılları arasında ise ihracat yoğun bir büyüme ve 2018-2023 yıllarında ise bu ihracatın arttığı ve pozitif bir büyümenin dengelendiği görülmektedir.

Şekil 21. Dünya Mobilya İthalat ve İhracat Dengesi (2004-2023)

Tablo 13'te 2004-2023 yılları arasında dünya mobilya ihracat ve ithalatın toplam parasal değeri verilmiştir.

Yıl	İthalat Değeri	İhracat Değeri	Toplam Değer (Milyar \$)
2004	122810992	112655634	235.4
2005	135480558	123832188	259.3
2006	149459231	137715336	287.1
2007	172383332	162097757	334.4
2008	184830950	178686880	363.5
2009	148506300	145619015	294.1
2010	171247796	166666434	337.9
2011	189791834	190978938	380.7
2012	194860682	209766989	404.6
2013	204221451	227174703	431.3
2014	219600692	242514769	462.1
2015	214561213	237971320	452.5
2016	218674719	233240728	451.9
2017	232805400	240940844	473.7
2018	248756240	257922797	506.6
2019	243622161	261226636	504.8
2020	231954606	263976607	495.9
2021	289386321	325038239	614.4
2022	290588487	311225547	601.8
2023	261535317	297951145	559.4

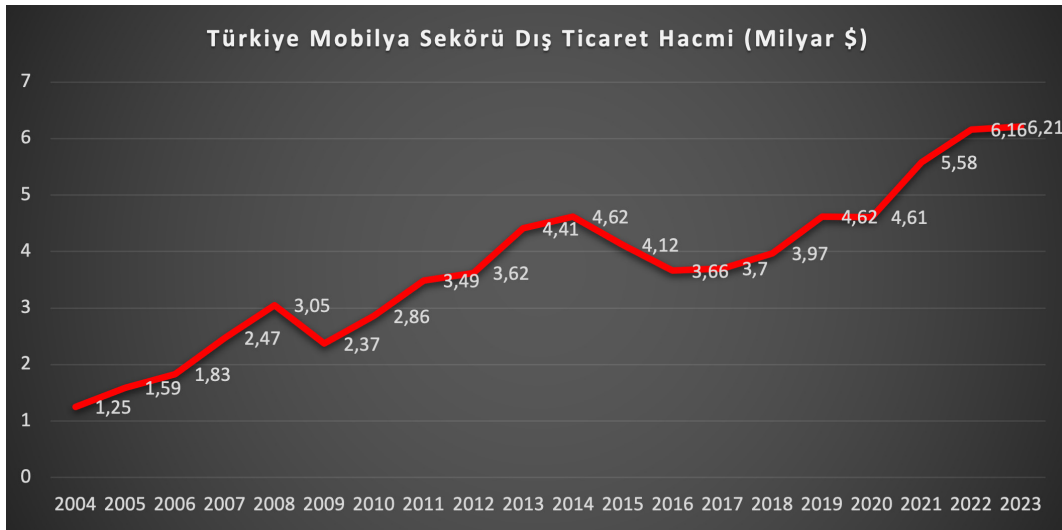
2.4 Türkiye Mobilya Dış Ticareti

Türkiye Mobilya dış ticareti genel olarak değerlendirildiğinde son yıllarda özellikle ihracatta önemli yol kat etmiştir. İhraçtaki bu artış sektörün gerek teknolojik gerekse işletmecilik olarak gelişim sağlama-sına önemli katkıda bulunmuştur. Son yıllarda tasarım ve Ar-Ge merkezlerinin kurulması, katma de-ğerli ürün üretme algısının yaygınlaşması, bazı öncü firmaların inovasyon odaklı çalışmaları, ülkenin bulunduğu konum, lojistik ağı ve küçük ölçekli firmaların orta ölçekliğe geçişi dış ticaretin gelişimin-de önemli bir rol oynamıştır.

Mobilya sektörü birçok alt sektör ile birlikte etkileşim içinde olmasında dolayı, sektördeki olumlu gidiş alt sektörlerde önemli katkılar sağlamaktadır. Dünya dış ticaretin arttığı bir dünyada Türkiye mobilya sektörünü de bu ticaretten daha fazla faydalanması sektör açısından önemli görülmektedir. Ancak dünya ticaretindeki son gelişmeler göz önüne alındığında sınırda karbon uygulamaları, sürdürülebilirlik, lojistik ve tedarik zinciri maliyetleri, kalifiyeli eleman sorunu, girdi maliyetlerindeki artış, Covid-19 süreci ve Çin'in dünya ticaretindeki baskınlığının daha da atması Türkiye'nin mobilya dış ticaretinde göz önüne alınması gereken önemli konular arasındadır.

Türkiye dış ticareti Şekil 22'de görüldüğü üzere 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde 2004 yılında 1.25 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2008 yılında 3.05 milyar dolar, 2014 yılında 4.62 ve 2023 yılında ise 6.21 milyar dolarlık bir hacme ulaşmıştır.

Şekil 22: Türkiye Mobilya Sektörü Dış Ticaret Hacmi (2004-2023)

2.4.1 Türkiye Mobilya İhracatı

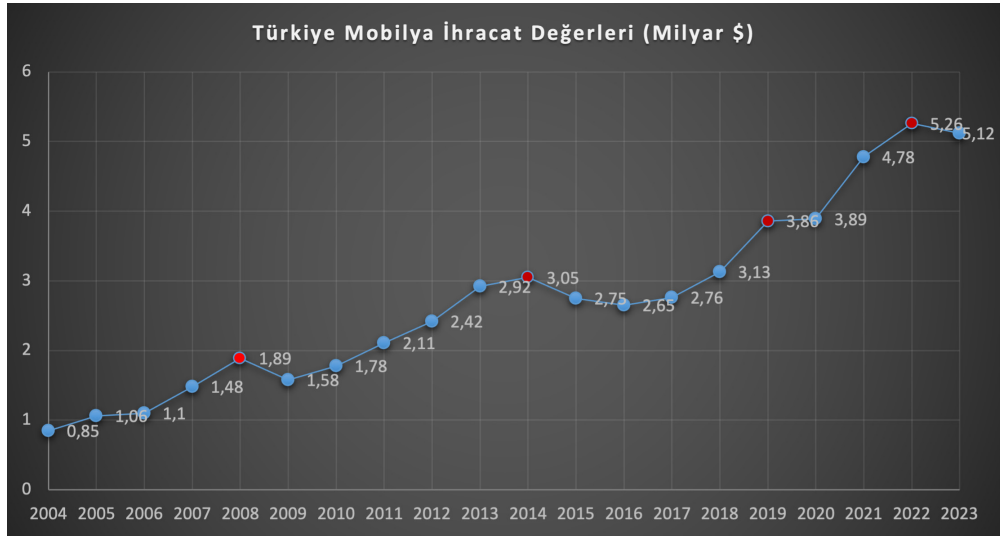
Tablo 14' de 2004-2023 yılları arasında Türkiye ihracat değerleri verilmiştir. Türkiye mobilya ihracatı 2004 yılında 850 milyon \$ ile başlayarak her yıl büyüme trendini yakalayarak 2010 yılında 1.78 milyar \$, 2014 yılında 3.05 milyar \$, 2021 yılına 4.78 milyar \$, 2023 yılında ise 5.12 milyar \$'lık bir değere ulaşmıştır.

Tablo 14: Türkiye'nin İhracat Değerleri (2004-2023)

Yıl	İhracat Değerleri (Milyar \$)
2004	0.85
2005	1.06
2006	1.1
2007	1.48
2008	1.89
2009	1.58
2010	1.78
2011	2.11
2012	2.42
2013	2.92
2014	3.05
2015	2.75
2016	2.65
2017	2.76
2018	3.13
2019	3.86
2020	3.89
2021	4.78
2022	5.26
2023	5.12

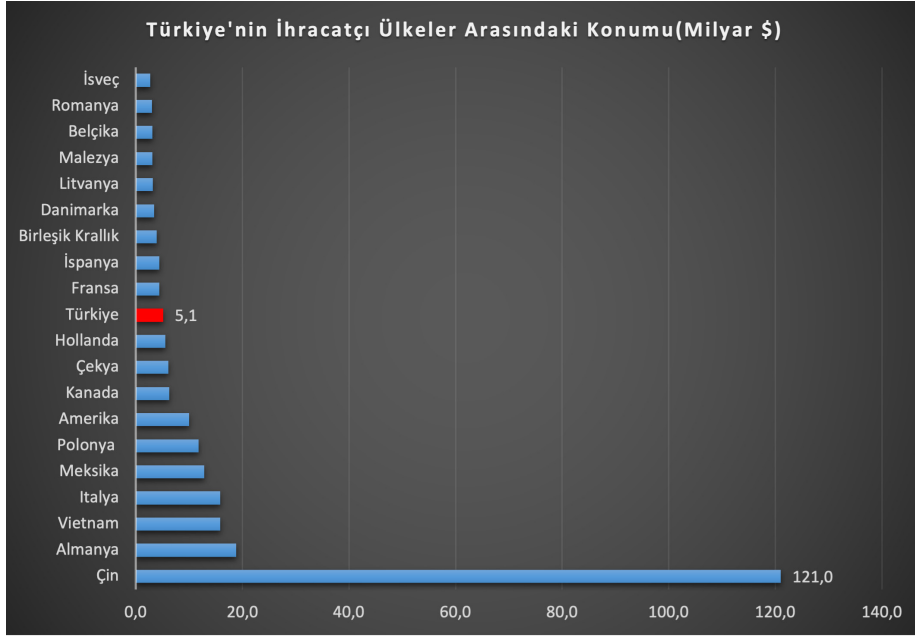
Şekil 23'te görüldüğü üzere 2004-2023 yıllarında Türkiye ihracatı sürekli büyüyen bir görünüm izlemektedir. Özellikle 2008, 2014, 2019, ve 2022 yıllarında ihracat değerleri yükselmiştir. Özellikle 2022 yılında Türkiye 5.26 milyar \$'lık ihracat gerçekleştirmiştir. Şekil 12'de ilk 20 ülkeye ait ihracatçı ülkeler listesi verilmiştir. İhracat rakamları değerlendirildiğine Çin, Almanya ve Vietnam ilk üç ülke arasında yer alırken Türkiye 11. sırada yer almaktadır.

Şekil 23: Türkiye Mobilya İhracatı (2004-2023)

Şekil 24'te, Türkiye'nin İhracatçı ülkeler arasındaki sıralamasını göstermektedir. Türkiye mobilya sektörü 2023 yılı sonunda 5.1 milyar dolarlık ihracat hacmi ile 11. sırada yer almaktadır. 2024 yılı sonunda bu sıralamanın daha da iyileşerek 8.sıraya gelmesi beklenmektedir.

Şekil 24: Dünya İhracatı Yapan İlk 20 Ülke (2023)

Tablo 15: Türkiye'nin 2004-2023 Yılına Ait Toplam Mobilya İhracattan Aldığı Paylar

Yıl	Dünya İhracatından Aldığı Yüzdelik Pay (%)
2004	0.75
2005	0.86
2006	0.80
2007	0.91
2008	1.06
2009	1.08
2010	1.07
2011	1.11
2012	1.15
2013	1.28
2014	1.26
2015	1.16
2016	1.37
2017	1.15
2018	1.21
2019	1.47
2020	1.47
2021	1.48
2022	1.69
2023	1.96

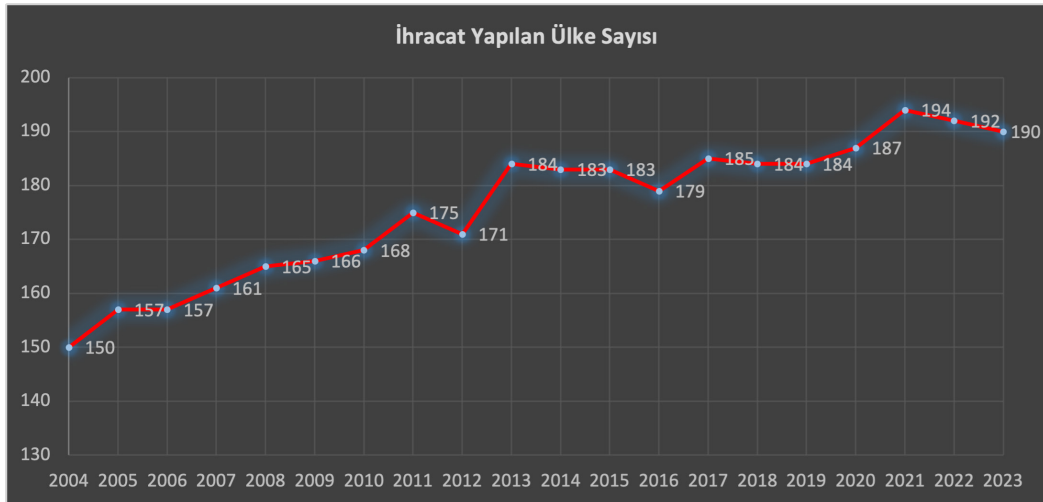
Şekil 25'te Türkiye ihracatının 2004-2023 yılları arasındaki dünya ihracatından aldığı payın yıl bazında gelişimi verilmiştir. Şekilde görüldüğü üzere Türkiye her yıl dünya mobilya ihracatından aldığı payı yükselterek devam etmiştir. Özellikle 2021, 2022 ve 2023 yıllarında aldığı paylar ile doğrusal bir görünüm elde etmiştir.

Şekil 25: Türkiye'nin Toplam Mobilya İhracatındaki Payı (%) (2004-2023)

Şekil 26'da 2004-2023 yıllarına ait ihracat yapılan ülkelerin sayısı gösterilmektedir. Şekilde görüldüğü üzere 2004 yılında 150 farklı ülkeye ihracat yapılırken. 2011 yılında 175 ülkeye, 2017 yılında 185, 2021'de 194 ve 2023 yılında ise 190 ülkeye ihracat gerçekleştirilmiştir. Her yıl ihracat yapılan ülke sayısı artarak devam etmiştir. En fazla ihracat yapılan ülke sayısına 2021 yılında gerçekleştirilmiştir.

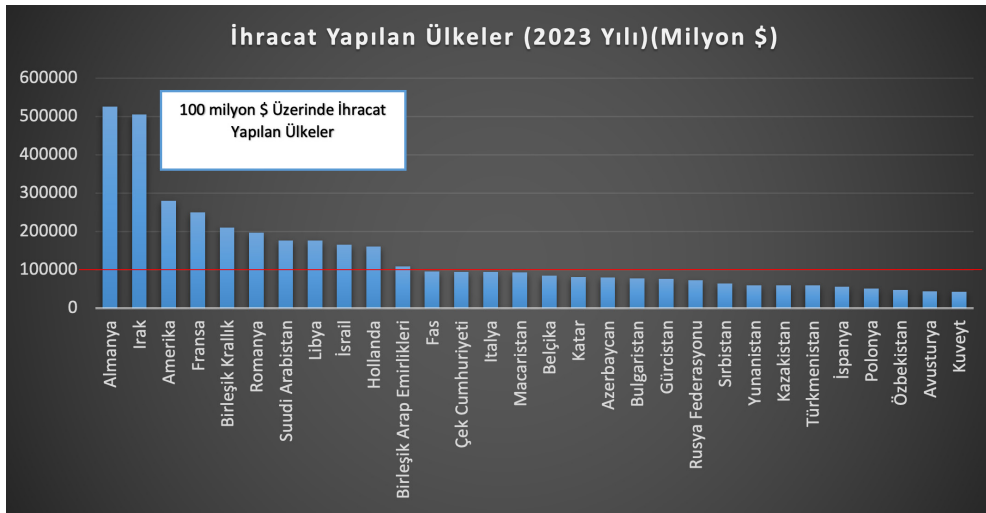
Şekil 26: Türkiye'nin İhracat Yaptığı Ülke Sayısı (2004-2023)

2.4.2 Türkiye'nin En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler

Şekil 27'de 2023 yılına ait Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler verilmektedir. Türkiye'nin 2023 için toplam ihracatı 5.1 milyar \$ ve bu ihracatın yaklaşık 4 milyar \$"ı aşağıda verilen ülkelere yapılmaktadır. Özellikle bu 4 milyar \$'lık ihracatın yaklaşık 3 milyar \$"ını; Almanya (526 milyon \$), Irak (505 milyon \$), Amerika (280 milyon \$), Fransa (249 milyon \$), Birleşik Krallık (210 milyon \$), Romanya (196 milyon \$), Suudi Arabistan (177 milyon \$), Libya (176 milyon \$), Hollanda (161 milyon \$) ve Birleşik Arap Emirliklerine (109 milyon \$) yapılmaktadır. Fas ile Kuveyt arasında kalan ülkeler ise 100 milyon \$"ın altında ihracat yapılan ülkelerdir. Aynı zamanda dikkate alınması gereken önemli bir diğer konu Türk Cumhuriyetlerinin (Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan) ülkelere yapılan ihracat değeridir. 2023 yılında bu ülkelere yapılan ihracat değeri yaklaşık 246 milyon \$"dır.

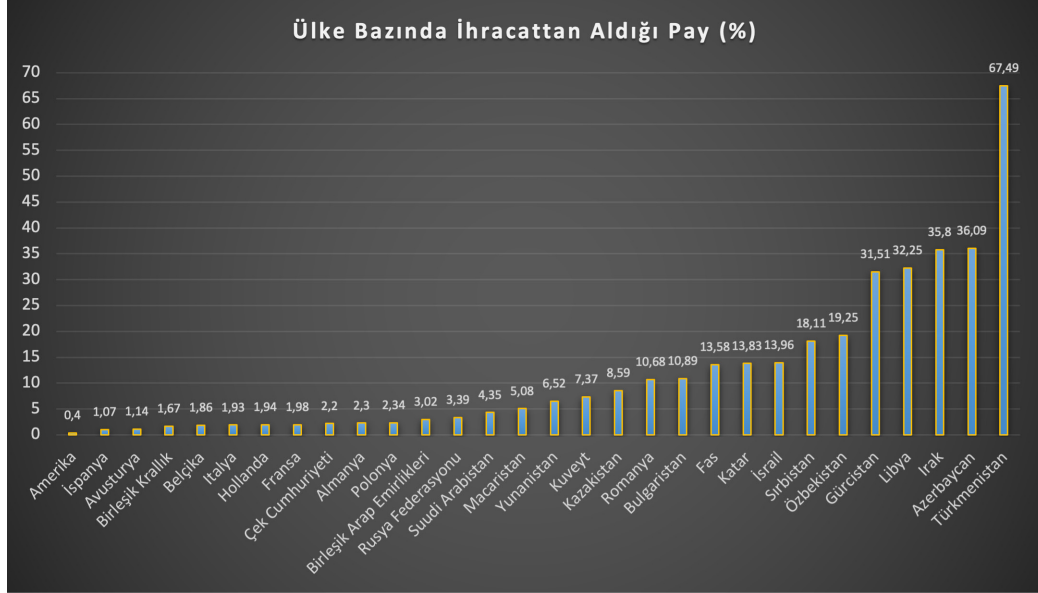
Şekil 27: Türkiye'nin Mobilya İhracatı Yaptığı İlk 20 Ülke (2023)

2.4.3 Türkiye'nin Ülke Bazında Mobilya İhracatından Aldığı Pay

Türkiye'nin ülke bazında aldığı ihracat payı Şekil 28'de verilmiştir. Şekilde görüldüğü üzere Amerika dünyada en fazla ithalat yapan bir ülke olmasına rağmen Türkiye bu ihracattan sadece %0.4 pay alabilmiştir. Diğer en büyük ithalatçı ülkelerden Almanya'dan %2.3 ve Fransa'dan %1.98 pay alabilmiştir. Buna karşın Türkiye Türkmenistan'dan %67.49, Azerbaycan'dan %36.09, Irak'tan %35.8, Libya'dan %32.25 ve Gürcistan'dan da %31.51'lik pay almıştır. İhracat yapılan ülke sayısı değerlendirildiğinde en fazla ihracatın Avrupa ülkelerine yapılmasına rağmen ülke bazında alınan ihracatın payının düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın Orta-doğu ve Türk Cumhuriyeti ülkelere yapılan ihracat payının ise bölgesel farklılık gösterse de yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 28: Türkiye'nin Ülke Bazında Mobilya İhracattan Aldığı Pay (2023)

Şekil 29: Türkiye'nin Mobilya İhracatı Yaptığı Ülkeler

2.5 Türkiye Mobilya İthalatı

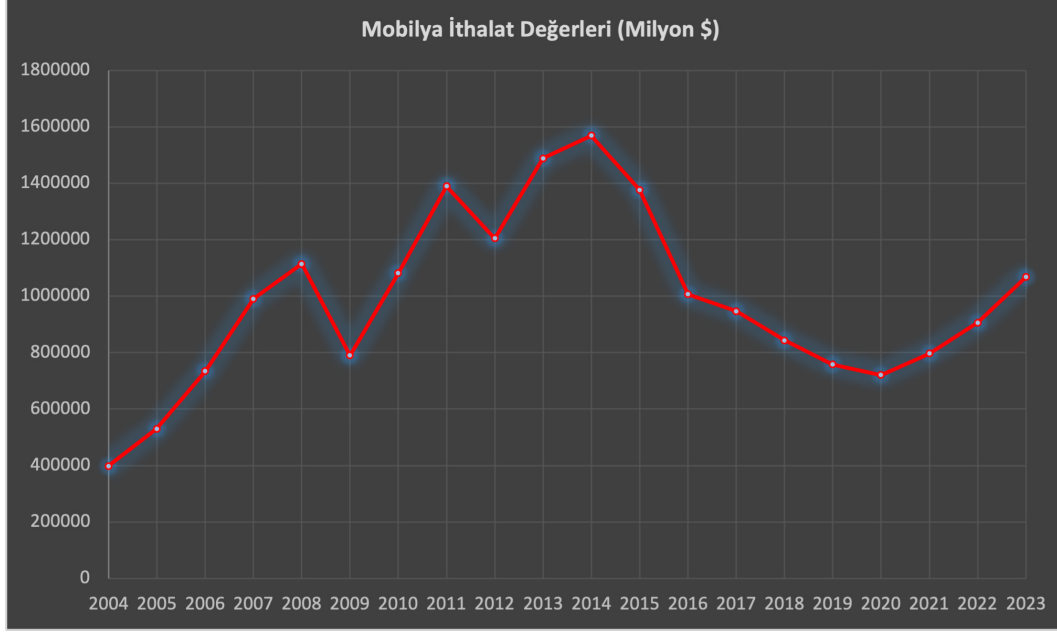
Tablo 16'da Türkiye'nin 2004-2023 yılları arasındaki mobilya ithalat değerleri verilmiştir. 2004 yılında 397 milyon \$ olan ithalat 2008 yılında yaklaşık 1 milyar \$'a, 2014 yılında 1.5 milyar \$'a, 2020 yılında 720 milyon \$ ve 2023 yılında ise yaklaşık 1 milyar \$ değerinde ithalat yapılmıştır.

Tablo 16: Türkiye'nin Mobilya İthalat Değerleri (2004-2023)

Yıl	İthalat Değerleri (Milyon \$)
2004	397835
2005	530061
2006	734300
2007	990600
2008	1114284
2009	789849
2010	1080935
2011	1389296
2012	1204663
2013	1488767
2014	1569026
2015	1376397
2016	1007000
2017	946807
2018	843292
2019	758159
2020	720772
2021	796706
2022	906033
2023	1067405

Şekil 30'da görüldüğü üzere Türkiye ithalatı 2004-2008 yılları arasında lineer bir artış gösterirken, 2008-2009 yılında lineer bir azalış, 2009-2011 arasında tekrar bir artış ve 2014 yılında en yüksek artış seviyesine yükselmiştir. 2014-2020 yılları arasında azalma trendini yakalamış ancak 2020-2023 yılları arasında tekrar bir yükseliş göstermiştir.

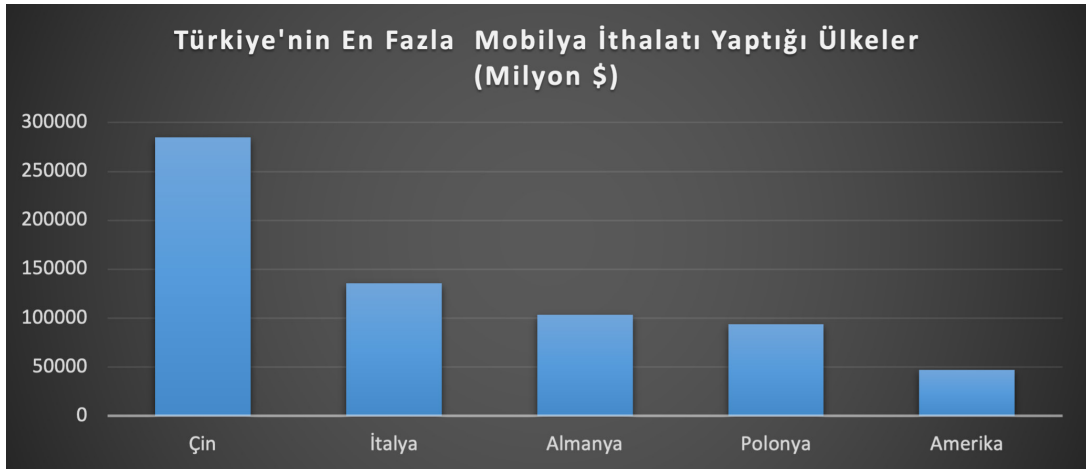
Şekil 30: Türkiye Mobilya İthalat Değerleri (2004-2023)

2.5.1 Türkiye'nin En Fazla Mobilya İthalatı Yaptığı Ülkeler

Türkiye'ye 2023 yılında en fazla mobilya ithalatı yapan ülke 285 Milyon Dolar ile Çin olmuştur. Daha sonra sırasıyla İtalya (135 milyon \$), Almanya (103 Milyon \$), Polonya (93 Milyon \$) ve Amerika (47 Milyon \$) izlemiştir. Daha önce de belirtildiği üzere Türkiye mobilya ithalat değeri yaklaşık 1 milyar dolarlık bir hacme sahiptir ve Türkiye'ye ithalat yapan bu beş ülke toplam ithalatının yaklaşık %60'ını kapsamaktadır. Şekil 31'de Türkiye'ye en fazla mobilya ithalatı yapan ülkelerin sıralaması verilmektedir.

Şekil 31: Türkiye'nin En Fazla Mobilya İthalatı Yaptığı Ülkeler (2023)

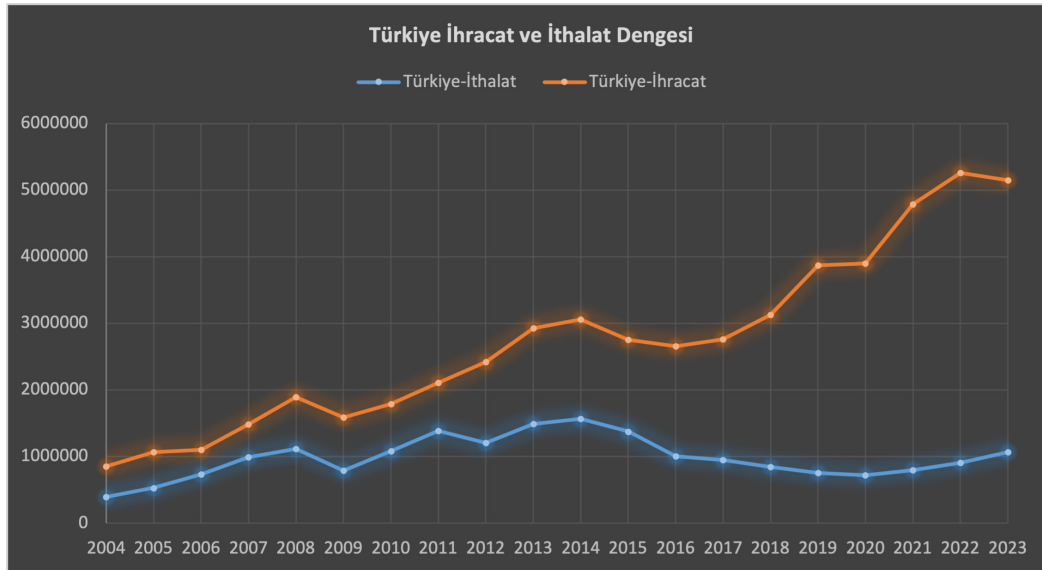
2.6 Türkiye'nin Mobilya Dış Ticaret Dengesi

Tablo 17'de Türkiye'nin 2004-2023 yılına ait ithalat, ihracat değerleri ve oransal karşılama düzeyi verilmiştir.

Tablo 17: Türkiye'nin İthalat ve İhracat Değerleri (2004-2023)

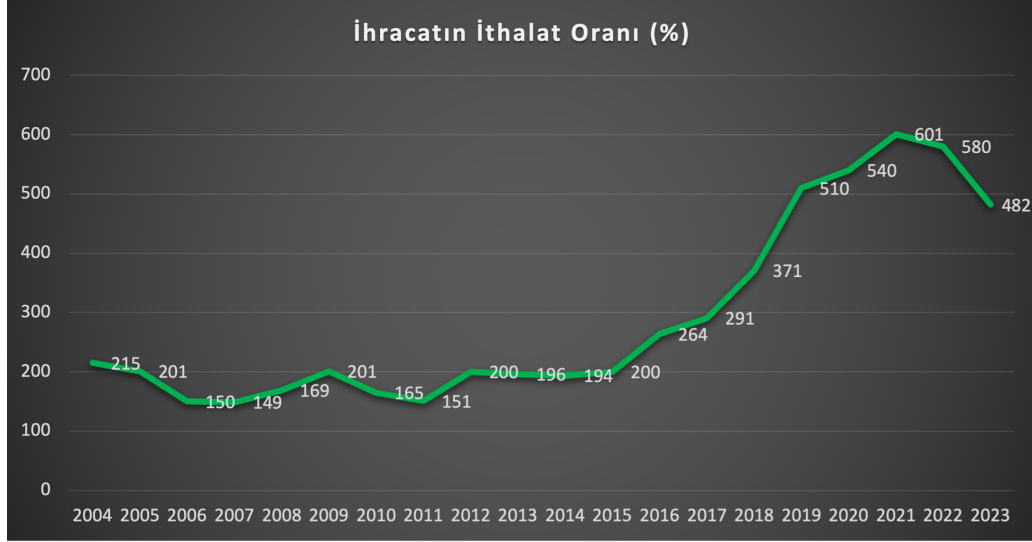
Yıl	Türkiye-İthalat	Türkiye-İhracat	İhracat/İthalat *100
2004	397835	855707	215.0909
2005	530061	1069706	201.8081
2006	734300	1101804	150.0482
2007	990600	1484142	149.8225
2008	1114284	1891085	169.713
2009	789849	1588862	201.1602
2010	1080935	1786405	165.2648
2011	1389296	2110174	151.888
2012	1204663	2420661	200.9409
2013	1488767	2929315	196.7611
2014	1569026	3055601	194.7451
2015	1376397	2753346	200.0401
2016	1007000	2658941	264.0458
2017	946807	2760343	291.5423
2018	843292	3130600	371.2356
2019	758159	3868865	510.2973
2020	720772	3897049	540.6771
2021	796706	4788354	601.0189
2022	906033	5260727	580.6330
2023	1067405	5145542	482.0609

Şekil 32: Türkiye'nin Dış Ticaret Dengesi (2004-2023)

Şekil 33'de görüldüğü üzere ihracatın ithalata oranı değerlendirildiğinde 2004-2012 yılları arasındaki pozitif görünüm %200 seviyelerinde iken, 2020-2023 yılları arasında bu oran %500 seviyelerine çıkmış ve 2021 yılında %600'lük seviyelere ulaşmıştır. Ancak bu pozitif görünüm devam etse de 2022 ve 2023 yıllarında pozitif görünümde bir azalma gözlemlenmiştir.

Şekil 33: Türkiye'nin İhracatının İthalata Oranı (2004-2023)

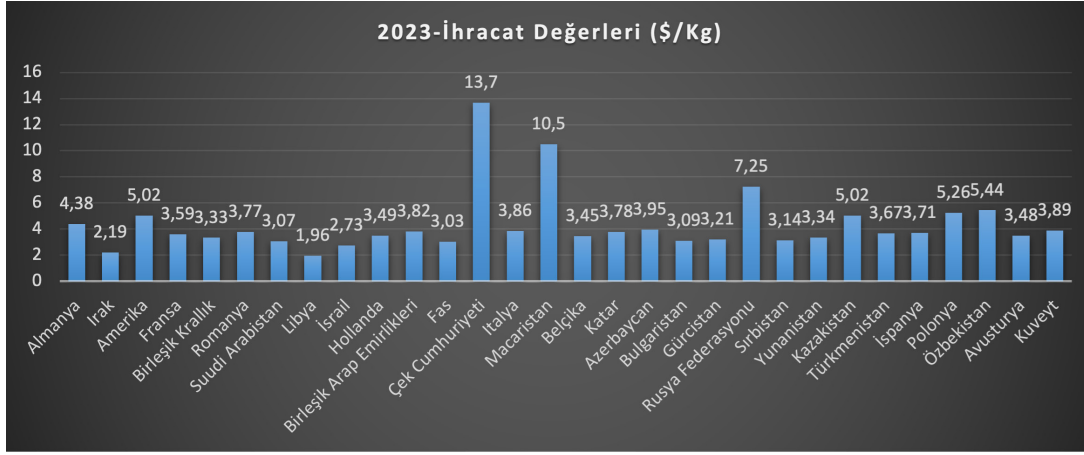

2.7 Türkiye Mobilya Sektörünün İhracatta Değer Oluşturma Performansı

Türkiye mobilya sektörü, 2004 yılında 850 milyon dolar olan ihracatını yaklaşık 3,6 kat artırarak 2014 yılında 3,05 milyar dolara, son 10 yıllık periyotta ise yaklaşık 1,5 kat artırarak 5,12 milyar dolara ulaştırmıştır. Türkiye mobilya sektörünün dünya mobilya ihracatından 2004 yılında aldığı pay %0,75 iken 2023 yılı sonunda bu pay %1,96 ya yükselmiştir. İhracat yapılan ülke sayısı da aynı periyotta 150 ülkeden, 190 ülkeye ulaşmıştır. Bu düzenli artış ihracatın parasal hacmi ve yeni pazarlara ulaşma bakımından önemli bir performans olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye Mobilya Sektörünün İhracatta Değer Oluşturma (Katma Değer) performansı değerlendirildiğinde; 2023 yılında ihracattan kg başına elde ettiği gelir (\$/kg) Şekil 34'te görüldüğü gibi ülkeden ülkeye önemli değişiklikler göstermektedir. Türkiye'nin kg başına en fazla gelir elde ettiği ülkeler; Çek Cumhuriyeti (13.7 \$/kg), Macaristan (10.5 \$/kg) ve Rusya Federasyonu (7.25 \$/kg) şeklinde sıralanmaktadır. Dikkat edilmesi gereken önemli bir durum bu ülkelerin Türkiye'nin en fazla mobilya ihracatı yaptığı ilk 10 ülke arasında yer almamasıdır (Şekil 35). Bu durum toplam mobilya ihracat değerinin artmasını olumsuz etkilemektedir. Özetle sektör miktarsal olarak fazla ihracat yaptığı ülkelere daha düşük fiyatla ürünleri satmaktadır. Şekil 34'te görüldüğü üzere Türkiye 2023 yılında en fazla ihracat yaptığı ülkelere kg başına elde ettiği gelir karşılaştırıldığında Almanya'ya 4.38 \$/kg, Irak'a 2.19 \$/kg ve Amerika'ya 5.02 \$/kg olarak gerçekleşmiştir [43].

Şekil 34. Türkiye'nin Mobilya İhracatı Yaptığı İlk 20 Ülkenin Kg Başına Elde Ettiği Gelir (2023)

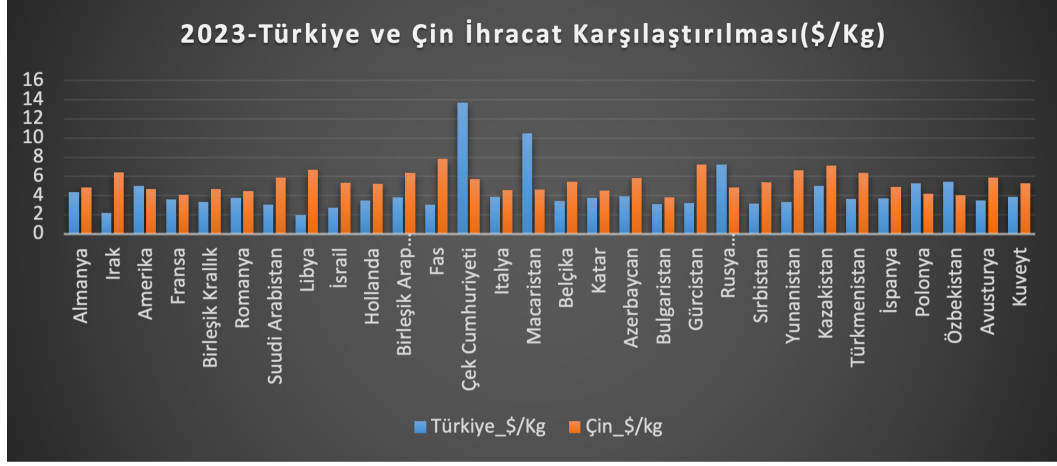
Şekil 35: Türkiye'nin Mobilya İhracatı Yaptığı İlk 20 Ülke (2023)

2.7.1 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-Çin Karşılaştırması

Şekil 36'da Türkiye ve Çin'in ihracatta kg başına elde ettiği gelirlerin karşılaştırılması yapılmıştır. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülke Almanya'dır. Türkiye'nin Almanya'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 4.38 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 4.85 \$'dır. Türkiye'nin Irak'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 2.19 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 6.45 \$'dır. Türkiye'nin Amerika'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.02 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 4.67 \$'dır. Türkiye'nin Suudi Arabistan'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.07 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 5.09 \$'dır. Türkiye'nin Libya'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 1.96 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 6.67 \$'dır. Türkiye'nin Fas'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.03 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 7.82 \$'dır. Türkiye'nin Çek Cumhuriyeti'ne yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 13.7 \$ iken Çin'in elde ettiği gelir 5.72 \$'dır. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkelerde göz önüne alındığında kg başına elde edilen gelir genel olarak Çin'in gerisinde kalmıştır. Özellikle Ortadoğu ve Arap ülkelerinde bu değerler çarpıcı bir şekilde dikkat çekmektedir.

Şekil 36: Türkiye ve Çin Mobilya İhracat
Değerlerinin Karşılaştırılması (2023)

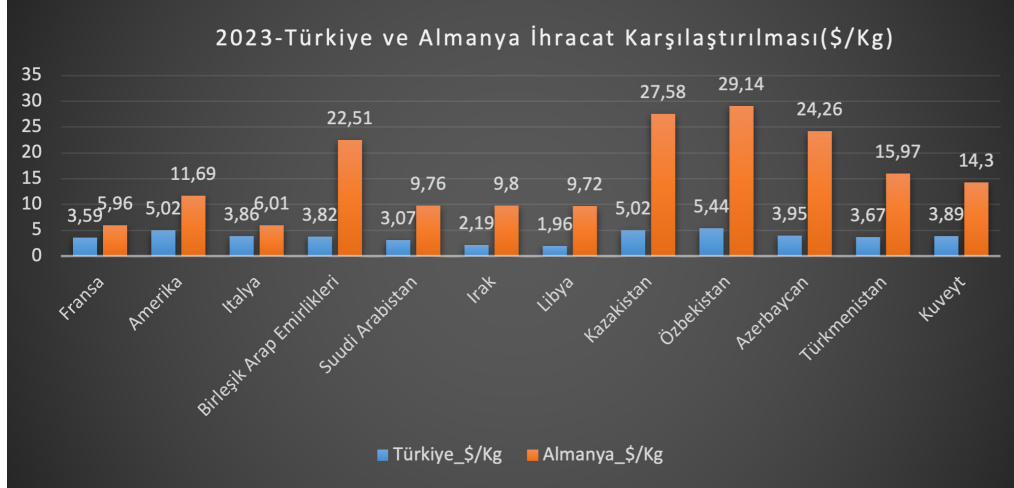
2.7.2 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-Almanya Karşılaştırması

Şekil 37’da Türkiye ve Almanya’nın ihracatta kg başına elde ettiği gelirlerin karşılaştırılması yapılmıştır. Türkiye’nin Fransa’ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.59 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 5.96 \$’dır. Türkiye’nin Irak’a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 2.19 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 9.80 \$’dır. Türkiye’nin Amerika’ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.02 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 11.67 \$’dır. Türkiye’nin Suudi Arabistan’a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.07 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 9.76 \$’dır. Türkiye’nin Libya’ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 1.96 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 9.72 \$’dır. Türkiye’nin İtalya’ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.86 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 6.01 \$’dır. Türkiye’nin Özbekistan’a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.44 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 29.14 \$’dır. Türkiye’nin Kazakistan’a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.02 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 27.58 \$’dır. Türkiye’nin Azerbaycan’a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.95 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 24.26 \$’dır. Türkiye’nin Kuveyt’e yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.89 \$ iken Almanya’nın elde ettiği gelir 14.30 \$’dır.

Aynı zamanda Türkiye Almanya’ya ihracatında kg başına 4.38 \$ kazanırken, Almanya’nın Türkiye’ye ihracatında Almanya kg başına 11.54 \$ kazanmaktadır.

Almanya’nın mobilya ihracatı yaptığı ülkelere Türkiye’de yapmaktadır. Ancak kg başına elde edilen gelirle karşılaştırıldığında Almanya’nın gerisinde kalmaktayız. Özellikle Arap ülkeleri ve Türk devletlerinde bu değer bir hayli yüksek görülmektedir.

Şekil 37: Türkiye ve Almanya Mobilya İhracat Değerlerinin Karşılaştırılması (2023)

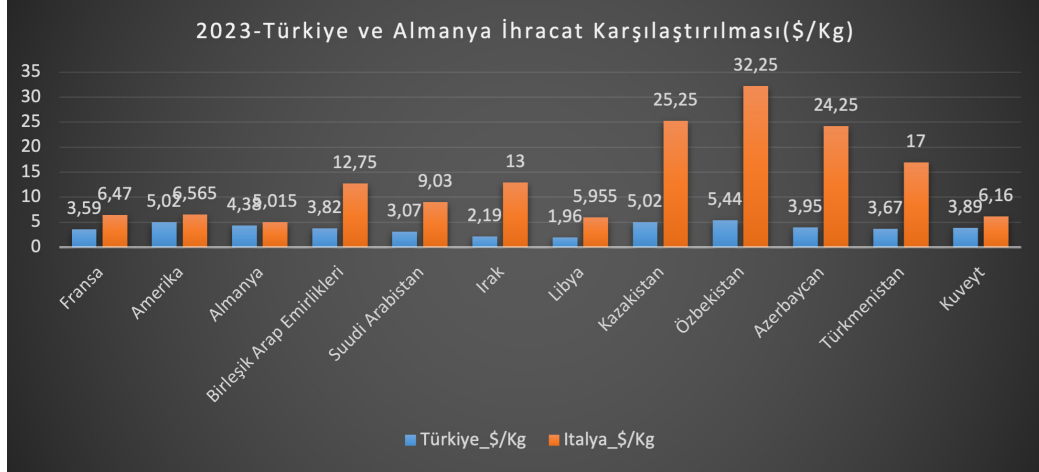
2.7.3 Mobilya İhracat Değer Oluşturma Performansında Türkiye-İtalya Karşılaştırması

Şekil 38'de Türkiye ve İtalya'nın ihracatta kg başına elde ettiği gelirlerin karşılaştırılması yapılmıştır. Türkiye'nin Fransa'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.59 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 6.47 \$'dır. Türkiye'nin Irak'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 2.19 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 13 \$'dır. Türkiye'nin Amerika'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.02 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 6.56 \$'dır. Türkiye'nin Suudi Arabistan'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.07 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 9.03 \$'dır. Türkiye'nin Libya'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 1.96 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 5.95 \$'dır. Türkiye'nin Almanya'ya yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 4.38 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 5.01 \$'dır. Türkiye'nin Özbekistan'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.44 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 32.25 \$'dır. Türkiye'nin Kazakistan'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 5.02 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 25.25 \$'dır. Türkiye'nin Azerbaycan'a yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.95 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 24.24 \$'dır. Türkiye'nin Kuveyt'e yaptığı ihracatta kg başına elde ettiği gelir 3.89 \$ iken İtalya'nın elde ettiği gelir 6.16 \$'dır.

Aynı zamanda Türkiye İtalya'ya ihracatında kg başına 3.86 \$ kazanırken, İtalya'nın Türkiye'ye ihracatında İtalya kg başına 9.02 \$ kazanmaktadır.

İtalya'nın mobilya ihracatı yaptığı ülkelere Türkiye'de yapmaktadır. Ancak kg başına elde edilen gelirle karşılaştırıldığında İtalya'nın gerisinde kalmaktayız. Özellikle Arap ülkeleri ve Türk devletlerinde de Almanya'da da olduğu gibi bu değer bir hayli yüksek görülmektedir.

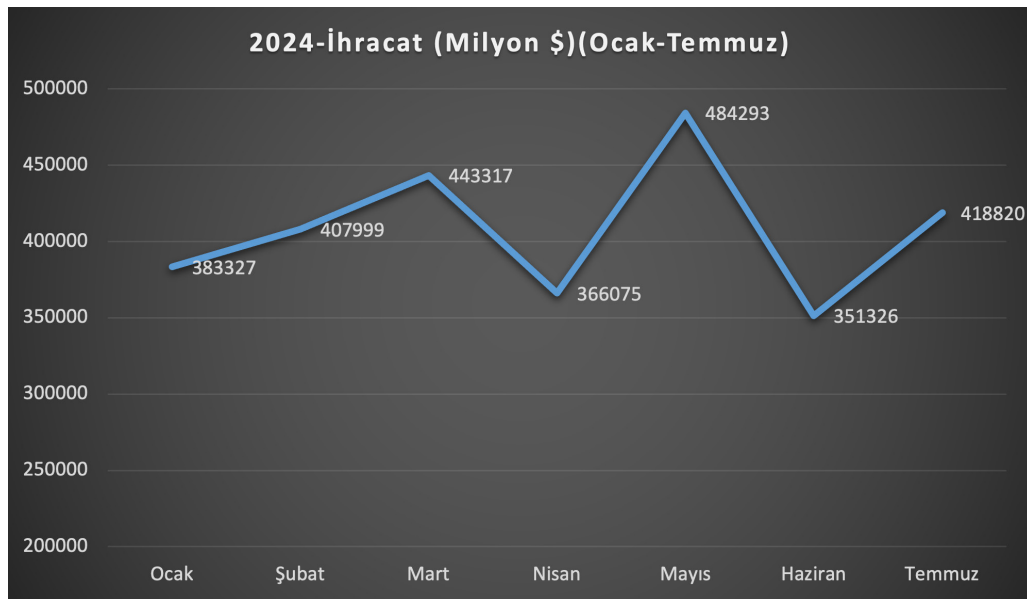
Şekil 38: Türkiye ve İtalya Mobilya
İhracat Değerlerinin Karşılaştırılması (2023)

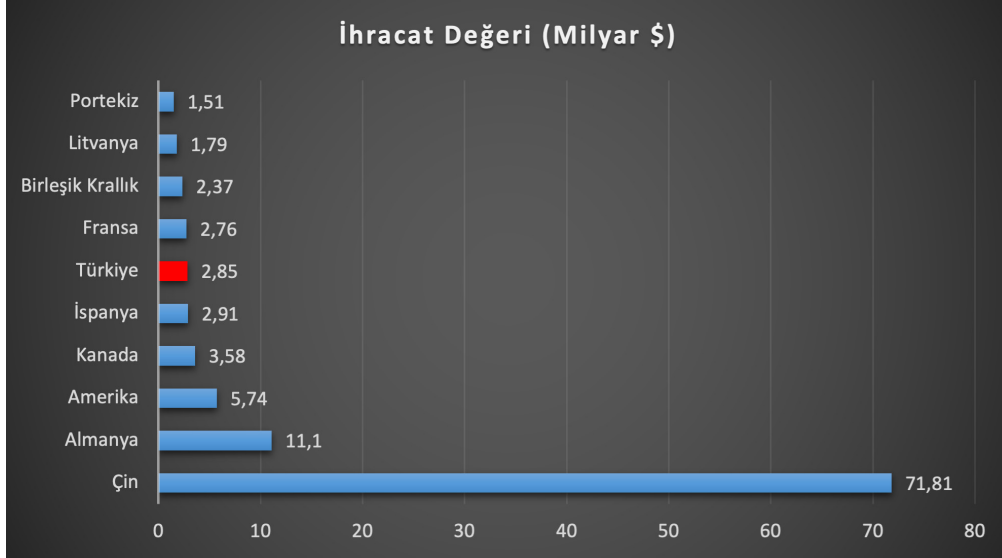
2.7.4 Kesinleşmemiş Verilerle 2024 Yılı (Ocak-Temmuz) Mobilya Dış Ticareti

Kesinleşmemiş verilerle 2024 Yılı Ocak-Temmuz ayı Türkiye mobilya sektörü dış ticareti Şekil 39'da görüldüğü üzere 2024 yılı Ocak ayında 383 Milyon \$, Şubat ayında 407 Milyon \$, Mart ayında 443 Milyon \$, Nisan ayında, 366 Milyon \$, Mayıs ayında 484 Milyon \$, Haziran ayında 351 Milyon \$ ve Temmuz ayında ise 418 Milyon \$'lık bir ihracat hacmine ulaşmıştır. 2024 yılı Ocak-Temmuz ayı toplam ihracat değeri ise 2.85 Milyar \$'a olmuştur. Bu durumda Türkiye en fazla ihracat yapan ülkeler sıralamasında 2023 yılı sonunda 11 sırada iken şuan (2024 -Ocak-Temmuz) 6 sırada yer almaktadır(Ancak ihracatta önemli bir paya sahip olan ülkelerin ihracat değerleri sonuçları açıklanmadığı için bu sıralama 2024'ün sonunda değişebilir) (Şekil 40).

Şekil 39: Türkiye İhracat Değerleri (2024-Ocak-Temmuz)

Şekil 40: Dünya İhracat Değerleri (2024 -Ocak-Temmuz)

Türkiye 2024 yılı Ocak-Temmuz ayı periyodunda en fazla ihracatı Irak'a 320 Milyon \$, daha sonra sırasıyla Almanya'ya 311 Milyon \$, Amerika'ya 175 Milyon \$, Fransa'ya 154 Milyon \$ ve Romanya'ya 116 Milyon \$'lık ihracat gerçekleştirilmiştir (Şekil 41).

3.BÖLÜM: MOBİLYA SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİ: TREND ANALİZLERİ

Dünya ve Türkiye mobilya sektörünün gelecek 10 yılının ihracat, ithalat ve toplam hacminin tahmin edilmesinde iki yöntem kullanılarak değerlendirilmiştir. Regresyon yöntemi tahmin metotları içinde en çok kullanılan bir yöntem olmakla beraber genel trendin doğrusal bir şekilde artacağı prensibine dayanır. Diğer yöntem Prophet ise doğrusal ve doğrusal olmayan fonksiyonları uygun bir model oluşturmaya çalışan bir yöntemdir. Bu yöntem son yıllarda e-ticaret analizlerinde ve zaman serileri analizlerinde yaygın kullanılan bir tahmin yöntemidir.

3.1. Dünya Mobilya Sektörü

3.1.1 Dünya Mobilya İhracatı ve İthalatının Gelecek 10 Yılı

Dünya mobilya ithalat ve ihracatının gelecek 10 yılı (2024-2033) Regresyon ve Prophet yöntemlerine tahmin edilmiştir. Tablo18'de tahmin edilen her yılın sonuçları verilmiştir. Şekil 42 ve 43'te ise her iki yönteme ait 2004-2033 kapsayan değerlendirmeler görselleştirilerek sunulmuştur.

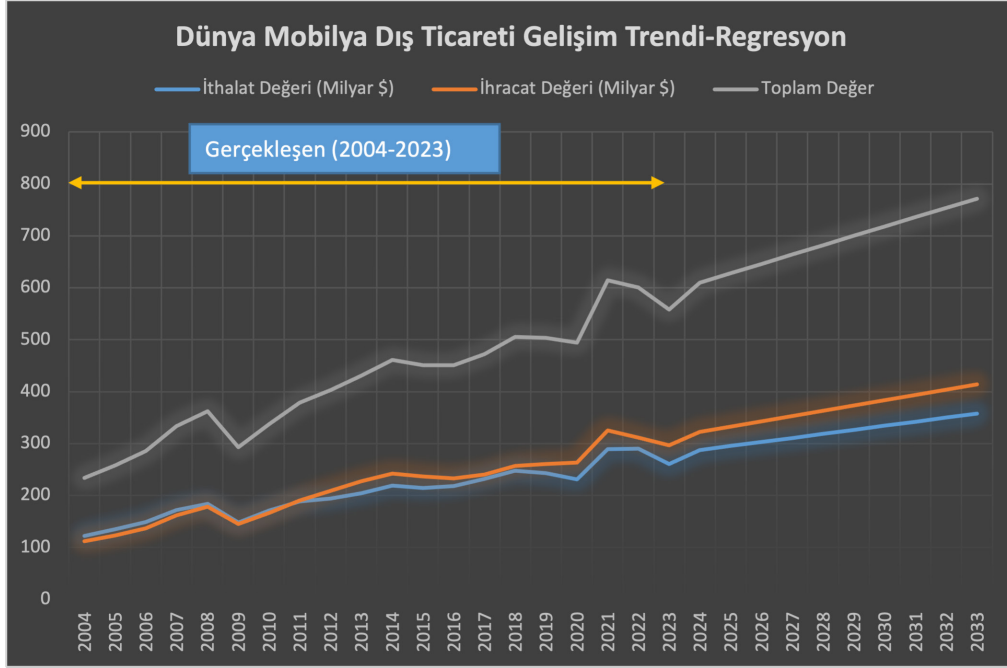
Tablo 18: Dünya Mobilya Ticaretinde 2024-2033 Yılları
Arasında Regresyon ve Prophet Yöntemlerine Göre
Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Hacmi

Yıl	Regresyon			Prophet		
	İthalat Değeri (Milyar \$)	İhracat Değeri (Milyar \$)	Toplam Değer (Milyar \$)	İthalat Değeri (Milyar \$)	İhracat Değeri (Milyar \$)	Toplam Değer (milyar \$)
2024	287.576	322.352	609.928	257.70	291.68	549.38
2025	295.35	332.575	627.925	265.31	301.80	567.11
2026	303.124	342.798	645.922	272.91	311.92	584.83
2027	310.898	353.021	663.919	280.51	322.03	602.54
2028	318.672	363.244	681.916	288.12	332.14	620.26
2029	326.446	373.467	699.913	295.71	342.25	637.96
2030	334.22	383.69	717.91	303.31	352.36	655.67
2031	341.994	393.913	735.907	310.91	362.47	673.38
2032	349.768	404.136	753.904	318.50	372.57	691.07
2033	357.542	414.359	771.901	326.09	382.67	708.76

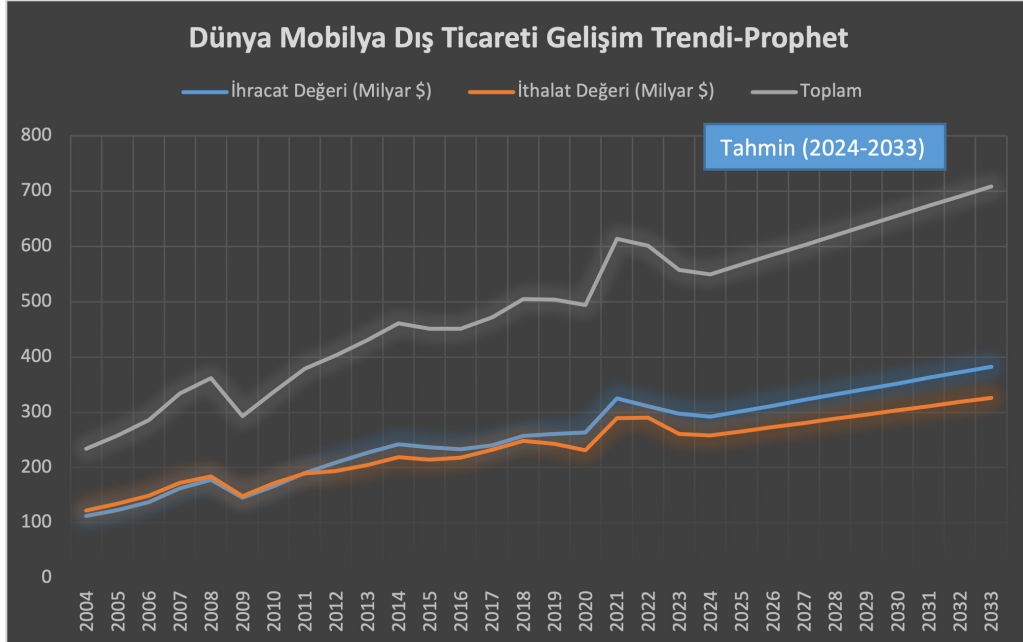
Şekilde 39'da görüldüğü üzere dünya ihracatı, ithalatı ve toplam hacmi yapılan regresyon analizine göre artarak devam edeceğini göstermektedir. 2033 yılında ihracat değeri 414 milyar \$, ithalat değeri 357 milyar \$ ve toplam hacmin 771 milyar \$ düzeyine ulaşması beklenmektedir.

Şekil 40'ta ise Prophet yöntemine göre yapılan analizde 2033 yılında ithalatın 326 milyar \$, ihracatın 382 milyar \$ ve toplam hacmin ise 708 milyar \$'lık bir seviyeye ulaşması beklenmektedir.

Şekil 42: Dünya Mobilya Ticaretinin Regresyon Yöntemine Göre Gelecek 10 Yıldaki Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Değeri

Şekil 43: Dünya Mobilya Ticaretinin Prophet Yöntemine Göre Gelecek 10 Yıldaki Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Hacmi

3.2 Türkiye Mobilya Sektörü

3.2.1 Türkiye Mobilya İhracatı ve İthalatının Gelecek 10 Yılı

Türkiye mobilya ithalat ve ihracatının gelecek 10 yılı (2024-2033) Regresyon ve Prophet yöntemlerine tahmin edilmiştir. Tablo19’da tahmin edilen her yılın sonuçları verilmiştir. Şekil 44 ve 45’te ise her iki yönteme ait 2004-2033 kapsayan değerlendirmeler görselleştirilerek sunulmuştur.

Tablo 19. Türkiye Mobilya Ticaretinde 2024-2033 Yılları Arasında Regresyon ve Prophet Yöntemlerine Göre Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Hacmi

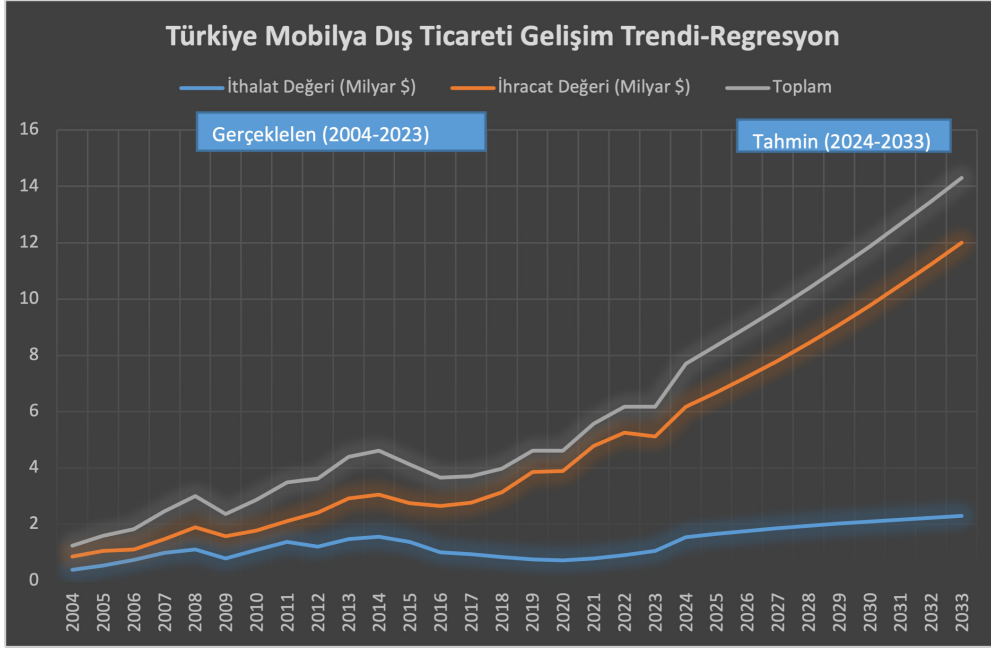
Yıl	Regresyon			Prophet		
	İthalat Değeri (Milyar \$)	İhracat Değeri (Milyar \$)	Toplam Değer (Milyar \$)	İthalat Değeri (Milyar \$)	İhracat Değeri (Milyar \$)	Toplam Değer (Milyar \$)
2024	1.539	6.171	7.71	1.071	5.280	6.351
2025	1.663	6.683	8.346	1.083	5.764	6.847
2026	1.768	7.226	8.994	1.091	6.248	7.339
2027	1.861	7.807	9.668	1.101	6.733	7.834
2028	1.946	8.427	10.373	1.108	7.217	8.325
2029	2.024	9.084	11.108	1.113	7.701	8.814
2030	2.098	9.773	11.871	1.128	8.185	9.313
2031	2.167	10.497	12.664	1.132	8.668	9.8
2032	2.233	11.236	13.469	1.140	9.153	10.293
2033	2.297	11.997	14.294	1.148	9.637	10.785

Şekilde 44’da görüldüğü üzere Türkiye mobilya ihracatının artarak devam edeceği, ithalatının ise bir miktar artış ile durağan bir şekilde devam edeceği ve toplam hacminin artacağı görülmektedir. 2033 yılında regresyon yöntemine göre ihracat değeri 11.99 milyar \$, ithalat değeri 2.97 milyar \$ ve toplam hacmin de 14.2 milyar \$ düzeyine ulaşması beklenmektedir.

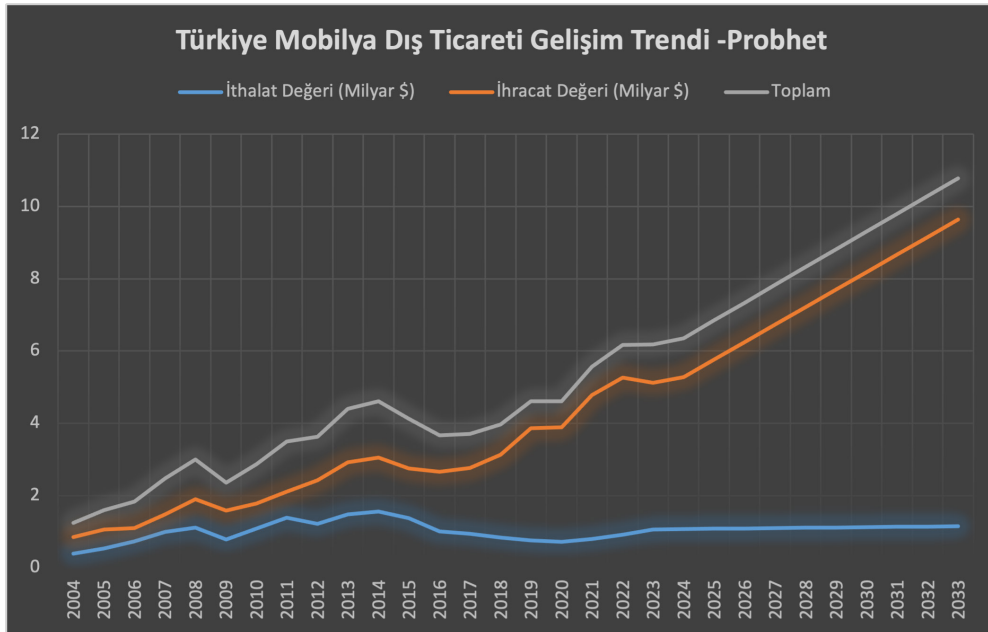
Şekil 45’te Prophet yöntemine göre yapılan analizde ise 2024 yılında ihracatın 5.28 milyar \$, 2033 yılında ise ihracatın 9.63 milyar \$ ve toplam hacmin ise 10.7 milyar \$’lık bir seviyeye ulaşması beklenmektedir.

2023 yılı sonu itibariyle 6.12 milyar \$’lık hacme ulaşan mobilya ticaretinin, yapılan her iki analizde de 2033 yılında Türkiye Mobilya ticaret hacminin yaklaşık 10 milyar \$ aşacağı görülmektedir. Aynı zamanda ithalatında yatay seviyede izleyeceği ve cari açık vermeyen bir sektör olarak devam edebileceğini iyi bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Şekil 44: Dünya Mobilya Ticaretinin Regresyon Yöntemine Göre Gelecek 10 Yıldaki Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Hacmi

Şekil 45: Türkiye Mobilya Ticaretinin Prophet Yöntemine Göre Gelecek 10 Yıldaki Beklenen Mobilya İhracatı, İthalatı ve Toplam Hacmi

3.2.2 Türkiye Mobilya Üretim Değerinin Gelecek 10 Yılı

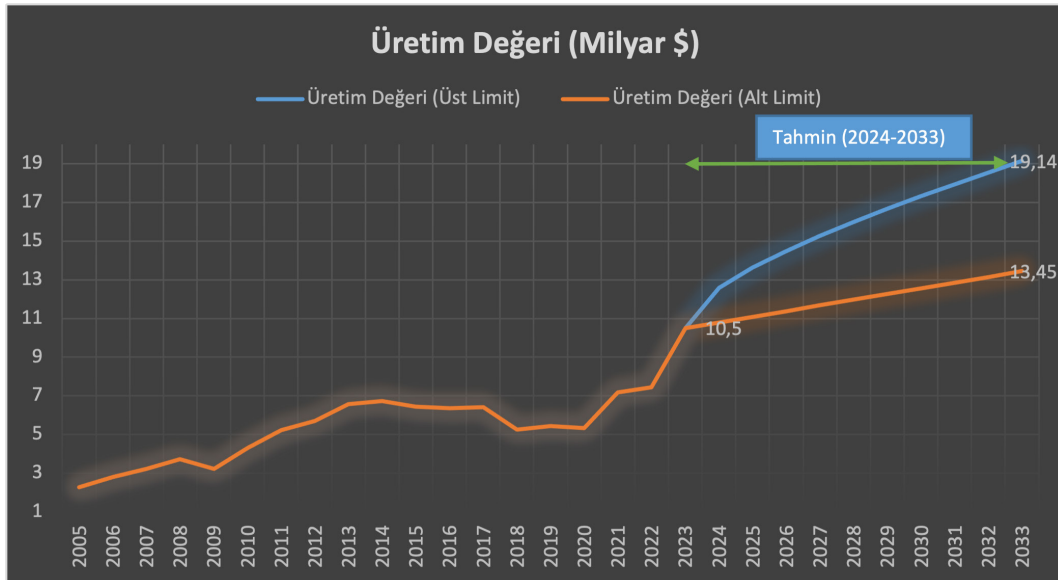
Türkiye mobilya üretim değerinin gelecek 10 yılı (2024-2033) mevcut verilerle daha tutarlı sonuç verdiği dikkate alınarak sadece trend analizine göre Tablo 20'de verilmiştir. Şekil 46'da ise 2004-2033 kapsayan değerlendirmeler görselleştirilerek sunulmuştur.

Tablo 20. Türkiye Mobilya Üretiminin 2024-2033 Yılları Arasında Trendi

Yıl	Mobilya Üretim Değeri (Milyar \$) (Üst Limit)	Mobilya Üretim Değeri (Milyar \$) (Alt Limit)	Mobilya Üretim Değeri (Milyar \$) (Ortalama)
2024	12.59	10.79	11.69
2025	13.63	11.09	12.36
2026	14.49	11.38	12.93
2027	15.27	11.68	13.47
2028	15.99	11.97	13.98
2029	16.67	12.27	14.47
2030	17.32	12.56	14.94
2031	17.95	12.86	15.40
2032	18.55	13.15	15.85
2033	19.14	13.45	16.29

2023 yılında Türkiye mobilya endüstrisi üretim değeri 10.5 milyar \$ iken, gelecek 10 yıl içinde bu değer üst limit olarak 19 milyar \$ ve alt limit olarak da 13 milyar \$'a ulaşacağı tahmin edilmektedir. Sektörün gelecek 10 yılda üretim değerini %60 büyütürken 16 milyar dolarlık bir üretim değerine ulaşacağı öngörülmektedir. Bu durum sektörün büyümeye devam edeceğinin net bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Şekil 46: Türkiye Mobilya Üretim Değeri Gerçek ve Tahmin Değerleri (2005-2033)

4.BÖLÜM: MOBİLYADA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, TEKNOLOJİ, AR-GE VE İNOVASYON

4.1 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Mobilya Sektörü

Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülke tarafından yoksulluğu ortadan kaldırmak, dünya gezegenini korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak üzere Ocak 2016 da 17 amaç belirleyerek ilan etmiştir. Bu amaçlara 2030 sonuna kadar ulaşılması planlanmıştır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: (1) Yoksulluğa Son, (2) Açlığa Son, (3) Sağlık ve Kaliteli Yaşam, (4) Nitelikli Eğitim, (5) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, (6) Temiz Su ve Sanitasyon, (7) Erişilebilir ve Temiz Enerji, (8) İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme (Hedef 3: Üretim faaliyetlerinin, insana yakışır istihdam oluşturma, girişimciliğin, üretkenliğin ve yenilikçiliğin desteklendiği kalkınma odaklı politikaların desteklenmesi ve finansal hizmetlere erişim yoluyla mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin resmiyet kazanmalarının ve büyümelerinin teşvik edilmesi), (9) Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı (Hedef 4: 2030'a kadar her ülkenin kendi kapasitesine uygun olarak harekete geçmesiyle, kaynakların daha verimli kullanımının artırılması ve temiz ve çevresel açıdan daha sağlam teknolojiler ve sanayi süreçlerinin daha çok benimsenmesi yoluyla altyapının ve güçlendirme sanayilerinin sürdürülebilir hale gelecek biçimde geliştirilmesi, Hedef 7: Sanayi çeşitliliği ve sanayi ürünlerinde değer artırımı için uygun bir politika ortamının oluşturulması aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerde yurt içi teknoloji gelişiminin, araştırma ve yenilikçiliğin desteklenmesi, (10) Eşitsizliklerin Azaltılması, (11) Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, (12) Sorumlu Üretim ve Tüketim [13] İklim Eylemi, (14) Sudaki Yaşam, (15) Karasal Yaşam, (16) Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar, (17) Amaçlar için Ortaklıklar [47]

Mobilya sektörü, 8 ve 9. No'lu alt amaçlar için ortaya konan hedeflerle ilişkilidir. Zira bu hedeflere odaklanan projelerin geliştirilmesi ve desteklenmesi açısından sektörün önünde önemli fırsatlar oluşmaktadır.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı “Avrupa Yeşil Mutabakatı” ile 2050 yılında karbon-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koyarken; aynı zamanda sanayisinin dönüşümünü gerektiren yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamındaki ilgili eylemler, enerji, ulaşım, sanayi, finans, inşaat, tarım dahil AB ekonomisini yeniden şekillendirecek ve her geçen yıl ivme kazanacak bir dönüşümün temellerini teşkil etmektedir [48].

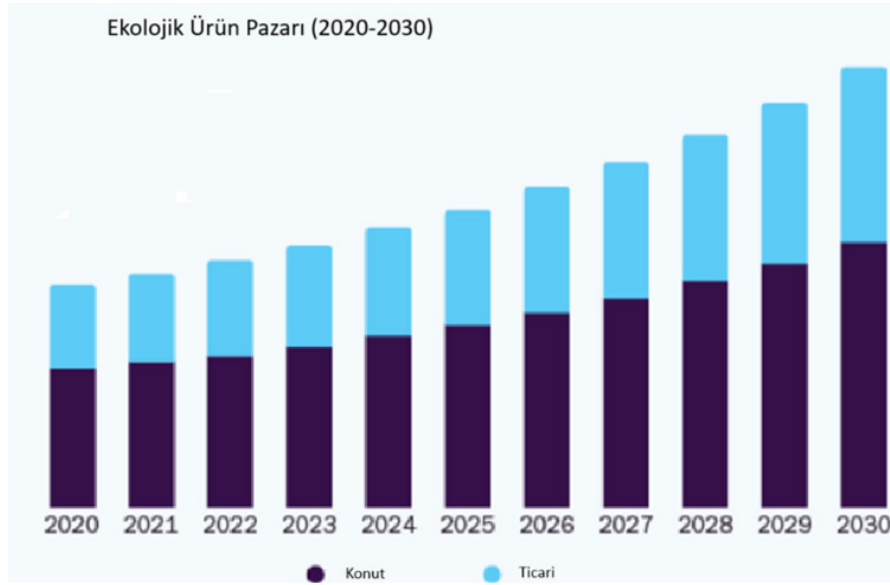
Türkiye Cumhuriyeti Yeşil Mutabakat Eylem Planını 2021 yılında uygulamaya koymuştur. Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanmasını ve Türkiye'nin başta Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen kapsamlı değişikliklere, Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlamasını teminen, Eylem Planında, (1) sınırda karbon düzenlemeleri, (2) yeşil ve döngüsel bir ekonomi, (3) yeşil finansman, (4) temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, (5) sürdürülebilir tarım, (6) sürdürülebilir akıllı ulaşım, (7) iklim değişikliği ile mücadele, (8) diplomasi ve (9) Avrupa Yeşil Mutabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri başlıkları altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla hayata geçirilecek eylemlere yer verilmiştir. Bu çerçevede, Eylem Planı 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içermektedir.

Sınırdaki karbon düzenlemeleri kapsamında: Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının enerji yoğun ve kaynak yoğun sektörlerimize etkilerinin senaryolar bazında modellenerek sektör bazında çalışılması ve yapılması gereken eylemlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Karbon Düzenlemesine tabi olabilecek öncelikli imalat sanayi sektörlerinde sera gazı salınımını azaltılmasını desteklemek amacıyla ülkemizin yol haritası veya faaliyetleri belirleneceği belirtilmektedir. Bu kapsamda mobilya sektörü de dikkat çekmeye başaran bir sektör olarak kapsamlı bir eylem planı yapılmalıdır.

4.2. Sürdürülebilirliğin Gelişim Trendi: Küresel Çevre Dostu Mobilya Pazarı

Sürdürülebilirlik kavram ve uygulamaları daha çok çevre dostu mobilya kavramına da odaklanarak tüm dünyada hızla gelişmektedir. Küresel çevre dostu mobilya pazarının büyüklüğü 2022’de 43.26 milyar \$ olarak değerlendirilmiştir. 2022’den 2030’a kadar %8.6’lık bileşik yıllık büyüme oranıyla bu değer 83.76 milyar \$’lık (CAGR) bir pazara genişlemesi beklenmektedir (Şekil 47). Tüketicilerin sürdürülebilirlik konusunda artan farkındalığı ve çeşitli mobilyalarda sürdürülebilir hammaddelerin artan şekilde dahil edilmesinin pazarı daha ileri taşıyacağı beklenmektedir. Zira daha yüksek harcama kabiliyeti ve iyileştirilmiş altyapı olanaklarıyla, evde konfor ihtiyacı, çevre dostu olanlar da dahil olmak üzere mobilyalara olan talebi artırmıştır.

Şekil 47: Amerika Birleşik Devletleri Ekolojik Ürün Pazarı (Milyar \$) (2020-2030)

Covid 19 etkisi: COVID-19 salgını pazarın büyümesini etkilemiştir. COVID-19 salgınının ardından müşteriler çevreye karşı artan farkındalık, endişe ve alışkanlık oluşturma davranışı sergilemişlerdir. Tüketicilerin satın alma sıklıklarını ve sürdürülebilir ürünler için daha fazla ödeme yapmaya istekleri artmıştır. Bu, durum Covid-19 nedeniyle sürdürülebilirliğe yönelik artan tüketici farkındalığını göstermektedir.

Teşvikler: Bu arada çevreyi desteklemek için mobilya üretiminde sürdürülebilir malzemelere ilgi artmaya devam etmektedir. Avustralya, Çin, Singapur, ABD ve Kanada gibi ülkelerdeki firmaların müşteri talebi ve çevre düzenlemelerinin önemi nedeniyle çevre dostu konut projelerinin benim-

senmesinin artması, konut sektöründe sürdürülebilir iç mekanlara olan talebin temel itici güçleri olmaya devam etmektedir. Bu ülkelerdeki örnek uygulamalar, ticari ve konut sektörlerinde çevre dostu mobilyaların üretimin artırmaya devam edeceğini göstermektedir.

Dünya çapında, pek çok ülke özel finansman sağlayarak diğer teşvikler yoluyla yeşil binaların inşasını teşvik etmektedir. Örneğin, Ekim 2021’de İngiltere hükümeti, sıfır karbon hedefini bir parçası olarak yeşil inşaat projeleri için 440 milyon sterlinlik bir finansman duyurmuştur. Yeşil bina sertifikaları elde etmek için teşvikler diğer ülkeler tarafından da sağlanmaktadır. Örneğin ABD’de LEED sertifikasyonu için devlet teşvik programları mevcuttur [50].

Çevre ve sağlık hassasiyeti: Uçucu organik bileşikler (VOC’ler) gibi zararlı kirleticiler salan ve alerjilere, migrenlere ve astıma neden olan geleneksel mobilyaların neden olduğu artan sağlık riskleri nedeniyle çevre dostu iç mekanlara olan talep artırmaya devam etmektedir. Bu da minimum miktarda kimyasalla üretilen çevre dostu mobilyalara olan tercihi daha artıracaktır.

Emisyon etkisi: Emisyonları azaltma hedefiyle birlikte, ev ve işyeri tasarımı ve yenilemede yaygın bir trend olarak sürdürülebilirliğin önemi artmaktadır. Çevre dostu işyerlerinin artması, ticari sektördeki pazarın büyümesine de katkıda bulunmaktadır. EPA’ya göre, her yıl 8.5 milyon ton ofis mobilyası çöplüklere atılmaktadır [50].

Tüketici davranışının etkisi: Dünyada konut uygulamaları gelir açısından 2022’de %55,8’lik bir payla pazara hakimdir. Tüketiciler arasında sürdürülebilir mobilya ürünleri üretimine yönelik artan farkındalık, konut alanlarında çevre dostu mobilyaların benimsenmesini büyük ölçüde etkilemektedir. Tüketicilerin evleri için çevreye ve topluma zarar vermeyen geri dönüştürülebilir malzemelerden yapılmış mobilyalar seçme eğilimi güçlenmektedir. Dahası, sürdürülebilirliği uygulayan otel, restoran ve kafelerin sayısındaki artış, pazarın büyümesini desteklemektedir. Ayrıca, mağazadaki eko-etiketli ve sertifikalı mobilya ürün yelpazesi, tüketicilerin çevre dostu ürünün farklılıklarını ve çekiciliğini geleneksel mobilyalarla karşılaştırmalarına da yardımcı olmaktadır.

E-ticaret etkisi: Online pazarın %9,7’lik bir oranla büyümeye devam etmesi beklenmektedir. Özellikle hızlı dijitalleşme, çevrimiçi alışverişin benimsenmesini kolaylaştırmakta ve e-ticaret uygulamaları artmaktadır. Ayrıca üreticilerinin tüketiciler için sundukları esnek ödeme seçenekleri ve kapıya teslimat gibi seçeneklerle çevrimiçi teslimat hizmetlerini uygulaması süreci kolaylaştırmaktadır. Bu pazarda da çevre dostu mobilya talebi artırmaktadır. Örneğin, IBM’in 2020 raporuna göre, Kuzey Amerikalı katılımcıların %80’i ürünlerin kökenini bilmek istediklerini ve %69’undan fazlası geri dönüştürülmüş ürünler için fazladan ödeme yapmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir [50].

Küresel Pazar ve Önemli Oyuncuların Etkisi: Küresel çevre dostu mobilya pazarındaki önemli oyuncuların sayısını hızla arttığı belirtilmektedir. Örneğin Haziran 2022’de Vestre firması, Norveç’te ‘dünyanın en sürdürülebilir fabrikası’ olan The Plus’ı açmıştır. Temmuz 2021’de Sabai firması kanepelerini, puflarını, berjerlerini veya oturma gruplarını değiştirmek yerine onarmaya teşvik eden bir uygulamayı müşterileri için başlatmıştır. Küresel çevre dostu mobilya pazarındaki bazı önemli oyuncular şunlardır: Vermont Woods Studios, Cisco Brothers Corporation, Sabai, Greenington, Lee Industries, Inc., Williams-Sonoma, Inc. La-Z-Boy Inc., Vestre, KING Furniture Pty Ltd Maiden Home, Ashley Furniture Industries, Inc., Ethan Allen Global, Inc., Roche Bobois, Inter IKEA Systems B.V.[50].

4.3 Mobilya Sektöründe Sürdürülebilirliği Etkileyen Önemli Konular ve/veya İyileştirme İhtiyaçları

1- Çevre dostu ve uzun ömürlü mobilya tasarımı: Bu konuda Türkiye mobilya sektöründe önemli gelişmeler gözlemlenmektedir. Bunun en önemli göstergesi Türkiye’de mobilya alanına yönelik 19 adet tasarım merkezinin kurulmuş olmasıdır. Ayrıca sürdürülebilir mobilya tasarımı daha fazla önemsenmeye başladığı, mobilyaların tasarımında yaşam döngüsü süresince ekonomik, çevresel ve sosyal etkenlerin (yaşlıların mobilyadan beklentileri, ergonomik koşullar gibi) daha fazla dikkate alındığı da gözlemlenmektedir. Bununla birlikte pek çok firmada tasarımın bu anlamada yeterince önceliklendirilmediği de bir gerçektir. Tasarım bilinci ve uygulama yetkinliğinin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde daha geniş ölçekte yaygınlaştırılması gerekir. Yine tasarım sürecinde ürünün üretiminde kullanılacak girdilerin geri dönüşümlü malzemelerden seçilmesi önemlidir. Mobilyada daha uzun ömür için seçilen malzemelerin yeterliliği yanında konstrüksiyon koşullarının da tasarım sürecinde değerlendirilmesi gerekir. Özellikle gelişen bilgisayar destekli tasarım (CAD) dünyası, kolay kullanıma sahip mühendislik analiz programları bu hedefin yaşama geçirilmesinde önemli bir fırsat sunmaktadır. Bir mobilyanın tasarım aşamasında gerekli mühendislik analizlerinden geçirilmesi ve ihtiyaç duyulan detayların (bağlantı biçimi, parça boyutu, yapısı vs) iyileştirilmesi gibi.

2- Çevre dostu tedarik zinciri oluşturulması: Ürün tasarımında dikkate alınan geri dönüşümlü çevre dostu malzemelerin tedarik sürecinin sürdürülebilirlik anlayışıyla oluşturulması; tedarik kaynaklarının ve malzemelerin tedarik güvencesine alınması ve tedarik optimizasyonu ve tedarik zincirinin etkin yönetilmesi gereklidir.

3- Enerji verimliliği ve üretimde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması: Mobilya sektörü yoğun enerji kullanan bir sektördür. Dolayısıyla bu sektörde enerjinin etkin kullanımı ve enerji kaynaklarının yenilenebilir enerji kaynakları önceliklendirilerek güvenceye alınması gereklidir. Örneğin Avrupa Yeşil Mutabakatında yer alan “yenilenebilir enerji direktifi”; 2030 yılına kadar kullanılan enerjinin %40’ının yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanmasını hedeflemektedir. Mobilya sektörü de bu hedefe göre kendini hazırlamalıdır.

4- Mobilyada üretim ortamının iyileştirilmesi: Mobilya sektöründe üretim ortamı çok değişken ve karmaşık bir yapı göstermektedir. Türkiye’deki mobilya firmalarının çok önemli bir kısmında ortamın sürdürülebilirlik açısından önemli yetersizlikler içerdiği ve iyileştirilmesi gerektiği açıktır. Özellikle Avrupa Birliği mevzuatında bunun teknik altyapısı tanımlanmış olup bu direktiflerin ülkemizde de yaygın bir şekilde uygulamaya konması kaçınılmazdır.

Türkiye Mobilya Sektörü önemli teknolojik gelişmeleri yaşarken işyeri ortamını da hızla iyileştirmektedir. Ancak özellikle sürdürülebilirlik anlayışı ile beraber AB ile bütünleşme sürecinde yapılan yapısal iyileştirmelerin yeterli olduğu söylemek güçtür. Türkiye mobilya işletmelerinin çalışma ortamlarının AB teknik mevzuatına fiziksel çevre faktörleri açısından uyumlu hale getirilmesi gereklidir. Bu sürdürülebilirlik hedefine de önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu amaçla termal konfor, gürültü, aydınlatma ve özellikle AB için kritik bir faktör olan odun tozu maruziyeti parametreleri öncelik taşımaktadır.

Mevzuat, Avrupa Birliğinin parlamento, komisyon ve komite gibi kurumlarında çeşitli süreçlerden geçerek oluşan Yönetmelik, Direktif ve Kararları kapsar. Doğrudan mobilya sektörünü ilgilendiren direktiflere örnek olarak; “işyerinde gereken minimum sağlık ve güvenlik şartları (89/654), su deşarjı, tehlikeli atıklar (74/464), genel ürün güvenliği (92/59), işçilerin sağlık ve güvenliğini işteki kimyasal maddelere ilişkin risklerden koruma (98/24), işçilerin titreşim, vibrasyon ve gürültü gibi fiziksel maddelerden kaynaklanan risklerle ilgili minimum güvenlik şartları (02/44,03/10)” verilebilir”. Araştırmadan elde edilen bulgular mobilya sektöründeki işletmelerin özellikle KOBİ’lerin- pek çok parametre açısından AB direktiflerine de uyum sorunu olduğunu göstermektedir. Sektör işletmelerinin AB’ne uyumlaştırılması beraberinde pek çok yapısal iyileştirmeyi gerektirmektedir. Bu açıdan işletmelerin teşvik edilmeleri ve desteklenmeleri gerekmektedir. [51, 52].

5 -Mobilya yüzey işlem uygulamalarının iyileştirilmesi: Mobilyada teknik ve basit bir süreç aşaması gibi görünen yüzey işlem uygulamaları çevresel koşullar açısından önemli bir problem alanını oluşturmaktadır. Bu birimler fabrika içlerinde yoğunlukla üretimin içinde veya yanında/yakınında oluşturulduğu için daha da önemli çevresel problemlere yol açabilmektedir.

Türkiye mobilya sektöründe boya vernik cila uygulamaları periyodik olarak önemli artışlar göstermektedir. Mobilya işlemleri boyalı-cıralı ürünleri olan talebi hazırda tutabilmek için yoğunlukla kendi işletmelerinde bir cilahaneyi hazırda tutmakta ya da fason bu ihtiyacı karşılama seçeneklerini değerlendirmektedir. Türkiye de fason olarak boya-cila hizmeti veren modern yapıda işletmelerin sayısını artması sektörün bu ihtiyacının karşılanması açısından önemli bir gelişmedir. Türkiye’deki mobilya firmalarının en az %10 ununda farklı kapasitelerde de olsa bir cilahane mevcut olduğu tahmin edilmektedir. Ancak bu cilahanelerin kapasite kullanım oranları özellikle büyük ölçeklilerde %20’yi geçmemektedir. Pek çok mobilya firması gerek verimsiz düşük kapasite nedeniyle cilahanelerin yatırım maliyetlerini göz önüne alamadan elden çıkarma çabasına girmektedir. Buradaki sorunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- 1-Yüzey işlem uygulama alanlarının (cilahane-boyahane, atölye, tesis, hat, oda...) yetersiz donanım koşulları.
- 2-Çok büyük ölçekli ya da küçük ölçekli, ölçek ekonomisini gözetmeyen tesislerin çokluğu.
- 3-Ozelikle büyük şehir çevresinde yoğunlaşan yapıya da bağlı olarak artan çevresel baskılar. Bunu karşılama odaklı geliştirilen ve yeterince uygun olmayan çözümler.
- 4-Verimlilik ve çevre odaklı modern ölçek ekonomisine uygun çözümler bulan yüzey işlem tesislerinin tasarlanmaması ve/veya yaygınlaşmaması
- 5-İşyeri koşullarının (fabrika-tesis) fiziksel planlama yetersizliğine bağlı olumsuz etkileri.
- 6-Yüzey işlem uygulamalarında çevre-performans beklentisinin yeterince dikkate alınmadan yapılan uygulamalar (ağaç malzeme türü, yapısı uygulamaya hazırlanması, boya-vernik seçimi, uygulama yöntem seçimi, ölçülme-yen uygulama aşamaları ve sonuçları).

Yüzey işlem uygulamalarında çevre performans, vernik türü ve ağaç türü ilişkisini inceleyen bir çalışmada [53]; Yüzey işlem uygulamalar esnasında açığa çıkan ve çevreye zarar verebilecek uçucu organik bileşikler uçucu organik bileşikler tespit edilerek, bu bileşiklerin emisyon oranları ölçülmüştür. Araştırma sonucunda; Türkiye’de yüzey işlem uygulamaları yapan işletmelerin ve işletmelerde tespit edilen VOC emisyonlarının tekrardan izlenmesi, sonuçların değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

6- Ekolojik üretim yöntemlerinin uygulanması, üretim verimliliğinin artırılması ve atıkların azaltılması: Mobilya üretiminde ekolojik anlayış, üretimde verimlilik değerlerinin izlenerek artırılması ve atıkların azaltılması yoğunlaşılması gereken bir problem alanıdır. Özellikle bilgisayar kontrollü makinaların yaygınlaşması bu açıdan mobilya sektörüne önemli bir fırsat sunmaktadır.

7-Mobilyaların geri dönüşümü: Kullanılmış mobilyaların geri dönüşümü ve/veya geri kazanımı üzerinde yoğunlaşılması gereken bir alandır. Türkiye’de özellikle geri dönüşümü kolaylaştırmak için, depolama, saklama, ayrıştırma, yeniden değerlendirme ve tüketiciyi bilgilendirme mekanizmalarının oluşturulması gerekir.

8-Geri dönüşümlü ambalajların kullanımı: Mobilyaların, mobilya parçalarının ve malzemelerinin depolanmasında ve taşınmasında geri dönüşümlü malzemelerin kullanılması önceliklendirilmelidir.

9-Kurumsal sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk: İşletmelerin tasarım üretim, dağıtım ortamlarında sürdürülebilirliği gözetmeleri yanın tüm işletmecilik uygulamalarında da sürdürülebilirlik ilkelerini gözetmeleri gereklidir. Çalışanların gelir düzeyinin yeterliliği, motivasyonu, mutluluğu, cinsiyet eşitliği vb.

4.4 Mobilya Sektörü ve Teknolojik Düzey Değerlendirmesi

NACE kod sistemindeki teknoloji sınıflamasına göre mobilya imalat sektörü dört teknolojik düzeyde kategorize edilmektedir.

1. Yüksek teknoloji
2. Orta-yüksek teknoloji
3. Orta düşük teknoloji
4. Düşük teknoloji

Tablo 21’de görüldüğü gibi mobilya sektörü düşük teknoloji grubunda yer almaktadır. Bu durum sektörün işleyişinde gerek teknolojik yatırımlarında gerekse AR-GE finansmanlarında öncelikli sektör görünümünden dışarı çıkarmaktadır. Oysa uygulamaya bakıldığında mobilya sektörü, CAD, CAM sistemlerinden, MRP, ERP sistemlerine ve robotik uygulamalara kadar pek çok ileri teknoloji uygulamanın hızla yaygınlaştığı bir sektördür. Üstelik düşük teknoloji grubunun üretimden yapılan satışlardaki payı %33 gibi önemli bir düzeydedir.

Tablo 21: Farklı İmalat Sektörlerinin Teknolojik düzey Sınıflandırması

YÜKSEK TEKNOLOJİ	
Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	21
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	26
Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı	30.3
ORTA-YÜKSEK TEKNOLOJİ	
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	20
Silah ve mühimmat(cephane) imalatı	25.4
Elektrikli teçhizat imalatı	27
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	28
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	29
Diğer ulaşım araçlarının imalatı (gemi ve tekne yapımı ile hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı hariç)	30- (30.1+30.3)
Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı	32.5
ORTA-DÜŞÜK TEKNOLOJİ	
Kayıtlı medyanın çoğaltılması	18.2
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	19
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	22
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	23
Ana metal sanayii	24
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)(silah ve mühimmat(cephane) imalatı hariç)	25-25.4
Gemi ve tekne yapımı	30.1
Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	33
DÜŞÜK TEKNOLOJİ	
Gıda ürünlerinin imalatı	10
İçeceklerin imalatı	11
Tütün ürünleri imalatı	12
Tekstil ürünlerinin imalatı	13
Giyim eşyalarının imalatı	14
Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	15
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	16
Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı	17
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	18-18.2
Mobilya imalatı	31
Diğer imalatlar (Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı hariç)	32-32.5

Tablo 22: Farklı İmalat Sektörlerinin Teknolojik Düzey Sınıflandırması

Teknolojik Düzeyi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Düşük teknoloji	39.1	38.9	38.8	36.4	35.3	36.7	36.5	34.1	33.4	33.2
Orta-düşük teknoloji	34.4	33.4	32.9	34.6	35.5	33.3	32.9	36.7	38.0	35.3
Orta-yüksek teknoloji	23.5	24.6	25.0	25.9	26.5	26.5	27.1	26.1	25.8	28.1
Yüksek teknoloji	3.0	3.2	3.3	3.1	2.8	3.5	3.5	3.1	2.8	3.4

4.5 Enerji Verimliliği ve Mobilya Sektörü

Türkiye mobilya endüstrisi son yıllarda daha belirgin olmak üzere teknoloji düzeyini arttırmakta ve emek yoğun bir yapıdan makine yoğun bir sisteme geçmeye çalışmaktadır. Teknolojik düzeyin artması ve ihracat düzeyindeki artışla beraber bu pozitif gelişmelerin yanında enerji tüketiminin de artması ve enerji maliyetlerinin yüksek olması mamul ve yarı mamullerin maliyetini arttıran önemli bir faktör olmuştur.

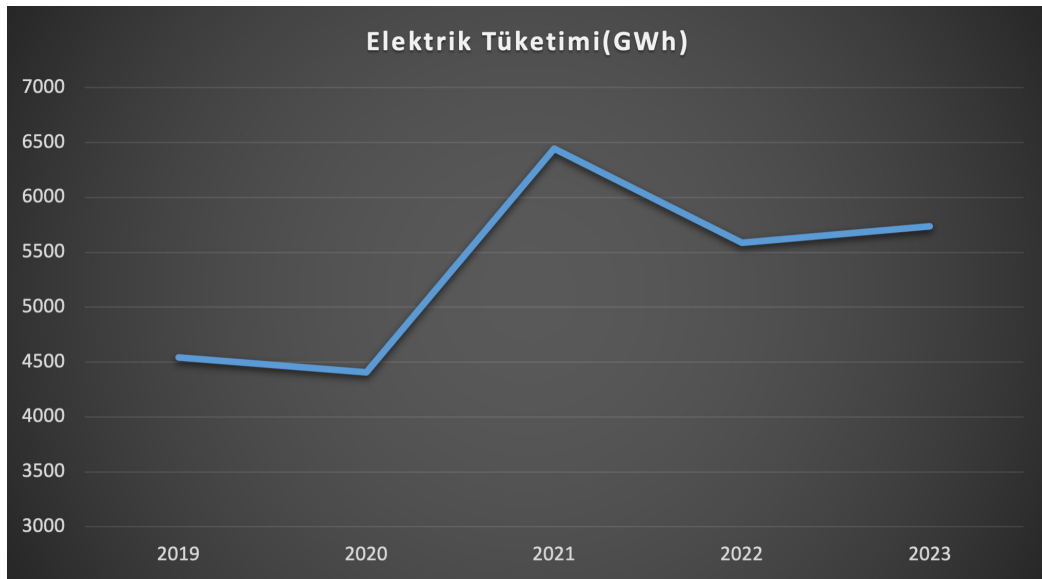
Türkiye mobilya endüstrisinin 2019-2023 yılları arasında kullandığı elektrik enerjisi verileri Tablo 23 ve Şekil 48’de verilmiştir. 2019 yılında 4543.6446 (GWh) olan enerji tüketimi özellikle 2021 yılında 6443.5441(GWh)’e kadar yükselmiştir. Enerji tüketimi ve buna bağlı olarak enerji maliyetlerinin yüksek olması ile beraber mobilya firmalarının girdi maliyetlerini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu durum mobilya firmalarının gerek iç piyasa gerekse ihracatta rekabet gücünü azaltan önemli bir faktör olmaktadır.

Ayrıca sürdürülebilirlik açısından daha da önemlisi enerji tüketiminin artması ile ürün karbon ayak izi, çevre emisyonları ve çevre kirliliği açısından da olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmasıdır. Bu durum özellikle ihracat yapan firmaların çevre ve sınırda karbon uygulaması gibi mevzuatlardan etkilenebileceği önemli bir konu olarak görülmektedir. Bu durumda firmaların ihracatta rekabet gücünün arttırması için enerji maliyetlerinin düşürülmesi ve aynı zamanda da enerji verimliliği çalışmalarına yoğunlaşması gerekmektedir. Çok sınırlı sayıda da olsa bazı mobilya firmalarında kendi enerjisini kendi sağlama amaçlı yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelime rastlanmaktadır. Ancak bu uygulamaların Türkiye mobilya endüstrisinde artması için ölçek ekonomisini dikkate alan fizibil modellerin geliştirmesine ve desteklenmesine ihtiyaç vardır.

Tablo 23: Türkiye Mobilya Endüstrisinin
İmalat Sanayindeki Payına Bağlı Elektrik Tüketimi (2019-2023)

Yıl	Elektrik Tüketimi (GWh)	İmalat sanayi içerisindeki payı (%)	Elektrik Tüketimi (GWh)
2019	117711	3.86	4543.6446
2020	115675	3.81	4407.2175
2021	137389	4.69	6443.5441
2022	133381	4.19	5588.6639
2023	134321	4.27	5735.5067

Şekil 48: Türkiye Mobilya Endüstrisi Enerji Tüketim Değerler (2019-2023)

4.6 Mobilyada Ar-Ge Merkezleri Patent, Tescil ve İnovasyon

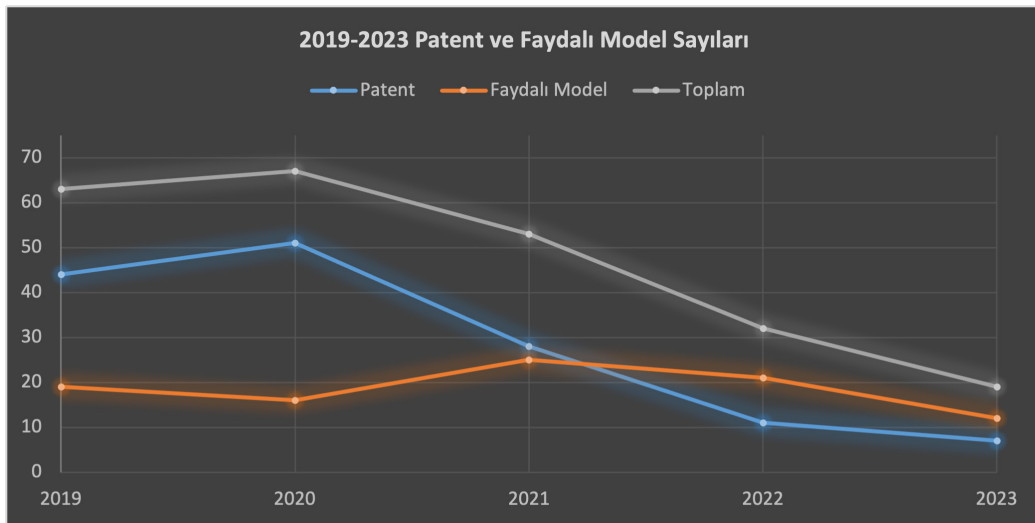
Türkiye’de toplam 1312 adet Ar-Ge merkezi, 334 tasarım merkezi ve 102 adet teknoloji geliştirme bölgesi bulunmaktadır. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’ndan ulaşılabilen verilere göre (Şekil 49), Mobilya referanslı Ar-Ge Merkezi sayısı 16, Tasarım merkezi sayısı ise 19 olarak bulunmuştur.

Şekil 49: Türkiye’de Bulunan Ar-Ge, Tasarım Merkezi ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

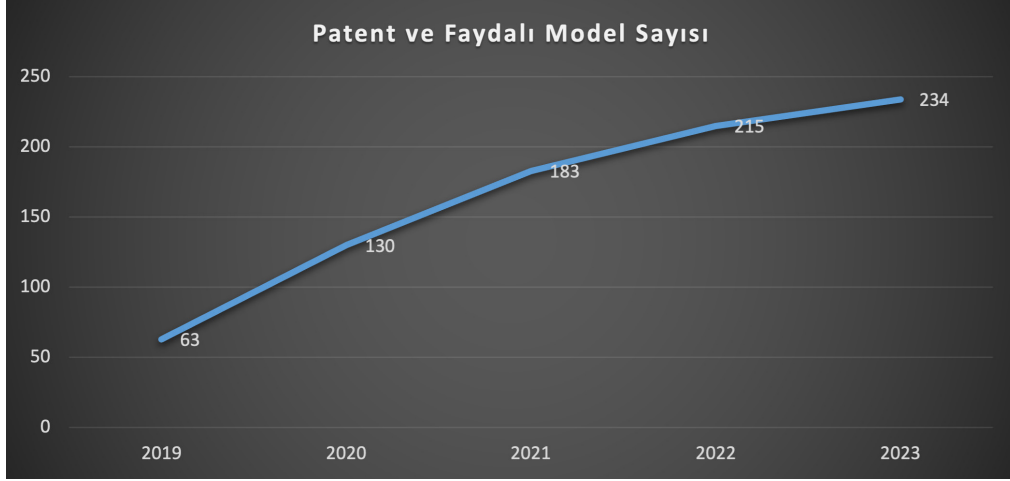
Ayrıca kurulan Ar-Ge ve tasarım merkezlerine bağlı olarak ve gereksinin duyulan inovatif çalışmaların bir sonucu olarak da mobilya endüstrisinde firmaların patent ve faydalı model başvurularında son 5 yılda olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Şekilde 50’de görüldüğü üzere 2019 yılında toplam 63 (19 faydalı model, 44 patent) adet, 2020 yılında 67 adet (16 faydalı model, 51 patent) ve 2023 yılında toplam 19 (12 faydalı model, 7 patent) başvurusu gerçekleşmiştir.

Şekil 50: Türkiye Mobilya Endüstrisi Yıl Bazında Patent ve Faydalı Model Sayısı (2019-2023)

Her ne kadar toplam patent sayılarında 2023 yılında düşüş gözlenirse de patent başvuruları ve patentlenme süreçlerinde patent geçerlilik süreleri göz önüne alınıp kümülatif olarak değerlendirildiğinde 2023 yılında 234 adet patente ulaşılmıştır (Şekil 51). Bu durum son yıllarda mobilya endüstrisinde oluşturulan altyapının ve yenilikçi yaklaşımların bir sonucu olarak görülebilir.

Şekil 51: Türkiye Mobilya Endüstrisi Kümülatif Patent ve Faydalı Model Sayısı (2023)

AR-GE Harcamaları: Türkiye’de AR-GE harcamaların genel olarak arttığı söylenebilir. Son yapılan Türkiye’nin AR-GE harcaması en yüksek 500 işletmesi içerisinde, yaklaşık 10 milyon dolarlık bir harcama ile (%) 10 adet orman ürünleri ve mobilya firmasının yer alması bunun 5’inin mobilya firması olması dikkat çekici bir gelişmedir [58]. Ancak AR-GE harcamalarının hızla arttırılması, küçük ve orta ölçekli firmalara yaygınlaştırılması, tanınmış bir bütçe üzerinden, sürdürülebilir bir kaynakla desteklemesi üzerinde durulması gereken önemli konulardır.

5.BÖLÜM: MOBİLYA SEKTÖRÜ SWOT DEĞERLENDİRMESİ

Bu bölümde mevcut araştırmalarda ve sektörel raporlarda yer alan SWOT analizi sonuçları yanında MÜSİAD Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Meslek Komitesi üyelerinin görüşleri dikkate alınarak genel bir SWOT değerlendirmesi yapılmıştır. Türkiye mobilya endüstrisinin son 20 yılda gösterdiği hızlı gelişim bir anlamda sahip olduğu üstünlükleri, oluşan ülke içi ve ülke dışı fırsatları iyi değerlendirdiği, mevcut zayıflıkların ve tehditlerin etkisini göğüsleyebildiği şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu durum sektörün stratejik gelişiminin çok iyi algılandığını ve ideal bir yol haritası ile gelişimin güvence altına alındığı anlamını taşımamaktadır. Örneğin mobilya sektörü pek çok konuda kırılgan olabilen bir pazar yapısına sahiptir. Girdilerdeki bir fiyat değişimi, farklı bir KDV uygulama kararı, çevresel kısıt gibi örnekler mobilyanın pazarlama koşullarında çok riskli sonuçları doğurabilmektedir.

5.1 Mobilya Sektörü İçin Güçlü ve Zayıf Yön Tanımlamaları

Türkiye mobilya sektörü için yapılan SWOT (Tablo 24) değerlendirmeleri sonucunda güçlü ve zayıf yönleri gösteren ifadeler aşağıdaki gibi özetlenebilir [59, 60].

Tablo 24: Türkiye Mobilya Sektörünün Güçlü ve Zayıf Yönleri	
Güçlü Yönler	Zayıf (gelişmeye açık) yönleri
❖ Sektöründe ileri teknoloji uygulamalarının hızla artması: bunun maliyetlerin düşmesi, verimliliğin artması ve tüketici beklentilerinin daha iyi karşılanmasına etkisi. ❖ Sektörde yeni firmaların kurulması, markaların oluşması, yurt dışında temsilcilik ve bayilerin oluşmaya başlaması ❖ Yeni teknolojiler ile akıllı mobilyaların üretilmeye başlanması, tasarıma ve inovatif düşünceye verilen önemin artması ❖ Mobilyanın sahip olduğu karbon tutunumun yüksek olabilecek ürün yapısına sahip olması ❖ Türkiye'nin Avrupa gibi büyük bir pazara yakın olması, 3-4 gün içinde ürünü teslim edilebilmesi ❖ Sektörün gelişmeye ve yeniliklere açık olması ❖ Sektörde işgücü potansiyelinin yüksek olması ❖ Sektöre ürün ve malzeme çeşitliliğinin fazla olması ❖ Sektörde yeni uluslararası pazarlara girmeye yönelik yapılan çalışmaların artması ❖ Sektörde yakalanan hızlı gelişimin, elde edilen başarının sektörü olumlu yönde etkilemesi ❖ Sektörünü ülkenin sahip olduğu coğrafi konum nedeniyle geniş bir pazara kolayca ulaşma imkânı, dağıtım hacminin genişliği ❖ Sektörün yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarına yönelmeye başlaması ❖ Mobilya makine ve elemanlarının ağırlıkla Türkiye'de üretiliyor olması ❖ Üretimde kullanılan hammaddelerin büyük bir kısmının Türkiye'de üretiliyor olması	❖ Sektöründe hakim olan ölçek yetersizliği (küçük ve orta ölçekli firmaların çokluğu): bunun verimliliği düşürmesi, finansal nedenlerle yeni pazarlara yönelmeyi güçleştirilmesi. ❖ Maliyetlerin (kira, enerji, hammadde işgücü) yüksek olması, girdilerinin fiyatlarının düzensiz ve belirsiz olarak yüksek oranda artışı ❖ Mesleki eğitim ve kalifiye eleman yetersizliği, bulma güçlüğü, maliyetinin yüksek olması ❖ Markalaşma yetersizliği, tasarım ve patent tescillerinin azlığı ❖ Aile şirketlerinin yaygınlığı ve kırılganlığı ❖ Standartlaştırma ve belgelendirme uygulamalarındaki yetersizlik ❖ Katma değerli ürün üretmedeki yetersizlik ❖ Sektörde verilerin toplandığı ve paylaşıldığı ortak veri tabanının olmaması, mevcut veri tabanlarındaki senkronizasyon yetersizliği ❖ Mobilya işletmelerinin şehirlerin içerisinde kalması ❖ Sektör için organize sanayi bölgelerinin yetersizliği ❖ Sektör içi rekabetin yüksek olması: kayıt dışı işleyişin varlığı, ürün fiyatlandırılarda oluşan dengesizlik ve rekabeti olumsuz etkilenmesi ❖ Kurumsal yapıdan yoksunluk, finansman yetersizliği, tanıtım faaliyetlerinin, destek ve yönlendirmelerin yetersizliği ❖ Küçük ölçekli işletimlerdeki veri toplama yetersizliği, izlenme ve desteklenme yetersizliği ❖ Avrupa gibi belirli bölgelerde ortak lojistik (depolama, taşıma vb.) olanakların olmaması ❖ Yurt dışı temsilcilik ve bayilik sisteminin desteklenmemesi sürekliliği etkiliyor ❖ Sınırdaki karbon uygulaması hakkında sektördeki bilgi ve hazırlık eksikliği ❖ Mobilya firmalarının bir kısmının ihracatı aracı kuruluşlar üzerinden yapması

5.2 Mobilya Sektörü İçin Fırsat ve Tehdit Tanımlamaları

Türkiye mobilya sektörü için yapılan SWOT (Tablo 25) değerlendirmeleri sonucunda fırsat ve tehdit ifadeleri aşağıdaki gibi özetlenebilir [59, 60].

Tablo 25: Türkiye Mobilya Sektörünün Fırsat ve Tehditleri	
Fırsatları	Tehditleri
❖ Sektörde artan uluslararasılaşma eğilimi, yeni pazarlara girme, ihracatın artması, komşu ülkelerle ticaretin gelişmesi, Ortadoğu ülkelerindeki artan etkinlik ❖ Birleşmiş milletler sürdürülebilirlik ilkelerinin özellikle ahşap esaslı mobilyalara yönelimi artırması ❖ Teknolojik gelişim, ileri teknolojik makinaların ve uygulamaların yerli tedarik edilebilirliği ❖ Tüketici davranışlarının, mobilya değiştirme süresinin gittikçe azalması yönünde değişmesi ❖ Meslek örgütlerinin oluşması ve aralarındaki iletişimin güçlenmesi ❖ Mobilyayı destekleyen sanayilerin, yan sanayini hızlı gelişmesi ❖ Mobilya üretiminde üretim sürelerinin kısalması ❖ Tüketici talebini şekillendirmeyi kolaylaştıran yazılımların geliştirilmesi ❖ Mobilya ve ilgi alanında ulusları birçok fuarın Türkiye’de düzenlenmesi ❖ Ülkenin genç nüfusa sahip olması, genç ve girişimci nüfusun üretime katkı sağlaması ❖ Dünyada çevreye duyarlı ürünlere (mobilya gibi) ilginin artması, ekolojik pazarın büyümesi ❖ Avrupa pazarına yakınlık, Türkiye’yi çevreleyen pazarın büyüklüğü ve ekonomik gücü ❖ Online satış mekanizmalarının(e-ticaret) hızla artması ve güçlenmesi ❖ Sektörün üretim kapasitesinin yüksek olması ❖ Sektörde yetişmiş insan kaynağının fazlalığı ❖ Türk Cumhuriyetleriyle ilişkilerin artmasının ticarete yansması ❖ Afrika ile olan yakınlaşma, burada etkili olan STK’lar ile koordineli çalışılması ❖ Rusya ile ihracatın artması, özellikle kaliteli ve marka değeri olan mobilyaların ihracatı	❖ Mobilya imalat maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ihracatın gittikçe güçleşmesi ❖ Sürdürülebilirlik uygulamalarının ve AB mevzuatına uyumun ilk yıllarda getireceği teknik ve mali güçlükler ❖ Çin’in genişleyen dağıtım ağı ve gelişen teknolojisinin mobilya sektöründeki gelişimi ❖ Yüksek enflasyon, pahalılık, zamlar, fiyat artışları, döviz kuru baskısı, finansal desteklerin kısıtlanması ❖ Orta vadede karşılaşılabilecek orman kaynağının yetersiz kalma ihtimali ❖ Markalaşma yetersizliği, ülkede global marka oluşumdaki yetersizlik. ❖ Dünyada yaşanan ekonomik krizler, artan savaş koşulları ❖ Marka değeri oluşmuş yabancı mobilya firmalarının Türkiye pazarındaki hedefleri ❖ Ticarete lojistik giderlerinin çok yüksek olması ❖ Orta doğu ülkelerindeki siyasi ve ekonomik çatışmalar ❖ Afrika ülkelerindeki terör ve komşular arası ilişkilerin kötü olması ❖ Özellikle pandemi sürecinden sonra geçlerde oluşan çalışma motivasyonu zayıflığı ❖ Sektörde gözlemlenen düşüm çalışma ücreti politikası ❖ Beyin göçünün artması ❖ Tasarımı ve projelendirmesi Türkiye’de yapılan işlerin mobilya tedariklerinin başka ülkelere sağlanması

5.3 Mobilya Sektörü İçin Bazı Olumlu ve Olumsuz Göstergeler

Türkiye mobilya sektörü için olumlu ve olumsuz göstergeleri aşağıda, tablodaki gibi özetleyebiliriz.

Tablo 26: Türkiye Mobilya Endüstrisinin Olumlu ve Olumsuz Göstergeleri

Olumlu Göstergeler		Olumsuz Göstergeler	
Gösterge Adı	Açıklama	Gösterge Adı	Açıklama
Büyüme Hızı	Hızlı büyüyen sektörler arasında	Kayıt dışılık	Önemli düzeyde olduğu düşünülüyor.
Ticari Denge	Dış ticaret dengesi pozitif	Üretim değeri	Oransal olarak önemli ülkelere göre düşük
Teknolojik düzey	İleri teknoloji yaygınlaşıyor	İhracat değeri	Oransal olarak önemli ülkelere göre düşük
Pazar Hedefleri	Dış ticarete ortalama 200 ülkeye ulaşılmış	Kurumsallaşma	Henüz yeterli düzeyde değil.
Yönetim ve İşletmecilik	İyi uygulamalar yaygınlaşmakta	Sürdürülebilirlik uygulamaları, sınırda karbon, AB Mevzuatı	Mevzuat uyumu, iyi uygulamalar henüz yetersiz
Girişimcilik	Girişimcilik ruhu hızla geliyor	Kalite Güvence Sistemleri	Yeterince yaygın ve etkin değil
Meslekli fuarlar	Uluslararası katılımcıların yer aldığı organizasyonlar düzenli yapılıyor.	Marka İmajı	Türk mobilyası imajı tam olarak yerleşmemiş
Federasyon Mesleki Örgütler	Meslek örgütlerinin ortak bir çatıda buluşması sağlanmış, iletişim gittikçe artıyor	Kârlılık	%5-20 arasında, çoğunlukla düşük düzeyde
AR-GE Yönelimi	Ayrılan kaynak ve yönelim artıyor.	Kapasite kullanımı	%45-80 arasında
Kümelenme	Mobilya sektöründe önemli kümelenmeler var.	Kalifiye eleman	Kalifiye eleman yetersiz.

Türkiye mobilya sektörü son 10 yılda üretim değerini 3,9 kat, iç talebi 4,1 kat, ihracatı 4,4 kat, ithalatı 5 kat artırmayı başarmıştır. Bu değerler sektörün her yıl ortalama %20-30 arasında düzenli büyüdüğünü göstermektedir. Hızla yeni işletmeler kurulurken, mevcut işletmeler yapı değiştirmektedir ve gelişmektedir. Bu büyüme kurumlar tarafından da görülmeye başlanmıştır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) mobilya endüstrisini 2013 yılından itibaren ana sektörler arasında tanımlamış ve 59 ana sektör meclisinden birisi olarak Türkiye Mobilya Ürünleri meclisini oluşturmuştur. Mobilya sektörü 9. Kalkınma Planı'nda 'Ağaç ürünleri ve Mobilya Sektörü' başlığı ile ilk kez anılmış, 10. Kalkınma Planı'nda ise doğrudan mobilya sektörü adına rapor hazırlanmıştır. 12. Kalkınma Planında ise sektör için; "Çevre dostu mobilyaların üretim, artırılmış gerçeklik ve e-ticaret uygulamalarının yaygınlaştırılması, yenilikçi tasarımlar, üretim yöntemleri ve markalaşma ile katma değer ve ihracatın artırılması" öncelikli hedefler olarak belirlenmiştir.

Mobilya sektöründe teknolojik düzey bakımında değerlendirildiğinde; 1990 yıllarda 3-5 adeti geçmeyen CNC tezgâhların varlığı, 2000'li yıllarda 500 adet, 2010'lu yıllarda ise 2.000 adete ulaştığı; bugün ise 4.000 adeti geçtiği söylenebilir. Önemli bir gelişme de sektörde yerli CNC makinaların sayısını hızla artmasıdır. CAD/ CAM sistemleri, süreç otomasyonları, MRP, ERP uygulamaları işlet-

melerde yaygınlaşmaya başlamıştır. Mobilya sektörü ileri teknoloji uygulamaları yaygınlaşmaktadır. Bundan sonrası teknolojinin etkin kullanımı, teknolojiye bağlanan sermaye kaynaklı maliyetin azaltılması önemlidir.

İstanbul Sanayi Odası'na yapılan bir çalışmada sektörün gelişmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir. Özellikle hammadde fiyatlarının düşmesi, istihdam, devletin sektöre sahip çıkması ve KDV oranlarının düşürülmesi gibi öneriler sunulmaktadır.

Sektörün gelişmesi için neler yapılabilir? Beklentileriniz nelerdir?

5.4 Mobilya Sektörü Gelişimi İçin Öneriler

MÜSİAD Mobilya ve Dayanıklı Tüketim Sektör Kurulunda uygulanan SWOT sürecinde ortaya çıkan bazı öneriler ise aşağıdaki gibi özetlemiştir.

- Sektör için Dünyadaki tüketici pazarlarının daha iyi tespit edilmesi
- Yakın pazarlardaki mobilya üreticilerinin tespit edilip onların durumu da dikkate alarak Türkiye için bir gelişim yol haritasını oluşturulması
- Orta doğu ülkelerinde proje bazlı çözümlerin oluşturulması.
- Firmalarda mühendis ve tasarım ekiplerinin etkinliğinin yaygınlaştırılması
- Çin gibi ülkelerin uzak pazarlardaki satış yapmada kullandığı araçlara ve ortaya çıkan başarıya (benchmarking-kıyaslama) bakılarak sektör için yeni stratejiler geliştirilmesi.
- Yurt dışı ziyaretlere daha çok destek verilmesi, yurt dışı temsilciliklerin güçlendirilmesi ve devamlılığın sağlanması.
- AR-GE harcamalarının devlet tarafından da desteklenmesi.

6.BÖLÜM: SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Bu bölümde mevcut araştırmalarda Türkiye'deki genel ekonomik koşullarda görülen durağanlığa rağmen mobilya sektöründe görülen hareketlik sektördeki dinamik yapının bir kanıtı olarak görülebilir. CPA, PRODCOM, PRODTR kodlamaları ile GTİP kodlamalarının birbiriyle eşgüdümlü olarak istatistiksel veri tabanlarında toplanması, gümrük hareketliliğinde ve uluslararası ticarete ürün-hizmet akışını izlenmesini ve değerlendirmesini kolaylaştırmıştır. Sektörünü doğru analizler yapması bakımından da bu veri tabanları önemli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Türkiye'de sektöre ait verileri sağlamanın beş temel kaynağı mevcuttur. Bunlar (1) TÜİK, (2) TOBB, (3) TRADEMAP, (4) Meslek Örgütleri (MOSDER; MOSFED vb), ve (5) İlgili Üniversitelerin ve Kurumların Araştırma Sonuçları. Bu kaynaklardaki verilerin ortak bir veri tabanı gibi araçlarla senkronizasyonu düşünülmelidir.

İmalat Sanayindeki Yeri: Türkiye Mobilya sektörü imalat sanayi içerisinde %4-6'lık bir paya sahiptir. TOBB veri tabanında 5.315 firma aktif olarak görünürken bu sayı TÜİK de 16.605 dir. Bu fark yaklaşık 11.000 firmanın yeterince sanayici kimliği ile hareket etmediğini ve verilerinin veri tabanlarına yeterince yansımadığını göstermektedir. Bu firmalar daha çok Esnaf ve sanatkâr odalarına kayıtlı olarak faaliyetlerini sürdürdüğü tahmin edilmektedir.

Ölçek Yapısı: Sektör çalışan sayısı bakımında küçük ölçekli firmaların çoğunlukta olduğu bir yapıya sahip iken, TOBB verilerine göre firma başına ortalama 34 çalışanla daha önceki yıllarla karşılaştırıldığında ölçek büyüttüğü, kısmen küçük işletme yapısından orta ölçekli işletme yapısına yöneldiği söylenebilir. Türkiye mobilya firmalarının %81'i ilk 10 ilde, %71 ilk beş ilde bulunmaktadır.

Kümelenme: Türkiye mobilya firmalarının %81'i büyük illerde toplanmıştır. Mobilya firmalarının %25'i İstanbul, %21'i Bursa, %12'si Kayseri, %8'i Ankara ve %5'i İzmir de faaliyet göstermektedir. Ancak son yıllarda firmaların büyük illerden ayrılarak diğer illere yöneldiği de görülmektedir. Bunun nedeni ekonomik koşullar ve devlet teşvikleri yanında, büyük illerdeki çevresel baskılar olarak yorumlanabilir. Ancak ürün gruplarına göre bu yoğunlaşma farklılık göstermektedir. Örneğin yatak grubunda Kayseri dikkati çekerken, Koltuk grubunda Bursa, Büro grubunda Ankara, Mutfak Grubunda İstanbul diğer alt gruplarda yine İstanbul dikkati çekmektedir.

Kapasite Raporu: Son 10 yıllık periyotta mobilya sektöründe kapasite raporu sayısı yaklaşık iki kat artarak 2023 sonu itibarıyla 5.315'e ulaşmıştır. Bu artış mobilya sektöründeki işletmecilik anlayış ve uygulamalarının gelişimi açısından önemli bir göstergedir. Türkiye'deki genel ekonomik koşullara rağmen mobilya sektöründeki hareketlilik sektörün dinamik yapısının bir kanıtı olarak görülebilir. Ancak burada Tüm Ticaret ve Sanayi Odalarında kapasite raporlarını daha etkin olarak oluşturulması, bu açıdan kapasite kriterlerini daha da geliştirilerek bir otomasyon sistemi üzerinde uygulanması, uzman ve yetkin kişilerin bu raporlamada daha aktif görev almaları önem taşımaktadır.

Mobilya Üretim Değeri: Türkiye mobilya sektörü gelişime hızının en önemli göstergelerinden biri de üretim değerindeki artıştır. 2005 yılında sadece 2,3 milyar dolarlık bir üretim değerine sahip olan sektör 2023 yılını 10.5 milyar dolarlık üretim değeri ile hem Türkiye içerisinde hem de dünya mobilya üreticileri arasında önemli bir yere ulaşmıştır. Ancak 2023 yılındaki 5,1 milyar

dolarlık ihracat dikkate alındığında, geri kalan önemli miktardaki farkın bir kısmının iç piyasada kullanıldığı bir kısmının da stokta bulunduğu düşünülebilir. Fazla stok oluşumunun çıkaracağı olası sorunlar da öngörülmelidir. Türkiye'deki toplam üretim değeri içerisinde mobilyanın payı %4 olarak belirlenmiştir. Sektörün daha katma değerli, sürdürülebilirlik ilkelerini esas alan tasarımlara yönelmesi ile bu değerin hızla artacağı tahmin edilmektedir.

Dünya Mobilya Dış Ticareti: Dünya mobilya dış ticareti 2004 yılında 235 milyar dolar ile başlayarak 2023 yılında 559 milyar dolarlık bir hacme ulaşmıştır. Bu hacmin yaklaşık %50'si ihracata dayalı olduğu görülmektedir. Her ne kadar 2023 yılında pazarda bir miktar daralma olsa da büyüme eğilimi devam etmiştir ve gelecekte de devam edeceği tahmin edilmektedir. Dünyada en fazla ihracat yapan ülke 121 milyar dolar ile Çin'dir. Çin aynı zamanda her yıl düzenli olarak ihracatını arttıran bir ülke konumundadır. 2023 yılı 287 milyar dolarlık dünya ihracatının 121 milyar dolarını yani yaklaşık olarak %45'i Çin tarafından gerçekleştirilmiştir. Çin'den sonra Dünyadaki diğer ihracatçı ülke 18 milyar dolar ile Almaya olmuştur. Türkiye 2023 yılı ihracatçı ülkeler arasında 5,1 milyar dolar ile 11. sırada yer almaktadır. Ancak bu sıralamanın 2024 yılı sonunda 8. sıraya kadar yükseleceği öngörülmektedir.

Dünyada en fazla ithalat yapan ülke 69 milyar dolar ile Amerika olmuştur. Almanya hem dünya mobilya ithalatçı ülkeleri arasında, hem de ihracatçı ülkeler arasında ikinci sırada yer almaktadır. Almanya ve Amerika her yıl düzenli olarak mobilya ithalatını arttıran ülkelerdir. Amerika, Almanya ve Fransa Dünya ithalatının yüzde 60'lık bölümünü oluşturmaktadır. Türkiye ise 2023 yılın yaklaşık 1 milyar dolarlık bir ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye Mobilya Dış Ticareti: Türkiye dış ticareti 2004-2023 yılları arasında değerlendirildiğinde

2004 yılında 1,25 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2008 yılında 3.05 milyar dolar, 2014 yılında 4.62 ve 2023 yılında ise 6.21 milyar dolarlık bir hacme ulaşmıştır. Ancak 2023 yılında 559 milyar dolarlık dünya ticaretinden yaklaşık olarak 6 milyar dolarlık bir hacme sahibiz. Oransal olarak değerlendirdiğimizde yaklaşık olarak %1'lik bir pay söz konusudur. Türkiye mobilya sektörü son 20 yılda iyi bir trend yakalamasına rağmen dünya ticaretindeki payını arttırması gerekmektedir. Türkiye Mobilya İhracatı: Türkiye Mobilya İhracatı 2004-2023 yılında toplam ihracattaki payı 2004 yılında %0,75, 2010 yılında %1.07, 2016 yılında %1.37, 2023 yılında ise yaklaşık %1.96'lık bir paya sahiptir. 2023 yılı itibarıyla 5,1 milyar dolarlık bir ihracat gerçekleştirmiştir. 2004 yılında 150 farklı ülkeye ihracat yapılırken. 2011 yılında 175 ülkeye, 2017 yılında 185, 2021'de 194 ve 2023 yılında ise 190 ülkeye ihracat gerçekleştirilmiştir. Her yıl ihracat yapılan ülke sayısı ve ihracattaki pay artarak devam etmiştir. Ancak bu %1,96'lık payın %5'e çıkarılması bir hedef olarak konulması ve bu hedefe ulaştıracak teşvikler, destekler, Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarının yanında ihracatçı ülkeler ile rekabetini arttıracak devlet teşviklerine de ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Türkiye Mobilya İhracat Pazarı: Türkiye mobilya endüstrisi 2023 yılı için toplam ihracatı 5,1 milyar \$'dır. Bu ihracatın yaklaşık 3 milyar \$'ını Almanya, Irak, Amerika, Fransa, Birleşik Krallıklar, Romanya, Suudi Arabistan, Libya, Hollanda ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne yapılmaktadır. En fazla ihracat yaptığımız ülkeler Almanya, Irak ve Amerika'dır. Türkiye bu yıl içerisinde yaklaşık 190 farklı ülkeye ihracat yapmıştır. Her yıl ihracat yaptığı ülke sayısını arttırarak pazar çeşitliliğini arttırmıştır. İhracat yaptığı ülkelerin yaklaşık %60'ını Avrupa Birliği ülkeleri oluşturmaktadır. Diğer önemli ihracat pazarı Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri (Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan) ülkeleri olmuştur. Özellikle 2023 yılında Türk Cumhuriyeti ülkelerine yapılan ihracat değeri yaklaşık 246 milyon \$'dır.

Türk Cumhuriyeti ülkelerine yapılan ihracatın artması olumlu bir gelişmek olmakla beraber Türk Devletleri Ekonomik Formu daha etkin kullanılarak bu bölgelere yapılan ihracatın arttırılması tavsiye edilmektedir. Ayrıca Afrika ile gelişen ilişkiler dikkate alındığında bu bölgenin de önemli bir pazar potansiyeli taşıdığı dikkate alınmalıdır.

Türkiye'nin Ülke Bazında İhracattan Aldığı Pazar Payı: Amerika dünyada en fazla ithalat yapan bir ülke olmasına rağmen Türkiye bu ülkenin ithalatından sadece %0,4 pay alabilmiştir. Diğer en büyük ithalatçı ülkelerden aldığı pay ise Almanya'dan %2,3, Fransa'dan %1.98 dir. Bu ülkelere olan ihracatın arttırılması önem arz etmektedir. Çünkü AB'nin büyük bir pazar olma özelliği devam etmektedir. Avrupa pazarındaki payımızı yükseltmek için; inovatif ürünlerin arttırılması, ihracatta devlet teşviklerinin arttırılması, lojistik ve tedarik zinciri sorunlarının çözülmesi, girdi maliyetlerinin düşürülmesi ve sürdürülebilir ekolojik mobilya ürünlerine yönelimim arttırılması gerekmektedir.

Buna karşın Türkiye Türkmenistan'da %67,49, Azerbaycan'da %36,09, Irak'ta %35,8, Libya'da %32,25 ve Gürcistan'da da %31,51'lik pazar payına sahiptir. Oranlar göz önüne alındığında bu ülkeler ile olan ekonomik ilişkilerin arttırılması ve pazar payımızın yükseltilmesi gerekmektedir. İhracat yapılan ülke sayısı değerlendirildiğinde en fazla ihracatın Avrupa ülkelerine yapılmasına rağmen ülke bazında alınan ihracatın payının düşük olduğu açıktır. Buna karşın Ortadoğu ve Türk Cumhuriyeti ülkelerine yapılan ihracat payının ise bölgesel farklılık gösterse de yüksek olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin Mobilya İthalatı: Türkiye 2023 yılında yaklaşık 1 milyar \$'lık bir ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin en fazla mobilya ithalatı yaptığı ülke 285 Milyon \$ ile Çin olmuştur. Daha sonra sırasıyla bunu İtalya, Almanya, Polonya ve Amerika izlemiştir. İthalat yapılan ürünlerin değerlendirilerek, ithalatı en aza indirgeyecek çözümlerin araştırılması gerekmektedir.

Türkiye Mobilya İthalat ve İhracat Dengesi: Türkiye 2004 'den yılından beri hiçbir zaman cari açık vermemiş ve mobilya ihracatı hep pozitif görünümlü olmuştur. İhracat değeri ithalat değerinden her zaman fazla olmuştur. Özellikle 2016 yılından itibaren bu pozitif görünüm artarak devam etmiş ve özellikle 2022 ve 2023 yıllarında ihracatın ithalata olan baskınlığı daha da belirginleşmiştir. Bu durum sektörün kendi kendine yetebilmesi ve gelişimi açısından önem taşımaktadır. Türkiye'nin Mobilyada İhracat Performansı (Dolar/Kg): Türkiye mobilya sektörü, 2004 yılında 850 milyon dolar olan ihracatını yaklaşık 3,6 kat artırarak 2014 yılında 3,05 milyar dolara, son 10 yıllık periyotta ise yaklaşık 1,5 kat artırarak 5.12 milyar dolara ulaştırmıştır. Türkiye mobilya sektörünün dünya mobilya ihracatından 2004 yılında aldığı pay %0,75 iken 2023 yılı sonunda bu pay %1,96 ya yükselmiştir. İhracat yapılan ülke sayısı da aynı periyotta 150 ülkeden, 190 ülkeye ulaşmıştır. Bu düzenli artış ihracatın parasal hacmi ve yeni pazarlara ulaşma bakımından önemli bir performans olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye'nin kg başına en fazla gelir elde ettiği ülkeler; Çek Cumhuriyeti (13.7 \$/kg), Macaristan (10.5 \$/kg) ve Rusya Federasyonu (7.25 \$/kg) şeklinde sıralanmaktadır. Dikkat edilmesi gereken önemli bir durum bu ülkelerin Türkiye'nin en fazla mobilya ihracatı yaptığı ilk 10 ülke arasında yer almamasıdır. Türkiye 2023 yılında en fazla ihracat yaptığı ülkelere kg başına elde ettiği gelir ile karşılaştırıldığında Almanya'ya 4.38 \$/kg, Irak'a 2.19 \$/kg ve Amerika'ya 5.02 \$/kg olarak gerçekleşmiştir. Bu durum Türkiye'nin bazı ülkelere yüksek değerli ürünler satabilirken bazı ülkelerde ise bu değerin oldukça düşük olduğunun bir göstergesidir.

Örneğin Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkelerden biri Irak'tır. Türkiye'nin Irak'a yaptığı bu ihracattan kg başına elde ettiği gelir 2.19 \$ iken, Çin'in elde ettiği gelir 6.45 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 9.18 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 13 \$'dır. Görüldüğü üzere coğrafi olarak yakın olan Irak'a yapılan ihracatta kg başına elde ettiği gelir bakımından halen istenilen düzeye ulaşamamıştır.

Diğer bir örnek ise Türkiye ve Libya'dır. Türkiye'nin Libya'ya yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 1.96 \$ iken, Çin'in elde ettiği gelir 6.67 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 9.72 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 5.95 \$'dır. Benzer bir şekilde; Türkiye'nin Suudi Arabistan'a yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 3.07 \$ iken, Çin'in elde ettiği gelir 5.09 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 9.76 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 9.02 \$'dır.

Çarpıcı diğer bazı örnekler ise Türk Devletlerine yapılan ihracattan kg başına elde edilen gelir karşılaştırılmasıdır.

Örneğin Türkiye'nin Özbekistan'a yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 5.44 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 29.14 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 32.25 \$'dır.

Türkiye'nin Kazakistan'a yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 5.02 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 27.58 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 25.25 \$'dır.

Türkiye'nin Azerbaycan'a yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 3.95 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 24.26 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 24.25 \$'dır.

Türkiye'nin Türkmenistan'a yaptığı ihracattan kg başına elde gelir 3.67 \$, Almanya'nın elde ettiği gelir 15.97 \$ ve İtalya'nın elde ettiği gelir ise 17 \$'dır.

Görüldüğü üzere Türkiye dış ticarete olumlu bir ivme yakalasa da kg başına elde edilen gelirin yükseltilmesi gerekmektedir. Özellikle Ortadoğu, Arap ülkeleri ve Türk devletlerinde diğer ülkeler (Çin, Almanya, İtalya) tarafından yapılan ihracatta kg başına gelir 32 \$'a kadar çıkmıştır. Türkiye'nin buradaki pazar paylarını göz önüne aldığımızda katma değerli ürün üretme konusuna daha fazla odaklanması gerektiği açıktır. Türkiye ortaya çıkan düşük ihracat performanslarının nedenlerini ülke ve ürün bazında detaylı analizlerle sorgulanmalı ve gerekli iyileştirmeyi hızla yapmalıdır.

Gelecek 10 yılda Dünyada Mobilya İhracat ve İthalatı: Yapılan her iki farklı yöntemle çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde Dünya mobilya ticaret hacminin 2033 yılında 700 milyar \$'ı aşması beklenmektedir. Bu durum mobilya ticaret hacminin her yıl büyüyerek devam edeceğinin önemli bir göstergesidir. 2023 yılında 559 milyar \$'lık olan bu hacmin önümüzdeki 10 yıl içinde yaklaşık %34'lik bir büyüme olacağı tahmin edilmektedir.

Gelecek 10 yılda Türkiye Mobilya İhracat ve İthalatı: 2023 yılı sonu itibariyle 6.12 milyar \$'lık hacme ulaşan mobilya ticaretinin, önümüzdeki 10 yıl içerisinde 10 Milyar \$'ı aşan bir hacme ulaşacağı tahmin edilmektedir. 2023 yılı itibariye yaklaşık 5 milyar \$ olan ihracatın, %80'lik bir artışla 9 Milyar \$'ı aşacağı tahmin edilmektedir. Aynı zamanda ithalatında yatay seviyede izleyeceği ve cari açık vermeyen bir sektör olarak devam edebileceğini iyi bir göstergedir.

Gelecek 10 yılda Türkiye Mobilya Üretim Değeri: 2023 yılı itibariye 10.5 milyar \$'a ulaşan Türkiye mobilya üretim değeri yapılan tahminleme çalışmasında 2033 yılında 13 ile 19 milyar \$ arasında olacağı öngörülmektedir. Ortalama 16 milyarlık üretim değeri dikkate alındığında mobilya sektörünün yaklaşık gelecek 10 yılda %60 büyüyeceği söylenebilir.

Mobilya Endüstrisinde Sürdürülebilirlik: Sürdürülebilirlik kavram ve uygulamaları daha çok çevre dostu mobilya kavramına da odaklanarak tüm dünyada hızla gelişmektedir. Küresel çevre dostu mobilya pazarının büyüklüğü 2022'de 43.26 milyar \$ olarak değerlendirilmiştir. 2022'den 2030'a kadar %8.6'lık bileşik yıllık büyüme oranıyla bu değerin 83.76 milyar \$'lık (CAGR) bir pazara genişlemesi beklenmektedir. Tüketicilerin sürdürülebilirlik konusunda artan farkındalığı ve çeşitli mobilyalarda sürdürülebilir hammaddelerin artan şekilde dahil edilmesinin pazarı daha ileri taşıyacağı beklenmektedir. Zira daha yüksek harcama kabiliyeti ve iyileştirilmiş altyapı olanaklarıyla, evde konfor ihtiyacı, çevre dostu olanlar da dahil olmak üzere mobilyalara olan talebi artırmıştır.

Dünyada mobilya sektöründe sürdürülebilirliği etkileyen önemli olay, değişim ve trendler: "Covid 19'un toplumsal etkisi, çevresel teşvik uygulamalarının artması, oluşan çevre ve sağlık hassasiyeti, uygulamaya konan emisyon azaltma çalışmaları, tüketici davranışının değişimi, e-ticaretin gelişimi, küresel pazar ve önemli oyuncuların sayısının artması" olarak sıralanabilir.

Türkiye Mobilya Endüstrisinde Sürdürülebilirlik: Son yıllarda ortaya çıkan çevre bilinci ve Avrupa Birliği'nin sıfır karbon uygulamalarının hayata geçmesiyle ve sınırda karbon uygulamalarıyla birlikte mobilya ihracatı yapan firmaların bu yönetmeliklere uygun hale gelmesi açısından önem teşkil etmektedir. Ayrıca dünyada sürdürülebilir ekolojik mobilya pazarının büyümesiyle birlikte Türkiye mobilya firmalarının bu pazardan pay alabilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolları çevreye ve insana sağlığına duyarlı ürün tasarımlarının, yeşil üretim teknolojilerinin, geri dönüşüm malzemelerinin kullanılması, temiz enerji ve malzeme seçimi gibi faktörlerin göz önüne alınarak yeni stratejiler oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca bunları sağlaması firmalara yeşil finans konularında da önemli teşvikler sağlayabilecektir.

Avrupa Birliği (AB): AB iklim krizinin etkilerine uyum sağlamak ve bunu hafifletmek için yoğun çaba sarf ettiği gözlenmektedir. Özellikle AB üyesi bazı ülkelerde çeşitli yasal düzenlemeler yapıp stratejiler benimsenerek sera gazı emisyonlarını (TGP) azaltmak için net hedefler konmaktadır (Slovenya örneği). Yeşil Mutabakat'ta başarının en basit ve aynı zamanda en az maliyetli yollarından biri, daha çok çevresel kirliliği neden olan malzemelerden yapılan ürünler yerine yenilenebilir kaynaklardan elde edilen sürdürülebilir (doğal lignoselülozik) malzemelerden yapılan ürünlerin kullanımının artırılması gereklidir.

Ancak ahşap esaslı ürünlerin diğer malzemelerden yapılan eşdeğer ürünlere göre daha pahalı olabilmesi en azından kullanıcılar gözünde (pazardaki algı) daha pahalı olduklarının düşünülmesi ahşap esaslı malzemelere yönelmenin önünde önemli bir engeldir. Bu nedenle, devlet, ahşap esaslı ürünlerin maliyetini düşürücü (vergi indirimi, yatırım teşviği, teknoloji, AR-GE teşviği gibi) önlemleri almalıdır. Türkiye için sürdürülebilir orman kavramı da bu açıdan üzerinde durulması gereken kritik önemde bir konudur.

Türkiye Mobilya Endüstrisinde AR-GE, Tasarım ve Teknoloji: Son yıllarda daha da ön plana çıkmaya başlayan AR-GE, Tasarım ve teknoloji geliştirme merkezlerinin yaygınlaşması, devlet teşvikleri, firmaların Ar-Ge yatırımlarının artırmaları, katma değerli ürün üretme eğiliminin yaygınlaşma-

ısı, inovatif ürünlere yönelim ve buna bağlı olarak patent başvurularındaki artış sektör açısından dikkate alınması gereken önemli gelişmelerdendir. Türkiye’de mobilya ile ilgili 16 AR-GE, 19 tasarım merkezinin bulunması ve toplam 234 patentin varlığı, AR-GE harcamalarındaki artış eğilimi önemli pozitif göstergeler iken bu gelişmelerin sektörün geniş tabanına yayılması, bu açıdan işletmelerin yönlendirilmesi, sürdürülebilir ekolojik mobilya alanında oluşan fırsatların daha iyi değerlendirilmesi dikkate alınması gereken öncelikli konular arasındadır.

Teknoloji, Enerji ve Çevre: Türkiye mobilya endüstrisi emek yoğun üretim yapısından teknoloji yoğun üretim yapısına geçme eğilimindedir. Mobilya Firmaların birçoğunda CNC makinalara, robotik uygulamalara, MRP, ERP, sıfır hata gibi iyi işletmecilik çalışmalarına sıkça rastlanmaktadır. Ancak, makine yoğun üretimi olan firmalarda artan enerji tüketimi yanında, enerji tüketimine de bağlı olarak karbon salınımının artması gibi hem çevresel hem de maliyet artışı izlenmesi ve iyileştirilmesi gereken önemli bir konudur. Ayrıca enerji tüketiminin artması ürün karbon ayak izi, çevre emisyonları ve çevre kirliliği açısından da olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum özellikle ihracat yapan firmaların çevre ve sınırda karbon uygulaması gibi mevzuatlardan etkilenebileceği önemli bir konu olarak görülmelidir. Bu durumda firmalarını ihracatta rekabet gücünün arttırmasında enerji maliyetlerinin düşürülmesi ve aynı zamanda firmalarda enerji verimliliği çalışmalarına yoğunlaşması gerekmektedir. Çok sınırlı sayıda da olsa bazı mobilya firmalarında kendi enerjisini kendi sağlama amaçlı yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelime rastlanmaktadır. Ancak bu uygulamaların Türkiye mobilya endüstrisinde artması için ölçek ekonomisini dikkate alan fizibil modellerin geliştirmesine ve desteklenmesine ihtiyaç vardır.

İstihdam ve Mobilya Sektörü: Türkiye mobilya sektörü sağladığı 242.342 kişilik istihdam ile ülkenin sosyal ve ekonomik yaşamına önemli bir katkı sağladığını da göstermektedir. Üstelik bu sayıların kayıt dışı çalışanlar dikkate alındığında 300.000’e ulaşabileceği söylenebilir. Burada çalışanların eğitim düzeyi, niteliği ve yeterliliğinin yeterli izlenememesi önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Özet olarak Türkiye Mobilya Sektörü için yapılan analiz, değerlendirmelerle ulaşılan sonuçlar çerçevesinde hem karar vericiler hem de sektör kuruluş, dernek ve işletmeleri açısından stratejik ve politik çerçevede aşağıdaki öneriler önemli görülmektedir.

Bunlar:

- Risk sermayesi yönetimini sağlayacak bir kamusal/sektörel fon oluşturulması
- Büyümenin sürdürülebilir olması için finansal altyapının güçlendirilmesi
- Sektörün kalifiye eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik eğitim kurumları ile iş birliklerinin artırılması
- Türkiye’nin mobilya ihracatında kg başına elde ettiği kazanımın artırılması için özel strateji ve uygulamaların (tasarımda iyileştirme, inovatif ürünler, markalaşma gibi) geliştirilmesi.
- Uluslararası pazarlara yönelim için sektöre özgü lojistik destek birimlerini kurulması

- Mobilya sektöründe kalite, fiyat ve çevresel değerler açısından tedarik sürecini iyileştirecek yeni mekanizmaların kurulması. Özellikle ulusal tedarik kaynaklarıyla iş birliklerini kuvvetlendirilmesi.
- Geleceği güvenceye almak için inovatif araçlarda yoğunlaşmanın artırılması.
- Akıllı ve çevre dostu mobilyaya yönelimin geliştirmesi.
- Sürdürülebilirlik hedefleri çerçevesine “yeşil vergilendirme uygulamalarının” kolaylaştırıcı bir mevzuatla güçlendirilmesi bu amaçla gerekli teknik altyapının oluşturulması (çevre dostu ürüne düşük vergi, enerji indirimi, KDV desteği vb.)
- Türkiye’nin küresel çevre dostu mobilya pazarında önemli oyuncular arasına girmesini hızlandıracak “sürdürülebilir mobilya fabrikaları” için bir destek ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması

EKLER

Ek-1: Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri Kod Listesi

Ürün Kodu	Düzyey	Tanım
31.00.11	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibariyle metal iskeletli
31.00.11.50	PRODCOM	Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar (tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.50.01	PRODTR	Metal iskeletli, yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için, (tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.50.02	PRODTR	Metal iskeletli, yüksekliği ayarlanabilen döşemeli veya döşemesiz döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.70	PRODCOM	Metal iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.70.01	PRODTR	Metal iskeletli, döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için (döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.70.02	PRODTR	Metal iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.90	PRODCOM	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.11.90.01	PRODTR	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için (tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.11.90.02	PRODTR	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.12	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibariyle ahşap iskeletli
31.00.12.10	PRODCOM	Yatak haline getirilebilen koltuklar, çekyatlar ve kanepeler ve benzeri koltuklar (bahçe için olan koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar veya kamp ekipmanları hariç)
31.00.12.10.00	PRODTR	Yatak haline getirilebilen koltuklar, çekyatlar ve kanepeler ve benzeri koltuklar (bahçe için olan koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar veya kamp ekipmanları hariç)
31.00.12.30	PRODCOM	Kamış, sepetçi söğüdü, bambu veya benzeri materyallerden koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar
31.00.12.30.00	PRODTR	Kamış, sepetçi söğüdü, bambu veya benzeri materyallerden koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar
31.00.12.50	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (üç parçalı takımlar dahil) (döner koltuklar hariç)
31.00.12.50.01	PRODTR	Ahşap iskeletli,döşemeli sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, büro ve mağazalarda kullanılan (döşemeli koltuklar ve döner koltuklar hariç)
31.00.12.50.02	PRODTR	Ahşap iskeletli, döşemeli koltuklar, üç parçalı takımlar dahil, büro ve mağazalarda kullanılanlar ve döner koltuklar hariç
31.00.12.90	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar hariç)
31.00.12.90.01	PRODTR	Ahşap iskeletli, döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, büro ve mağazalarda kullanılan (döner koltuklar hariç)
31.00.12.90.02	PRODTR	Ahşap iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, döner koltuklar hariç)
31.00.13	CPA	Diğer oturma gereçleri (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar)
31.00.13.00	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış HS 94.01'deki (Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları) diğer oturmaya özgü mobilyalar
31.00.13.00.01	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, büro ve mağazalarda kullanılan, HS 94.01'deki (Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları) diğer oturmaya özgü mobilyalar
31.00.13.00.02	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, HS 94.01'deki diğer oturmaya mahsus mobilyalar
31.00.14	CPA	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların parçaları
31.00.14.00	PRODCOM	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların (takımlar hariç) parçaları
31.00.14.00.01	PRODTR	Koltuklar, sandalyeler, tabureler, banklar vb., büro ve mağazalarda kullanılan oturakların (takımların parçaları hariç) parçaları
31.00.14.00.02	PRODTR	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların (büro ve mağaza mobilyaları, takımlar hariç) parçaları
31.00.20	CPA	Mobilya parçaları (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar için olanlar hariç)
31.00.20.30	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış, metalden mobilya parçaları (koltuklar ve tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)
31.00.20.30.01	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, büro ve mağazalarda kullanılan mobilya parçaları, metalden (takımların parçaları dahil) (koltuk, sandalye, tabure vb. oturaklar ile tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)
31.00.20.30.02	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış mobilya parçaları, metalden (takımlar dahil) (büro ve mağaza mobilyaları, koltuk, sandalye, tabure vb. oturaklar ile tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)
31.00.20.50	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış mobilya parçaları, ahşaptan (koltuklar hariç)

Ek-1: Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri Kod Listesi

Ürün Kodu	Düzye	Tanım
31.00.11	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibariyle metal iskeletli
31.00.11.50	PRODCOM	Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar (tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.50.01	PRODTR	Metal iskeletli, yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için, (tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.50.02	PRODTR	Metal iskeletli, yüksekliği ayarlanabilen döşemeli veya döşemesiz döner koltuk, sandalye, tabure ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, tıbbi ve cerrahi koltuklar, dişçi ve veteriner koltukları, berber sandalyeleri, vb. hariç)
31.00.11.70	PRODCOM	Metal iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.70.01	PRODTR	Metal iskeletli, döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için (döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.70.02	PRODTR	Metal iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, döner koltuklar, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar ile motorlu kara taşıtları, hava taşıtları için olanlar hariç)
31.00.11.90	PRODCOM	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.11.90.01	PRODTR	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ,büro ve mağazalar için (tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.11.90.02	PRODTR	Metal iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, tıbbi, cerrahi, dişçi veya veteriner koltukları, berber koltukları ve benzeri koltuklar, döner koltuklar hariç)
31.00.12	CPA	Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, esas itibariyle ahşap iskeletli
31.00.12.10	PRODCOM	Yatak haline getirilebilen koltuklar, çekyatlar ve kanepeler ve benzeri koltuklar (bahçe için olan koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar veya kamp ekipmanları hariç)
31.00.12.10.00	PRODTR	Yatak haline getirilebilen koltuklar, çekyatlar ve kanepeler ve benzeri koltuklar (bahçe için olan koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar veya kamp ekipmanları hariç)
31.00.12.30	PRODCOM	Kamış, sepetçi söğüdü, bambu veya benzeri materyallerden koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar
31.00.12.30.00	PRODTR	Kamış, sepetçi söğüdü, bambu veya benzeri materyallerden koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar
31.00.12.50	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşemeli koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (üç parçalı takımlar dahil) (döner koltuklar hariç)
31.00.12.50.01	PRODTR	Ahşap iskeletli,döşemeli sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, büro ve mağazalarda kullanılan (döşemeli koltuklar ve döner koltuklar hariç)
31.00.12.50.02	PRODTR	Ahşap iskeletli, döşemeli koltuklar, üç parçalı takımlar dahil, büro ve mağazalarda kullanılanlar ve döner koltuklar hariç
31.00.12.90	PRODCOM	Ahşap iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (döner koltuklar hariç)
31.00.12.90.01	PRODTR	Ahşap iskeletli, döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar, büro ve mağazalarda kullanılan (döner koltuklar hariç)
31.00.12.90.02	PRODTR	Ahşap iskeletli döşemesiz koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar (büro ve mağaza mobilyaları, döner koltuklar hariç)
31.00.13	CPA	Diğer oturma gereçleri (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar)
31.00.13.00	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış HS 94.01'deki (Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları) diğer oturmaya özgü mobilyalar
31.00.13.00.01	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, büro ve mağazalarda kullanılan, HS 94.01'deki (Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları) diğer oturmaya özgü mobilyalar
31.00.13.00.02	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, HS 94.01'deki diğer oturmaya mahsus mobilyalar
31.00.14	CPA	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların parçaları
31.00.14.00	PRODCOM	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların (takımlar hariç) parçaları
31.00.14.00.01	PRODTR	Koltuklar, sandalyeler, tabureler, banklar vb., büro ve mağazalarda kullanılan oturakların (takımların parçaları hariç) parçaları
31.00.14.00.02	PRODTR	Koltukların, sandalyelerin, taburelerin, bankların ve benzeri oturakların (büro ve mağaza mobilyaları, takımlar hariç) parçaları
31.00.20	CPA	Mobilya parçaları (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar için olanlar hariç)
31.00.20.30	PRODCOM	Başka yerde sınıflandırılmamış, metalden mobilya parçaları (koltuklar ve tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)
31.00.20.30.01	PRODTR	Başka yerde sınıflandırılmamış, büro ve mağazalarda kullanılan mobilya parçaları, metalden (takımların parçaları dahil) (koltuk, sandalye, tabure vb. oturaklar ile tıbbi, cerrahi, diş hekimliği veya veterinerlik mobilyaları hariç)

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ
ATAKÖY 7-8-9-10 MAH. ÇOBANÇEŞME E5 YANYOL CAD. NO:4, BAKIRKÖY / İSTANBUL
T: +90 212 395 00 00 | 444 0 893 | F: +90 212 395 00 01